

Zeměpisná délka obce: 24°11', zeměpisná šířka: 50°18'30"

dle poledníku Greenwich

PAMĚTNÍ KNIHA OBCE Kmetiněvsi

Okres: Kralupy nad Vltavou

založená roku

1922

Díl I.

Tato kniha obsahuje 193 strany

Tato pamětní kniha o 96 listech je zanešena jako
25 položka Inventáře obecního jmění (o Kmetiněsi).

Jan Malec, řidič učitel, obecní kronikář.

Počato se psáti 6. Prosince 1922

Tato pamětní kniha obce Kmetiněvsi byla založena koncem r. 1922. Knihu zakoupil obecní kronikář, řídící učitel Jan Malec ve „Svépomoci“, odboru československých podniků tiskařských a vydavatelských (v Praze) za 215 Kč, jež vyplaceny z pokladny obecní.

Zápisy pořizuje výše jmenovaný řídící učitel, jenž r. 1897 přistěhoval se do zdejší obce ustanoven byv tu učitelem, r. 1914 definitivním řídícím učitelem, krom r. 1900 – 1903 žije tu nepřetržitě a jako člen a namnoze jednatel mnohých spolků a korporací účastnil se veřejného života činně.

Zapisuje tedy větším dílem jako očitý svědek, k starším dějům používá ústního podání pamětníků dosud žijících, čerpá z bezpečných záznamů kroniky školní, protokolů spolkových a obecního zastupitelstva. K půdoznaleckému popisu použito „Přehledu soupisu osiva“ z r. 1919, jež zapisovatelem samým jako „komisařem osevním“ byl zpracován podobně, jako soupisy osiva za války i z léta po válce. Spolehlivým pramenem v tom směru byla také kniha „Agronomicko-půdoznalecké prozkoumání okresu velvarského“, sestavená ing. Dr. Rudolfem Janotou v pedologickém oddělení techn. Kanceláře zemědělské rady. Protože kniha má zachovati jen současné (nedávné) události, rukopisné dějiny kmetiněvských statků od budyňského učitele Jandy jsou jen přiloženy, z nich zapsány však dějiny obce.

Jako první kronikář obecní kladu ovšem svým nástupcům na srdce, aby hleděli vystihnouti jen pravdu a ani bych svých spoluobčanů nezakrývali pamatujíce, že jen pravda může posloužiti pokolením příštím.

Polohopis Obec Kmetiněvec leží na obou březích Vranského potoka v mírném údolí Podřípské roviny, 6 kilometrů od Velvar, 5 km od Zlonic, 8 km od Slaného, 12 km od Roudnice vzdálená. Na východě sousedí s Hospozínem (1/4 km vzdáleném), na západě s Poštovicemi (5/4 km), na jihu jsou Skury (3 km) a dvůr Křovice (2 km) a Nový Dvůr (1 ½ km), oba dosud majetek Kinských, na sever je Radešín (5 km), severovýchodně Paršeňk (3km).

Potok Potok není regulován a má i nepatrný spád rozbíhá se pravidelně půdu a po větších srážkách vodních rozlévá se tak, že zaplavuje nejen přiléhající luka a pole, ale i náves a sad kolem památníku padlých vojáků. V té době není možno suchou nohou přecházet silnici ani lávku u Hudečkovice louky, někdy i lávku u Košťálovic hostince. Krom jmenovaných spojuje oba břehy ještě lávka u Slivoňovic (1.) a silniční most, který je zároveň přehradou mezi oběma rybníky: obecním a Novákovice. Za mostem rozšiřuje se potok v nádržku, po levém břehu z části kvádry ohrazenou a za brodem tažnému dobytku sloužící. Na mostě je „řetězovka“ na čerpání vody do voznic. Břehy potoka jsou nepravidelně porostlé košíkářskou i obyčejnou vrbou, topoly, olšemi i ovocnými stromy osazeny. V jeho vodách je vlastní zvířena chudá, i žába, jejímž skřehotem – dle starých pamětníků – ozývala se celá náves, není právě hostem hojným, ryby vyskytují se tu jen po „povodni“, když uteknou z přetékajících rybníků nebo některý kapr, když se zatoulá z hospozínských rybníků proti vodě. Příčinou budou asi v poslední době hojně chované kachny, které vodní havěť postačí téměř vyhubit, neb voda až po Hospozín není zkalena žádným průmyslovým podnikem. Přesto je voda v potoce i v rybnících v takovém stavu, že i mládež jen poněkud odrostlejší chodí se raději koupat do hospozínského rybníka. Ošklivým zvykem tu

dosud je házet zdechliny drůbeže a menších zvířat do potoka, což činí pravidelně i světemjdoucí s odpadky zvířecími táboříce u potoka.

Chov ryb v obou rybnících děje se neracionálně a lov provádí se nepravidelně více k pobavení mládeže než k potěše rybářově. Ve vytažené síti objeví se často věci, které nejsou „ani ryba ani rak“, v nejlepším případě jen několik kaprů.

Vodní myš objevuje se v potoce dosti hojně, ondatry (myši pyžmové) uloveno tu jen několik málo exemplářů. Vydra se tu v poslední době vůbec nevyskytla. Oba rybníky slouží ponejvíce jen k ledování pro všechny (3) hostince a (2) řezníky.

Půda v obci Celá obec rozdělena je potokem na „Velkou a Malou stranu“. „Na vršku“ na velké straně stály asi první usedlosti a dnes v těch místech nachází se většina statků, je tam i kostel a škola. Na velké straně je také příhodnější poloha pro stavby, neb tu vyrážejí rovná skaliska tvrdého „železnáku“ Permského útvaru, který byl vítaným spodkem pro základy, jež všude jinde v obci kopány jsou do žloutky nebo červenky. Většina staveb tkví v Alluvium (mladších naplaveninách) a v permských červenkách, jen na obvodu kopány jsou již základy stavení v Diluvium, které ve zdejším katastru převládá.

Cesty v obci Protože žádný ze jmenovaných útvarů geologických neposkytuje tu řádného stavebního materiálu, je i stav cest a zejména návsi ve stavu neutěšeném. Bezedné bláto znemožňuje, zvláště v letošním neobyčejně mokrému roce chůzi a namnoze i jízdu. Nejhuře na tom je „Kozí ulice“ za čp. 14. Částečnou vinu nese, alespoň na špatných pěšinách ve vsi, nedosti vyvinutý smysl pro obecné dobro a krásu. Tu a tam musíme ještě překročovat vytékající ze dvora hnojnic. Nejlépe pro povozy upraveny jsou dlážděné části silnice od Šebestovic stodoly (čp. 7) podél školy k cukrovaru, podél zahrady statku Samohrdova (čp. 30) a v ulici cesty k Novému Dvoru. Jediná silnice vedoucí přes obec – ač v dobrém stavu, nepostačuje, aby vyhověla značné frekvenci. Odbočka její od stodoly Josefa Zahálky (čp. 37) k nádraží

dotýká se jen malé části obce. Všechno ostatní spojení je jen po špatných cestách a pěšinách. Cizinci jíti přes náves zvláště za války, kdy se nesvítilo, bylo nebezpečno. Krom jmenovaných silnic vede od silnice hospozínské podél stodol nová silnice, teprve po válce dostavená, přes zdejší katastr do Radešína.

Obecní sady Celá náves po r. 1906 vysázena štěpy a hrušněmi, sad štěpy kolem pomníku r. 1921. Na místě tom byl „park“ založený na podnět prvního předsedy zemědělského a okrašlovacího spolku Samohrda, kterýžto sad neudržel se. Před parkem bývalo tam ošklivé bahniště. Štěpy za stodolami „na Slatinkách“ vysazovány rovněž jmenovaným spolkem a na jeho podnět a jeho řízením vysázena také krásná hrušková alej při nádražní silnici. Krom starých akátů před školou, které měly být sázeny „když se císař ženil“ (František Josef), není v celé vsi stromu, který by svým stářím zasluhoval pozornosti, jako například starý vaz za Poštovicemi při silnici přímo proti cestě k Zlonicům. Lípy před čp. 13, 14 a 25 jsou 15 – 20 roků staré. Krom jmenovaných stromů je tu a tam nějaký jasan, pajasan, klenka, vaz, nějaký smrček zasazený okrašlovacím spolkem. Krátkého věku stromů bude tu asi příčinou nepříznivá pro ně půda i podnebí. Mladé štěpy v obci ničí také velmi mšice krvavá i čárková. Polohy při potoce trpí vesměs vysokým stavem vody, ve vlhkých letech stojí i ve vzdálenějších místech voda. Nedostatkem bujných a mohutných stromů trpí i estetická i zdravotní stránka naší obce, tím více, že nablízku není žádných lesů.

Vegetace po návsi Z křovin po návsi zasazených neb divoce rostoucích dlužno jmenovat černý bez, olšovi a podrost vazový i topolový (při potoce), hloh (v živých plotech), ptačí zob, dříšťál a pámelník, roznesené ptactvem ze školky (školní), kustovnice (jericho), střemcha, planá růže. Z plevelů: kopřiva i kopřivka, hluchavka, hořký lupen (čumbrk, lopuch) plodům říkají žebrácké vši, některé druhy trav na místech chráněných, kde vyskytuje se také hojně heřmánek i rmen (smradlavý heřmánek), řebříček, černobýl (druh pelyňku), z jedovatých je tu

hojný laštovičník, lilek černý, durman (panenská okurka) a blín, který silně pohuben okrašlovacím spolkem.

Zahrádky okrasné Před mnohými domy i domky jsou dobře upravené zahrádky, větší téměř napořád oplocené drátěnkami, před školou litinovým mřížovím, v poslední době staví se zase „teplejší“ ploty dřevěné. Všechny skoro jsou bez ostnatých chránících drátů. V zahrádkách pěstují se: réva vinná, různé druhy šeříků (voňavý bez), ušlechtilé druhy růží i stolistky, břečťan, brčál (barvínek), někde i pnoucí růže a vzácné druhy kvetoucích křovin (jasmín), z vytrvalých květů nejčastěji bývají pivoňky (karmínové, zřídka růžové barvy), kosatce, tulipány, hvozdíky, řebčík královský, oměj šalamounek, narcisky, z letniček fialy letní (i zimní), karafiáty, astry, macešky, zřídka cinie, cypřišek (Kochia), trubkojazyk, krom jmenovaných velice hojně a nejlépe daří se tu lilii bílé, jiřinám a zvonkům (campanula). Zelenina pěstuje se v těchto okrasných zahrádkách jen velmi zřídka. „Besídek“ (krom 1) v nich není. Na malované nebo alespoň barvou natřené tyče u růží nastrkují často barevné skleněné koule (duté). Vzácné růže chrání se přes zimu tím, že se ohnou k zemi a přikryjí buď hlínou, pískem nebo popelem. Réva se někde sundá a přikryje slámou. Zahrádky tyto jsou nemalou okrasou obce, škoda, že trpí v létě přílišným úpalem slunečním.

Počet domů Počet domů v obci činí koncem roku 1922 – 95 (1 dcojčíslo)

Popisná čísla: 1 – 95

Poslední dům Františka Dragouna stavěn roku 1921

Kostel Z veřejných budov dominuje obci kostel sv. Václava na mírném návrší do obce se svažujícím, z návsi však vchod jako úplně zakryt je farními budovami. Vchody ke hřbitovu kostel obklopujícímu jsou dva, jeden ze vsi po 14 schodech, druhý od školy a Hospozína. Ze hřbitova jde se do kostela po 2 schodech, vedlejší (vlevo) vchod vede na kůr a věž, která opatřena hromosvodem již dlouho nevyzkoušeným; ten připevněn je na dvojitém kříži. Střecha věže i bání jsou pokryty

plechem červeně natřeným, který přibíjen kol roku 1900 za faráře Dvořáka Gerlacha, za kterého zařízeny také r. 1897 nové varhany a vnitřek kostela malován malířem Marvanem ze Zlonic roku téhož. Nynější farář Milo Vašta působí tu od r. 1917, předchůdce jeho Salesius Šetka (dnes v klášteře na Stahově od r. 1907), před ním řečený již Dvořák) po tom jen několik měsíců tu působil farář Košař. Dvořák, který z posledních duchovních správců kostel nejvíce zvelebil (do r. 1895), zemřel jako opat kláštera na Strahově. Za něho pořízen také obraz sv. Václava na hlavním oltáři (r. 1897). Téhož roku opraven a rozšířen i kůr. Krásné zvony 4 zrekvírovány za války. Dle farních záznamů působili při zdejším kostele tito faráři:

Faráři

Rudolf Jaromířský	1674 – 1680
Ambrož Peil	1680
Křišpín Škára	1680 – 1686
Ambrož Peil	1686 – 1687
Václav Steyr	1687 – 1720
Urban Vojta	1720 – 1749
Lauretnius Vavřinec Růžička	1749 – 1756
E. Volavka	1756 – 1762
Baltazar Horčička	1762 – 1780
Benedikt Forat	1780 – 1800
Arnošt Krnovský	1800 – 1815
Tobiáš Adamec	1815 – 1820
Nepomuk Heinz	1820 – 1834
Mansvet Peer	1835 – 1845
Lohel Žďárský	1845 – 1846
Bohuslav Šmída	1846 – 1866
Jakub Dvořák	1866 – 1874

Augustin Miškovský	1874 – 1880
Julius Provazník	1880 – 1887
Erhard Gregor	1887 – 1895
Gerlach Dvořák	1895 – 1906
Bedřich Košař	1906 – 1907
Salesius Šetka	1907 – 1917
Milo Vašta	1917 – 1930
Dr. Albert Vítěz	1930 – 1942
Josef Šírek	1942 – 1945
Bedřich Kafka	1945 –

Dějiny kostela Dle farních kronik, psaných latinsky, německy a česky, byla obec Kmetiněves r. 1336 dána se všemi právy a příslušenstvím klášteru Doxanskému od krále českého Jana. Kostel jest jeden z nejstarších a králem samým vystavěný. Králové čeští pořádali zde každoročně veliké hony na bažanty a jinou zvěř. Měli zde kapli sv. Václava, která při rostoucím počtu obyvatelstva byla rozšířena a proměněna v kostel. Kdy tento byl povýšen na farní, zaznamenáno není. Ve válkách (patrně 30 leté) přicházel do rozličných rukou – jak světských tak duchovních; byl zde i jakýsi – církevník – Polák. Kostel patřil také pod duchovní správu faráře zlonického, dokud zde vlastní farář nebyl jmenován, do r. 1668. R. 1674 zaznamenává se první farář R. Jaromírský ze Strahova, který, dokud nebyla fara vystěhována, bydlel v Černuci, pak v Kmetiněvsi u rolníka Košťála „z kraje Popína“ (?) v prostřední sednici, kterou k tomu cíli na vlastní útraty zaříditi dal kněz Kilmann.

K faře kmetiněvské patřily: kostel Nanebevzetí Panny Marie v Charvátcích s vesnicemi: Charvátce, Pohořice, Martiněves, Radešín, Radešínek, Mšeno, Podol, Vrbice. Z této doby jsou zde matriky. Dále patřila k faře kmet. kaple sv. Jana v Hospozíně s vesnicí Hospozín a dvorem „ Bergschenkem“, Poštovice a Šlapanice. V kmetiněvském kostele nalézá se křtitelnice z r. 1667 s nápisem: Estera, Kateřina Walkannova, rozená Vratislavka z Mitrovic na Štafie (zámek ve Zlonicích) Počernicích, Stradinicích, Želevcích a Rakově 1667. Střecha nynější na kostele pochází z r. 1871. V báni mají být – dle pamětníka Václava Rosy vložené některé současné pamětihodnosti. Stará střecha spadla r. 1830 a postavena zatím.

Hřbitov Kolem kostela je starý, hradbou (chatrnou) obehnaný hřbitov, na němž se od r. 1919 nepochovává. Roku 1922 na jaře osázen lipami. Nový obecní hřbitov pořízen na poli rolníka Františka Nepomuckého za posledních let války. První na něm pochován rolník Dufek V. z Poštovic 26.1., který usoužil se nad ztrátou svých zdárných 2 synů, zahynuvších ve světové válce na Rusku, neznámo kde. Nový hřbitov osázen hned při založení kolovitými javory za úřadujícího 1. radního Čenka Najmana – číslo parcely 418.

Škola První jakás-takás škola byla jako bývalo jinde, patrně i u nás, na faře, tedy sahá její stáří do doby, kdy zřízena tu byla fara; snad již od 15. století. První budova školní byla – dle ústního podání – v čp. 31, hned pod kostelem, nynějším domku Antonína Hájka. Domek náležel buď faře anebo tehdejšímu patronu; pan učitel bydlel na faře. Roku 1750 (asi) se poznalo, že učitel déle na faře bydleti nemůže, poněvadž jeho byt pan farář k rozšíření stavení hospodářských potřebuje. Pomýšletí tedy se muselo na stavbu nové školy, kteráž provedena asi r. 1776 nákladem 2.005 zlatých 2 ½ krejcaru, tehdejší vídeňské měny. Je to bývalá stará škola čp. 4. V této budově byla jen jedna učebna a v ní později vyučovali 2 učitelé. Když 1 místnost „nával žactva již pojmouti nemohla“, pomýšleno na rozšíření školy, které po několikaletém otálení provedeno r. 1860 za p. faráře Šmídy. Stavbu

provedl „nájemce stavby“ rolník Fiala z Kolče. Brzy nestačily ani třídy dvě a úřady školní naléhaly na tehdejší místní školní radu, aby se starala o místnost pro 3. třídu. Do stavby se však poplatníkům nechtělo, a proto zasílali jen plány na přístavbu a poschodí, než všechny plány vráceny z okr. školní rady slánské jako nezpůsobilé. Tak stavba oddalována po několik let, ač žactva bylo již pro 4 třídy. Konečně po nových volbách obecních nastal příznivý obrat, když starostou a zároveň předsedou místní školní rady stal se rolník Antonín Samohrd. Věc také uspil tehdejší výborný inspektor okresní (potomní zemský insp.) František Wenig. Tak přikročeno r. 1883 ku stavbě nové školní budovy, k níž prodal potřebný pozemek jmenovaný starosta za 1 zlatý 50 krejcarů sáh (čtverečný). Provedení stavby svěřeno staviteli Kožulovskému z Roudnice. Dle záznamů kroniky školní (řídící Hrdý) 28. května zaryt k stavbě první rýč, 4. července byla již škola pod střechou, 28. (!) října odevzdána a vysvěcena. Hned roku 1884 (1. 1.) musela být otevřena třída VI., která pro malý počet žactva (na 250) zrušena r. 1922. Budova školní neobyčejně solidně savěná, byla podstatně opravena r. 1921, kdy dosti zachovalý nátěr (cihlový) zaměněn byl světlošedým. Roku 1903 zřízena na vedlejším poli Josefa Krejčího školní zahrada. Zaznamenání hodno, že v posledních desítiletích nemalých zásluh o rozkvět zdejší školy získal si dlouholetý člen místní i okresní školní rady, rolník Jan Linda z Hospozína. K tehdejší škole přiškoleny jsou obce Hospozín s osadou Paršeňkem a Poštovice. Místní školní rady v posledních desítiletích staraly se o potřeby školy s plným porozuměním a věnovaly na ni značné obnosy; i učitelstvu povolovány přídavky (posledně 400 krejcarů pro osobu a rok krom řídícímu učiteli, který o přídavek nežádal). Ve škole jsou vedle bytu pro řídícího učitele ještě 3 místnosti pro svobodné učitelstvo, 1 kabinet a sborovna. Popisné číslo školní budovy: 77. Ve sborovně úřaduje místní spořitelní spolek (Reiffeisenka), za války se tam odbývaly veškeré soupisy (zejména osiva) a práce aprovisační.

Učitelstvo

Dle záznamů školní kroniky působil tu před r. 1782 učitel Jan Vohánka. Po něm Antonín Vyšata z Hostouně do r. 1828. Za tohoto zřízeno při škole místo podučitelské. Prvním podučitelem ustanoven Václav Rosenkranz, v r. 1814 Josef Just, který po smrti Rosenkranzově stal se tu učitelem a místo zastával až do r. 1872. Za Justa působili při škole tyto podučitelé: Jan Skála, Václav Gruncl, Václav Pšenička, Petr Janda, Jan Vysoký, Petr Hanuš, Čeněk Žalud, Jan Doubravský, František Heveroch, Josef Vacek, Josef Myslivec, František Kozelka, Jan Strohbach. Po Justovi, který r. 1872 odebral se na zasloužený odpočinek a r. 1875 v Rakovníku zemřel, ustanoven učitelem František Duchoslav, který tu již r. 1874 zemřel. Po něm nastoupil Karel Vochomůrka do r. 1886, Antonín Hrdý do r. 1902, Cyrill Hudeček do r. 1913, od r. 1914 Jan Malec. Za jmenovaných správců školy vystřídala se tu celá řada učitelských sil, jež jmenovati zabralo by mnoho místa. Z učitelů těch budiž jmenováni jen ti, kteří tu delší dobu působili. Jsou to: Antonín Tůma, Jan Fišer, Václav Kaisr, Václav Grüner, Josef Bartoš.

Vytápění a čištění školních místností obstarává až dosud vždy řídící učitel za obnos projednaný na občanský rok.

Nádraží

Nádražní budova místní dráhy Zlonice – Roudnice stojí na zdejší katastru, vystavěna byla r. 1883 a má popisné číslo 82. Nese nápis „Hospozín – Kmetiněves“, svému účelu dnes již nevyhovuje ; má čekárnu pro 10 – 12 lidí. Poblíž nádraží při trati a šlepece k cukrovaru jsou pěkně urostlé višně (vajksle). Jiných veřejných budov tu není

Majitelé usedlostí čp.1. fara, majitel klášter na Strahově

2. dělnické byty, majitel Čeněk Najman, rolník
3. domek, majitel František Hudeček, hokynář
4. polovice domu (severní) majitel Karel Pánek, obchodník
5. domek, majitel Josef Šebesta, rolník

6. domek, majitel Josef Mašek, dělník
7. chalupa, majitel Josef Šebesta, rolník
8. statek, majitelka Milada Hásková
9. statek, majitel Ladislav Rubeš, rolník
10. chalupa, majitel Jan Komeda, rolník
11. domek, majitel Miroslav Zahálka, rolník
12. statek, majitel Karel Lukášek, rolník
13. statek, majitel Josef Kratochvíl, inženýr
14. statek, majitel Miroslav Zahálka, rolník
15. domek, majitel Pavel Dvořák, rolník
16. statek, majitel Jaroslav Zahálka, rolník
17. statek, majitel František Runza, rolník
18. statek, majitelka Alžběta Zahálková, soukromnice
19. domek, majitel Josef Zahálka, rolník
20. domek, majitel Alois Vyskočil, pokrývač
21. domek, majitelka Anna Kédlová, býv. podomní obchodnice
22. domek, majitel František Mudra, rolník
23. obecní dům, v něm noclehárna, z části pronajata
24. spolková kovárna, v ní Josef Jirkal, kovář
25. hostinec, majitel Jaroslav Novák, rolník a hostinský
26. chalupa, majitel Karel Lukášek, rolník
27. chalupa, majitel Josef Huml, rolník
28. domek, majitel Rudolf Semrád, obuvník invalid
29. domek, majitel Jan Lukášek, rolník

30. chalupa, majitel Karel Korous, rolník
31. domek, majitel Antonín Hájek, rolník
32. statek, majitel Jarostav Stříbrný, rolník
33. statek, majitel Miroslav Samohrd
34. domek, majitelka Alžběta Tupálková, dělnice
35. domek, majitel František Hořejší, strojník
36. domek, majitel Jaroslav Jahodář, dosud nezvěstný voják
37. chalupa, majitel Josef Zahálka, rolník
38. statek, majitel František Nepomucký, rolník
39. statek, majitel Čeněk Najman, rolník
40. statek, majitelka Anna Zahálková, soukromnice
41. chalupa, majitel Josef Krejčí, sedlák a rolník
42. domek, dílna Josefa Krejčího, sedláře
43. domek, majitel Josef Hora, topič u mlátičky
44. domek, majitel František Fajera, dělník
45. domek, majitel Josef Holas, bednář
46. domek, majitel Josef Jirkal, dělník
47. domek, majitel Jan Krejčí, rolník (zedník)
48. domek, majitel Václav Slivoň ml., rolník
49. polovice domu (bývalá stará škola) majitel F. Runga
50. domek, majitel Emanuel Řimsa, soukromník
51. domek, majitel Antonín Hampejs, rolník (truhlář)
52. domek, majitel Theodor Kalous, rolník
53. domek, majitel Čeněk Hampejs, obchodník (býv. truhlář)

54. domek, majitel Václav Richtr star., dělník
55. domek, majitel František Nepomucký, rolník
56. domek, majitel Václav Krejčí, dělník
57. chalupa, majitel Josef Zahálka, rolník
58. domek, majitel Jaroslav Stříbrný, rolník
59. domek, majitel František Koula, rolník
60. hostinec, majitel Jan Huml, hostinský
61. domek, majitelka Anna Kejřová, dělnice
62. mlýn parní, majitelka Anna Zahálková, soukromnice
63. domek, majitel Václav Šmída, dělník
64. domek, majitel František Lisec, obchodník uhlím
65. domek, majitel Josef Rosa, rolník
66. domek, majitel Josef Zahálka, rolník
67. domek, majitel Václav Slivoň st., vyměnkář
68. domek, majitel Jan Koukolíček, rolník v Poštovicích
69. domek, majitel Miroslav Zahálka, rolník
70. domek, majitel František Procházka, rolník (zedník)
71. domek, majitel Petr Drbal, dělník
72. domek, majitel Josef Štekrt, zedník
73. domek, majitel Václav Řimov (slatinský), rolník (zedník)
74. domek, majitel Josef Šilhart, obecní stážník
75. dělnické byty, majitel Ladislav Rubeš, rolník
76. hostinec, majitel Vladimír Košťál, hostinský a řezník
77. škola, majitel Místní školní rada (Kmet., Hosp., Poštovice)

78. dělnické byty, majitel Josef Huml, rolník
79. dům, majitel Josef Janoušek, rolník (obchodník
80. domek, majitel František Kubišta, rolník (řezník)
81. domek, majitel Anna (Šatounová) Řimsová, dělnice
82. nádraží, majitel Místní dráha Roudnice – Zlonice
83. domek, majitel Václav Jiřínský, strojník v továrně
84. dělnické byty, majitel František Nepomucký, rolník
85. domek, majitel Jan Trnobranský, rolník (zedník)
86. domek, majitel Antonín Šimerda, vážný cukrovaru (zedník)
87. domek, majitel Václav Holub, dělník
88. domek, majitel František Jahodář, zedník
89. „výroba hospodářských strojů“ Jan Hampejs, kovář
90. dům, majitelka Anna Zahálková, soukromnice
91. dělnické byty, majitel Jaroslav Novák, rolník a hostinský
92. dělnické byty, majitel Karel Lukášek, rolník
93. domek, majitel Pavel Hampejs, truhlář
94. dům, majitel Antonín Dragoun, zednický mistr, rolník
95. dům, majitel František Dragoun, krejčí a kapelník

Poslední dům stavěn r. 1921; roku 1922 nepřibylo žádné číslo, ba ani větší hospodářská stavba, ač tento rok patřil k nejlepším létům, pokud týká se hospodářských finančních výnosů, jež způsobily vysoké ceny hospodářských produktů.

Stavební materiál Asi od roku 1910 počínají se střechy budov krýti cementovými taškami. Pod snopky (slaměnými) jsou tu již jen obytná stavení č. 7 a 27, jakož i kůlna při č. 4. Ostatní krytina je z pálených,

hliněných tašek. O dobrý stavební materiál je v místě nouze. Jen starší budovy jsou stavěny z pískovce braného z Hudečkovice skály číslo parcely 2. Na novější stavby převážel se lepší pískovec (perský) ze skály Čadského, Bernáška, Rosenkraz z Poštovic; písek z Poštovic, z obecní pískovny (o. Kmetiněvsi) v Černuci, nejlepší z Nábína; cihly a tašky (pálené) z Poštovic (z cihelen Kožíškovy, Rosenkranzovy a Dragounovy); stavební dříví většinou z Roudnice (z pily Ruhsovy). Dříví z lesa se již na stavby nepřiváží. V místě vyráběli cementové tašky krátce před válkou a za války pokrývač Alois Vyskočil v č. 9, kterýžto statek byl té doby z části pronajat. Cementové zboží zhotovuje dnes stav. Antonín Dragoun (č. 94).

Stavitelé V osmdesátých až devadesátých letech minulého století prováděli tu stavby hlavně Lukáš z Poštovic, Himl z Černuce (obytná stavení č. 12, 38, 32, 39, 76), Poleno ze Skur (ob. st. č. 17 a 89), Beneš z Velvar (přístavek školy a stodoly část č. 25). Poslední čísla 90 až 95 stavěl Antonín Dragoun.

Situační plán Situační plán, dle něhož kreslen i přiložený náčrt nynější obce, je z roku 1915 do civilního geometra Františka Pižto ze Slaného, který v tomto století prováděl tu všechno úřední vyměřování půdy.

Hromosvody Hromosvody nacházejí se při číslech: 1, 14, 17, 32, 77, 90, 94, jakož i na kostele. Všechny budovy jsou pojištěny proti ohni.

Příslušnost politická Obec Kmetiněves patří k politické správě v Kralupech, župě Lounské; její berní úřad je ve Velvarech, okresní finanční ředitelstvo v Praze, okresní správní komise ve Velvarech (býv. okresní výbor), okresní školní výbor (býv. okresní školní rada) v Kralupech nad Vltavou, poštovní i telegrafní úřad v Hospozíně, stanice dráhy Hospozín – Kmetiněves (č. 82), četnická stanice v Hospozíně, okresní soud ve Velvarech, obchodní a živnostenská komora v Praze.

Představenstvo obce 1919 – 1923 V nynějším obecním zastupitelstvu zasedají:

1. Antonín Dragoun, starosta, zaměstnáním stavitel
2. František Jahodář, náměstek starosty, zaměstnáním zedník
3. Václav Slivoň, člen obecní rady, zaměstnáním rolník
4. Jan Krejčí, člen obecní rady, zaměstnáním rolník
5. Jaroslav Novák, člen obecní rady, zaměstnáním hostinský a rolník
6. Antonín Bobek, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním dělník
7. Václav Janda, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním dělník
8. Jan Malec, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním řídící učitel
9. Karel Pánek, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním obchodník
10. Antonín Procházka, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním rolník
11. Josef Soukup, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním dělník
12. Jaroslav Stříbrný, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním rolník
13. Josef Šilhart, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním zedník
14. Václav Šmíd, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním dělník
15. Miroslav Zahálka, člen obecního zastupitelstva, zaměstnáním rolník

Z nich zvoleno bylo 9 z republikánské strany československého venkova, a to ad. 1., 3., 4., 5., 8., 9., 10., 12. a 15.; 6 ze strany sociálně demokratické.

Náhradníci republikánské strany československého venkova:

1. Josef Zahálka ml., zaměstnáním rolník
2. František Kubišta, zaměstnáním rolník
3. František Lisec, zaměstnáním obchodník uhlím
4. Josef Bartoš, zaměstnáním učitel

Ze strany sociálně demokratické:

1. Petr Drbal, zaměstnáním dělník
2. Josef Novotný, zaměstnáním dělník
3. Františka Frolíková, zaměstnáním dělnice

Obecní volby provedeny tzv. kompromisem, tj. vzájemnou dohodou stávajících politických stran.

Finanční komise Ve finanční komisi zasedají: Jan Malec jako předseda, Miroslav Zahálka zapisovatel, členové: Josef Huml, Jan Hampejs, Čeněk Najman, František Jahodář.

Místní školní rada V devítičlenné místní školní radě, jejíž předsedou je Antonín Dragoun, jsou 3 členové učitelského sboru: Jan Malec, Josef Bartoš a Jaroslav Sedmík; Miroslav Zahálka, 3 členové z Hospozína, 1 z Poštovic.

Sčítání lidu r. 1920 Dle úředního sčítání lidu, provedeného ku konci roku 1920 pens. řídícím učitelem Antonínem Tůmou napočteno v Kmetiněvsi 93 domy, 483 obyvatel; z nich římsko-katolických 398, bez vyznání 74, pravoslavný 1, evangelicko-helvetského vyznání 7, českoslovanských 3. Bytů napočítáno 126, Čechů 481, 1 Rus, 1 Polák. Psát umí 445 lidí, číst 451, ani číst ani psát 32.

Rozloha Rozloha 685,1962 ha.

Než přikročeno bude k líčení života v obci, vzpomenuto budiž zašlých událostí, jež napsal učitel Antonín Janda z Budyně na základě listin archivu dolanského a universitní knihovny v Praze. Dějiny jednotlivých statků jsou však vynechány – pro přílišný rozsah látky.

Dějiny obce Před dávnými časy, v době Přemysla Otakara I. na počátku XII. století rozprostíraly se v krajině kol Kmetiněvsi od Vltavy k Tursku, k Vranému a Charvátcům nepřehledné pralesy, ve kterých jen tu a tam skrývala se nemnohá osada, jako Velvary, Slaný. Osada Kmetiněves, po staročesku Kmetná ves = kmetů tj. svobodných hospodářů ves, založena byla v 2. polovici XIII. věku kolonisty (jako Černuc a Sazená), povolanými knížaty pražskými, jimž krajina náležela; zda se tak stalo Němci, či Čechy, zaznamenáno není. Z pozemků platili osadníci pánům svým ročně jistý poplatek na obilí (později na penězích) do komory královské; za to mohli se spravovati svým vlastním rychtářem, čili foitem. Zbytek rozsáhlého pralesa připomíná se ještě za třicetileté války.

Osada Kmetiněves spravovala se samostatně až do krále Jana Lucemburského, r. 1336. Toho roku vyměnil král Kmetiněves a Černuc za vzdálený hrad Hovenstein (na Karlovarsku) a Velichov – klášteru dolanskému. Zdali Kmetiněves v době husitské přidržovalo se – jako bezmála celé Podřipsko strany podobojí, není známo, nebo listiny z doby té v klášteře dolanském Husity byly spáleny. Sigmund i napotomní králové potřebující peněz na vedení válek, zastavovali statky kláštera na léta šlechtě i měšťanům, i nešlechticům. Tak r. 1467 zastavil král Jiřík Poděbradský Kmetiněves a Černuc se vším Fridrichu Ojří z Ocedilic za 800 kop grošů českých, vydav mu na ten dluh magestát (dlužní listinu), načež Ojří prodal zápis ten r. 1468 s „dobrou vůlí“ (postupní listinou) Jindřichovi z Kolovrat, kterému pak král Jiří koupí tuto listem daným téhož roku schvaluje a potvrzuje. Tak dostala Kmetiněves nové pány, kteří ji pak až do konce XVI. století v zástavě drželi. Po Jindřichu dědil Kmetiněves (i Černuc) bratr jeho Beneš z Kolovrat, kterému král Vladislav roku 1481 držení a zsatavení těch vsí znovu potvrzuje a opět tak r. 1487. Po Benešovi dědil vše

jeho vnuk Jaroslav z Kolovrat r. 1497m a ten postupuje statky Jetřichu Bezdrůžickému z Kolovrat a na Buštěhradě vymíniv si za to Buštěhrad. Kdy napotom klášter dolanský v držení obou vsí se dostal, známo není, ale stalo se tak nejspíše na začátku XVII století po bitvě bělohorské. Pravděpodobně páni z Kolovrat postoupili Kmetiněves Jiříku Hrobčickému z Hrobčic na Udešicích (u Jarpic), Vel Pálči, Šlapánicích. Jelikož se tento účastnil odboje panstva proti Ferdinandovi, byly mu statky konfiskovány a Kmetiněves vrácena klášteru, který jistě nelenil, aby zase svých statků nabyl.

Válka třicetiletá vykonala i na Kmetiněvsi svoje katanské dílo. Obec trpěla divokou soldateskou stejně jako reformačními komisemi, jež pronásledovaly rodiny nekatolické. Okolnost, že pusté statky a chalupy osazovány novým lidem většinou po r. 1660, nasvědčuje, že doba poválečná rovala se válce. Jejvýmluvnější je tu „Rulle“ rectifikační komise pro založení nového katastru a berně zemské z r. 1654.

R. 1654

Wes Kmetiněwes

Kraj Rakovnický

		Rolí mají		osívají		Osazuje se 1651-54	Pustý místo	Dobytka				
		orný	lada	zimní	jarní			potahu	krav	jalovic	ovce	sviň
1	Pavel Bernášek s potahem	105	30	30	20			4	5	11	4	20
2	Zedníkovský s potahem		75				pusté					
3	Bahenská chalupa		30				pusté					
4	Urbanosvský s potahem		90				pusté					
5	Svatošovský s potahem		180				pusté					
6	Krejčíkovská chalupa		30				pusté					
7	Václav Rabušák, chalupa	5			1,5	1654	pusté					
8	Valdovská chalupa		7,5				pusté					
9	Bartoužovský s potahem		60				pusté					
10	Ladařovská chalupa		30				pusté					
11	Kulhavýho s potahem		55				pusté					
12	Neumanovský s potahem		90				pusté					
13	Jakub Záhořovský s potahem	20	40	6	3	1653	stasí	2	3	3		2
14	Churanovský s potahem		75				pusté					
15	Jan Tump, chalupa	23	22	5	2,75				3	4		5
16	Tomáš Novák s potahem	30	45	10	8,5	1652				4		5

17	Davidovská chalupa		30				pusté					
18	Jan Nedbal s potahem	40	35	15	10	má nějaký potah				3		6
19	Valentovská chalupa		30			mlejn na 1 kolo - pusté						
20	Adam Košťál s potahem	80	10	31	11			3	5	9		19
21	Florian Hrach s potahem	67	30	20,75	24,25			4	2	8		14
22	Jiljí Sláma (?) s potahem	81,5	47,5	27,5	19,5			4	4	9		20
	Suma (strychů)	451,50	1042	145,25	100,5			17	22	51	4	91

Krupobití

V seznamu tomto opomenul (prý) písař vepsati grunt Flašovský (č. 18). Roku 1664 v Kmetiněvsi potlouklo. Dne 8. Července 1715 opět potlouklo, načž odhadnuty škody. Po 2 letech 12. Června 1717 opět padaly kroupy. Škody tenkrát vyšetřovali: rychtář Václav Bernášek, komisaři hejtman kraje rakovnického Jan Josef Karvinský z Karvína a Ferdinand svobodný Pan ze Sauran, Jan Stelzer, purkrabí v Hospozíně, Jiří Antonín Komárek, hejtman panství doksanského a Dominik Josef Hufnagl, písař z Toužína. Nový katastr pro vyvěření (polí) daní založen byl r. 1716 Karlem VI. a opraven na to r. 1718. Zachován je v zem. archivu, a obec Kmetiněves jest v něm uvedena následovně: (z německého textu)

„Ves Kmetiněves,

mají svůj farní kostel a faráře, v místě česká řeč. Pole této vsi se 2 kusy dobytka orou, pěstují na 1 strychu setého (obilí) v nejlepší půdě 7, v prostřední 5,5 a špatné 3 mandele. Každý mandel ve všech třech třídách 3 věrtele (sypá). Vozí se do Prahy a Litoměřic. Ve 4 mílích tam formani dojedou.

Řemeslníci. Řezník Josef Košťál (hospodský), doksanský poddaný, nemá chasníčka, neplatí kontribuci, nepožívá polností, vydělá svým obchodem ročně 40 fl (zlatých), dává z toho vrchnosti 1 kopu grošů míšených a 14 fl z mastného krámu. Kovář Tobiáš Turek, budyšský poddaný, má kovárnu v nájmu již po 3 roky, nemá chasníčka, neplatí kontribuci, vydělá řemeslem ročně 35 fl, dá z toho obci 3 fl ročně

nájmu, z ostatního žije. Pastýř Václav Payer, zlonický poddaný v obecní chalupě, neužívá pozemků.“

Kmetiněves

Kraj Rakovnický

Jména usedlých		1654				1716						1718			
		pozemky		ladem		prostř.		špatné		ladem		počet polí		luk / vozy	
1654	1716 - 1718	strychy	věrt	str.	věrt	str.	věrt	str.	věrt	str.	věrt	str.	věrt	sena	vozavy
Pavel Bernášek	Jan Bernášek	105		30		69	3	46	2			144	2,5	1/2	1/2
Zedníkovská	Jan Košťál			75		31		48				87		1	1
Krbanovský	Václav Plachý			90		26	3	45	1			97	3,5	1/2	1/2
Svatošovský	Jan Košťál			180		85		69		3	2	159	3	2	1
Krejčíkovská pole pustá jsou na jiné rozdělena		3		30											
Kulhavýho	Václav Bernášek			55		57		33				99	2,5	1	1
Najmanovský	Jan Mareš			90		36		41	3			92	0,5	1/2	1/2
Jakub Záhořovský	Jiří Šerej	20		10		24		56	2			92	3	1/2	1/2
Churanovský	Anna Zahradníková			75		37		45				104		1/2	1/2
Jan Tump	Václav Najman	23		22		59	2	41	2			99	2,5	1/2	1/2
Tomáš Novák	Jan Novák	30		45		34		44	2			96	1,5	1/2	1/2
Jan Nedbal	Jakub Flaša	40		35		36		45				102		1/2	1/2
Adam Košťál	Martín Košťál	80		10		37		41				106	0,5	1/2	1/2
Florian Hrach	Jan Hronek	67		30		31	1	50	2	5		106	0,5	1/2	1/2
Jiljí Sláma	Jan Kotrba	81	2	47	2	39		76				138	1	1/2	1/2
Bahenský	Veronika Bernášková			30		9		18	3,5			33		1/2	1/2
Krejčovská Valdovská	Jan Smetana	7	2	30		10	3	15	3			34	1,5	1/4	1/8
Bartoničková	Mates Tajč			60		6	2	20	2			35	1	1/2	1/4
Ladařovská	Jiří Štěpánek			30		11		16				37	2,5	1/2	1/4
Davidovská	Mates Škoda			30		4		20	1			32	3	1/2	1/4
Obec má proti Křovicům								5							
Obec má proti Ředhošti								6				12	2	1	

Karel VI vydal dne 27. Ledna 1738 patent o robotě, chtěje lidu selskému ulehčit. Stanoven jest v něm určitý počet dní robotních s potahem i pěších, který překročen býti nesměl, hodina, kdy práce počíná, odpočinek i ukončení práce. Kdo utiskován byl, mohl podati stížnosti vrchnosti, odvolání šlo pak ku krajskému hejtmanu, dále ke královskému gubernium, bez všelikého okrašlování a zdržování, a kdyby ani tam nepomohlo, poškozený podati mohl odvolání k samému císaři. Žádná však instance nesměla být překročena pod

trestem. Na základě tohoto patentu konána na panství doksanském, tedy i v Kmetiněvsi robota následně: „ Robota začíná ráno v 6 hodin a večer v 6 hodin končí. O žních při východu slunce (ve 4 hodiny) a při západu (v 8 hodin) končí. Oddech jindy 2 hodiny, o žních 1 hodinu, zahradníkům (domkářům), kteří sečí seno neb obilí, 3 hodiny v poledne. Případně-li svátek v týdnu, odpouští se robota pěší. Na hony musí všichni. Chalupníci a domkáři (s nájemníky) musí na mlat. Žencům o žních dává se 1 bochník chleba, 1 ½ libry těžký, ½ žejdlíku hrachu, potom kroupy v pondělí, ve středu, v pátek a v sobotu po ½ žejdlíku, pšeničné prostřední mouky ½ žejdlíku v úterý a ve čtvrtek, pléka denně ½ žejdlíku, másla ½ lotu, soli 1/12 žejdlíku, pak pro 12 osob denně do polévky 1 ½ libry chleba. Sekáčům ale bochník chleba 2 libry těžký, ½ pinty (mázu) piva, hrach ½ žejdlíku, krupek ½ žejdlíku, prostřední pšeničné mouky 1 ½ žejdlíku, pro 12 osob 9 žejdlíků mléka a másla 12 lotů a 1 žejdlík soli, pak denně do polívek k rozkrájení 3 libry chleba. Nemůže-li se pro déšť nebo svátek pracovati, nedostane se žádná strava, jen pro každého žence 1 ½ libry chleba, sekáči 2 libry chleba a ½ pinty piva. Při sekání sena pro každého sekáče 2 libry chleba, ½ pinty piva. Každý chalupník, který při senoseči pomáhá, dostane na celý rok 2 věrtele mouky žitné na chleba. Mlatcům se 14tý díl měrice obilí pasíruje (dává).“ Tak odměňování robotníci na panství doksanském.

Krupobití 1751 a 1782 Opětně potlouklo v létech 1751 a 1782. V roce 1751 obnášely škody dle odhadu 324 strychy 2 věrtele obilí, bonifikace dostali 86 zlatých 30 grošů (krejcarů?) a 2 denáry.

Počet lidí 1782 Roku 1782 čítala osala Kmetiněves 45 usedlostí, tolikéž rodin a 246 obyvatel.

Zrušení kláštera Roku 1782 (14. dubna) zrušen byl na rozkaz císaře Josefa II. klášter k Doksanech a jmění jeho rozebráno pro Náboženskou Matici. Vládu nastoupila nyní státní administrace pod úradováním Václava Ferdinanda Netvorského, rytíře z Březí. Tím přešla zase Kmetiněves ze správy duchovní pod správu státní. Dne 30. srpna 1790 vešla státní administrace s rolníky na panství doksanském ve smlouvu v příčině

konání roboty. Zrušeny naturální dávky, potažní i pěší robota, úroky na gruntech neb bytné úroky beze všeho rozdílu, a úroky poněžité. Zato uvolili se sedláci z každé měřice pole vrchnosti 21 krejcar platiti, což z celého panství vyneslo 10 930 zlatých 49 ^{3/4} krejcaru. Smlouva zněla: „Domkáři na kontribučenských, zádušních neb selských gruntech stávajících domků, kteří dosud co držitelé jich 13 dní roboty ruční konati musili, zaplatili ročně 1 zlatý 18 krejcarů do důchodu. Vyjmuty byly: 1) domky obecní, které pod žádnou služebností dosud nebyly; 2) výměnkářské domky na selských a chalupnických místech, dokud nebudou jiným vlastníkům prodány; 3) domkáři na panských gruntech, ti zůstávají při povinnostech a platí za každý den robotní (kdyby jí nekonali) 6 krejcarů; 4) vyjmuti podruzi, invalidi, povolanci vojen., selští synkové u rodičů přes 60. Let starých, churaví, obecní pastýři a vdovy – kteří vesměs zaplatí ročně 45 krejcarů a robotu konati nemusí. Za konané práce při dvorech a pod., bude se (což mají ochotně vykonati) jim z důchodu platiti za ruční práci 10 – 12 krejcarů denně, za sekání 15 krejcarů, za děláni 1 sáhu měkkého dříví 16 krejcarů, tvrdého 17 krejcarů, za 1 kopu váleků 14 krejcarů, za potah 46 – 48 krejcarů, mimo panství 1 zlatý 30 krejcarů denně. Současně povoleno, aby rychtáři za práci konanou odměňování byli buď užíváním obecních pozemků, nebo peněžitými sbírkami, cesty do úřadu za den 20 krejcarů a za každých vybraných 100 zlatých daně 1 zlatý odměny z důchodu.“ Smlouva tato stanovená na 15 let a potvrzena státní administrací v Praze dne 19. Prosince 1790.

Rozdělení obec. louky Roku 1796 rozdělena obecní louka zvaná Slatinka a Ohrada (dnes Červenka proti hřbitovu) mezi sousedy, jak následující smlouva (v doksanském arch.) svědčí:

„Pro domácí upamatování

Léta Panie 1796 v měsíci lednu, stalo se na Rychtě Kmetňovské za času Rychtáře Václava Rubše a obecníka Martina Bernáška následující pojednání a sice:

Předně: Smluvili se všichni Sousedi, kus obecného Pastviště tak nazvaného Slatinka, který by lepší užitek vydati schopný byl, na stejný

díl mezi sebe rozdělit, kteréžto domluvení, když v přítomnosti všech schodnuto bylo, stalo se. Za druhé: Že každému Sousedu dílec pod 1 věrtel a 2 čtverce k vlastnímu užívání odměřen a dědičně přidělen jest. Za třetí, pan písař vynechal. Na tentýž způsob dle všeobecního domluvení rozdělila se též mezi Sousedy ta tak zvaná Ohrada, u též každý Soused díl k vlastnímu užívání obdržel. Nicvšak méně to právo se Obci zanechává, že žádný Soused začtvrté: Tu moc míti nemá, ten održený dílec buď na Slatinkách neb na Ohradě jinému odprodati, nýbrž vždy ten dílec při tom Gruntě dědičně zachován býti má, a kdyby se stalo že by: Za páté: Některý se Sousedů svůj dílec jinému ten pronajmuti chtěl, tedy jest povinnen u Obce oznámili, na Kolik Let on vlastník svůj dílec pronajímá. Jakož také: Za šesté: Bude povinnen (u Obce oznámiti) jedenkaždý Soused z dílce na Slatinkách po 5 krejcarech, a z dílce na Ohradě opět po 3 krejcarech, každoročně Auroku do obecních Příjmů při Obecní pořádnosti hned zaplatiti. A poněvadž: za sedmé? Wedle Ohrady Luka, a vedle Slatinek Pole se nacházejí, protož povinnen bude každý Soused na to zřetel míti, by skrz užívání svého dílce žádná škoda buď skrze zaplavení, abeb skrze na Lukách se nestala, a každý zavázán jest takovou y budoucí Leta nalížeti, a tudy škodu svého Spolusouseda odstraniti. Konečně za osmé: Se zde pro Samiet uvádí: Že Martin Hudeček žádný díl na Ohradě nemá, z té příčiny, že sobě na Slatinkách 2 díly mít žádal, pravíc, že by mu to na Slatinkách skrze jeho tu ležící Grunty příručnější bylo; Jakož také: za deváté: Se připomíná že Vojtěch Košťál, který 150 sáhů větší dílce než jiný Soused obdržel, zavázal se každoročně z toho 15 krejcarů Obci Auroků zaplatiti – Wegtah Auroků: Co jedenkaždý při konci roku při obecní Pořádnosti z těch tílů zaplatiti má, totiž:

Číslo domu	Jména sousedů	Platí se			
		za Slatinka		z Ohrady	
		zlatých	krejcarů	zlatých	krejcarů
9	Václav Rubeš, Rychtář		5		3
8	Martin Hudeček za dvou dílců		8		
17	Vojtěch Košťál s tím obdržným dílcem		20		3
27	Josef Tajč		5		3
30	Václav Korous		5		3
32	Martin Bernášek		5		3
20	Vdova Plachá		5		3
37	Jan Zahálka		5		3
38	Matěj Štembera		5		3
39	Vít Najman		5		3
40	Matěj Zahálka		5		3
42	Václav Lukášek		5		3
18	Václav Koula		5		3
15	Vdova Košťálová		5		3
16	Václav Motyčka		5		3
49	Josef Motyčka		5		3
14	Václav Plicka		5		3
13	Václav Bernášek		5		3
12	Jan Lukášek		5		3
10	Václav Zahradník		5		3

Když tedy žádný nic proti tomu přednésti neměl, tato Smlouva nejen odevšech z druhé Strany podepsána, alebrž i odevšech bezelstně zdržeti se přislíbila.

Jenž se stalo na Rychtě Kmetiněvsi dne 3. února 1796

Václav Rubeš, Rychtář
Vojtěch Košťál, konšel
Martin Bernášek,

konšel

Následují podpisy všech sousedů.

„Podepsané Rozdělení se tak dlouho, dokavad nějaké všeobecné zemské nařízení strany obecních Gruntův nevyjde, tímto Potvrzuje.“

Karel Ida, vrchní

Opis smlouvy opsán i s tehdejším pravopisem.

Jakub Wimmer Dne 26. Listopadu 1797 koupil panství Doksany i s Kmetiněvsi baron (Janda uvádí – svobodný pán) Jakub Wimmer za

470.000 zlatých r., roku 1804 koupil je od něho Jan Antonín Lexa z Ärenthalu za 800.000 zl. r.! Povznést pražské vinařství. Wimmer, inženýr, pražský rodák, byl neobyčejně podnikavý člověk, „měl peněz jako želez“ praví o něm Řezníček. V Praze podnikl mnoho staveb, jež byly městu k prospěchu, stavěl pevnost Terezín, zásoboval v době napoleonských válek celou rakousko-rusko-pruskou armádu, sám hostil ruského generála Suvarova s celým štábem po 6 neděl ve svém paláci v Praze, v dobách hladu podnikal sám nouzové práce, (upravil půdu nynějších Vinohrad), zakládal vinice, sám přicházel mezi lid ukazuje mu jak pracovati. I on dočkal se však černého nevděku. Nepoctivý lid při nouzových stavbách konečně ho kamenoval – a pan Wimmer byl nucen zavřít svou dobrotivou ruku. Byla by tedy i Kmetiněves měla v baronu Wimmerovi znamenitého pána, kdyby ji byl držel déle. Řádky tyto napsány na obhajobu znamenitého člověka, který v Jandových poznámkách jistě mylně je posuzován.

Obnovená smlouva o robotě Roku 1805 (koncem roku) docházela smlouva mezi bývalou státní administrací a hospodáři o konání roboty. Lexa dal tudíž rolníkům na vůli, má-li (to) zůstat při staré smlouvě, nebo chtějí-li konati robotu po dřívějším způsobu. Rolníci rádi na smlouvu přistoupili a tak mimo plat měli za povinnost jen 50 dní roboty potažné a chalupníci roboty pěší 12 dní při panském dvoře.

Ruské vojsko V r. 1813 přitrhlo do Budyně a celého okolí ruské vojsko, které přišlo na pomoc rakouské armádě proti Napoleonovi, jenž obsadil již Drážďany chtěje padnouti do Čech. Část ruského vojska ubytoval budyňský radní Alois Reiter, jako vojenský ubytovatel také v Kmetiněvsi (85 koní a 95 mužů). Za toto ubytování ruských trup dostalo se (také) obcím bonifikace (náhrady) od státu. Ale pan Reiter zaplatil patrně, až byl k tomu donucen krajských úřadem v Slaném, jemuž si Kmetiněvští stěžovali.

Poslední robota Poslední seznam roboty, předepsané na r. 1847 vrchním úřadem doksanským pro osadníky v Kmetiněvsi

Robota na r. 1847 na panství doksanském měli konati		Bud'		anebo: Místo ní mohli se zavázati, že několik měř pole zarají, o žních mandele svezou, o honech honce dají a pak částku určitou čtvrtletně zaplatí					
Číslo domu	Jména sousedů	dní		jiná potaž. práce	pěší ve žních	o honech	plat za robotu nekonanou		Poznámka
		potažní	pěší				zlatých	krejcarů	
7	Josef Šebesta	-	110	-	5	2	32	5	
8	Jan Hudeček	156	39	2	-	2	100	-	
9	Václav Rubeš	156	39	2	-	2	100	-	
10	Jiří Zahradník	-	156	-	7	2	45	30	
12	Josef Lukášek	156	39	2	-	2	100	-	
13	Josef Brebta	156	39	2	-	2	100	-	
14	Marie Zahálková	156	39	2,25	-	2	100	-	
16	Frant. Zahálka	104	26	1,25	-	2	66	40	
17	Václav Košťál	156	39	2	-	2	100	-	
18	Jan Zahálka	156	39	2	7	2	100	-	
26	Frant. Brožovský	-	156	-	-	2	45	30	
27	Antonín Huml	-	156	-	-	2	45	30	
30	Václav Korous	-	156	-	-	-	45	30	hajný
32	Jan Stříbrný	156	39	2	-	2	100	-	
33	Josef Jirkovský	156	39	2	-	2	100	-	
37	Václav Wurw	78	19,5	1	-	2	50	-	
38	Josef Saner	156	39	2	-	2	100	-	
39	Antonín Najman	156	39	2	-	2	100	-	
40	Jan Zahálka	156	39	2	-	2	100	-	Rychtář
42	Josef Lukášek	-	156	-	7	2	45	30	
44	Antonín Najman	52	13	0,25	-	2	33	20	
57	Jan Vajgl	78	19,5	1	-	2	50	-	

Všichni potažníci orali a vláčeli o žních mandele, vozili a uhlí dopravovali, každý 18 mandelů a 80 strychů uhlí

Robota zrušena Únorovým patentem císaře Ferdinanda V. r 1848 zrušena veškerá robota, přestala práva vrchnostenská a Kmetiněves stala se obcí samostatnou, podřízena jsouc Krajskému soudu ve Velvarech. Veškeré starodávné platy a dávky vrchnosti odváděné, jakož i roboty musily se nyní vykupovati. Každý to ale rád učinil, ježto stal se samostatným, vlastním pánem statku.

Rychtáři Konečně ještě zmíniti se jest o rychtářích, kteří v Kmetiněvsi osudy občanstva řídili. Rychtář na vsi ustanovován z pravidla vrchností. Původně to býval vždy krčmář (hostinský), člověk svobodný, sběhlý ve čtení a psaní, oddaný nástroj vrchnosti, šenkoval panské pivo. Později – vlivem školy – když mnohý sedlák naučil se číst a psát, svěřována obec také jemu. Rychtář měl především za povinnost udržovati pořádek v obci, rovnati různice mezi občany, dávati pozor na příšlé cizince a podezřelé lidi, sepisovati poslední vůli, zastupovati sirotky, vésti správce osiřelého statku, vybíratí berné a dohlížeti na to, aby hospodáři správně robotu konali. Později přidání mu kradě dva konšelé, z nichž jeden měl účty obecní a pokladnu obecní na starosti, pročež mu říkali „obecník“. Rychtářství potrvalo do r. 1850, načež volen svobodnou volbou občanstva starosta obce, čili představený. Rychtáři, pokud se vyhledati dalo, byli v Kmetiněvsi následující občané:

Rychtáři:	Od roku 1620	Klobása, spolukrčmář v čísle 25
	Od roku 1640	Matěj Halánek, číslo 16
	1683 – 1713	Václav Bernášek, číslo 38 – Jiří Kettner
	1717 – 1719	Václav Bernášek, číslo 32
	Od roku 1720	Tomáš Najman, číslo 37
	Od roku 1740	Matouš Mareš, číslo 33
	Od roku 1777	Martin Hudeček, číslo 8
	Od roku 1780	Václav Rubeš, číslo 9
	Od roku 1813	Jan Zahálka, číslo 16 a 40
Starostové:	Od roku 1850	Josef Jirkovský, číslo 33, první volený starosta
	Od roku 1866	Jan Zahálka, číslo 14
	Od roku 1869	Josef Šebesta, číslo 7
	Od roku 1877	Václav Zahálka číslo 16
	Od roku 1883	Antonín Samohrd, číslo 33
	Od roku 1895	Jaroslav Novák, číslo 25
	Od roku 1911	František Runza, číslo 17
	Od roku 1918	Čeněk Najman, číslo 39, jako první radní za nemocného starostu

Od roku 1919	Antonín Dragoun, číslo 94
Od roku 1923	Antonín Dragoun, číslo 94 – resignoval
Od roku 1926	Václav Richtr, číslo 23
Od roku 1927	Jaroslav Stříbrný, číslo 32
Od roku 1932	Václav Richtr, číslo 73
1938 – 1945	Václav Richtr, číslo 73

1945 a 1946

Předsedové M.N.V. = místního národního výboru:

Od 5.5.1945	Jan Malec, řídící učitel ve výslužbě, č.p. 104
Od 25.5.1945	František Pánek, řídící učitel, č.p. 77
Od 15.8.1945	Jan Petrásek, obchodník uhlím, č.p. 59
Od 16.3.1946	František Srp, řídící učitel, č.p. 77
Od 16.9.1946	Jaroslav Kraus

Nerad vynechávám podrobné dějiny 42 usedlostí kmetiněveských, kterýžto materiál sebral svědomitě učitel Janda z Budyně. Učinil jsem tak po zralé úvaze těchto důvodů:

1. Posloupnost majitelů statků týká se jen části obce, a kdyby měla být doplněna 53 zbývajících čísly, zabralo by mnoho času a mnoho místa, co zatím by ohromné události přítomné i nedávné pod rukou unikly.
2. Aby byl tak veliký materiál upraven účelně a přehledně, vyžadovalo by každé číslo samostatné stránky, aby také mohlo býti snadno doplňováno.
3. K tomu cíli byla by nejvhodnější zvláštní pozemnostní kniha obecní; nemají-li podobné záznamy činiti, pak dojem neúplný nebo

povrchní, bude třeba sehnati a skontrolovati všechny data dle stávajících úředních záznamů (z gruntovních knih) pokud týkají se poslední doby.

Z uvedených důvodů zaznamenávám jen všeobecnou část z II. Dílu místopisného.

Vývoj statků Při založení čítala osada Kmetiněves nejvýše 6 – 8 statků, r. 1654 (dle „Rulle rektifikační“) již 23 usedlostí, k tomu školu a faru nepočítaje; r. 1796 domů 49, r. 1847 pak 57, dnes 95 čísel s 94 domy (1 dům číslo 4 má dva majitele). Nejstarší částí osady jsou zajisté domy počínaje od kostela a fary na vršku k severní straně osady, načež později v XV. a XVI. Století přibývalo usedlostí dole při potoce a za potokem k jihu na bývalých lukách a výše položených pozemcích. Domky pak tu a tam roztroušené stavěny buď na prázdném místě obecním na návsi, nebo na pozemcích statků. Za staré doby mívala vrchnost takzvané Urbáře, čili knihy gruntovní pro každou osadu, kde zapsáni byli všichni držitelé usedlostí čili gruntů, jich práva a povinnosti, platy (úroky) a jiné dávky. Z těchto urbářů povstaly pak gruntovní, pozemnostní knihy, které všeobecně zavedeny počátkem XVII. století pro osady venkovské. Ježto se pro časté války a s nimi spojené drancování takových Urbářů málo zachovalo, bývá často těžko zjistiti držečnost usedlostí. Do roku 1785 se domy nečíslovaly. Statek zapsán do knih na jméno tehdejšího majitele, na příklad „Statek Svatošovský“ (dnes číslo 8) a přezdívali pak tam i za nového hospodáře u Svatošů; statek měl v záhlaví nápis: Svatošovský. Teprve zřízením katastru Josefínského r. 1785 nařízeno, aby všechny domy na vsích byly číslovány (Ve městech stalo se již za Marie Terezie již r. 1775). Číslování začínalo ve vsích ponejvíce ode dvora (bývalé tvrze) nebo od rychty, fary apod., postupovala se pořadem od statku ku statku po jedné straně (pak případně po druhé) nebyla-li osada kruhovitá. V Kmetiněvsi začalo se od fary. Podle tohoto pořadu možno pak stanoviti statky, které toho času již stávaly, když nařízeno bylo číslování; všechna vyšší čísla mezi těmito statky a jinde po vsi

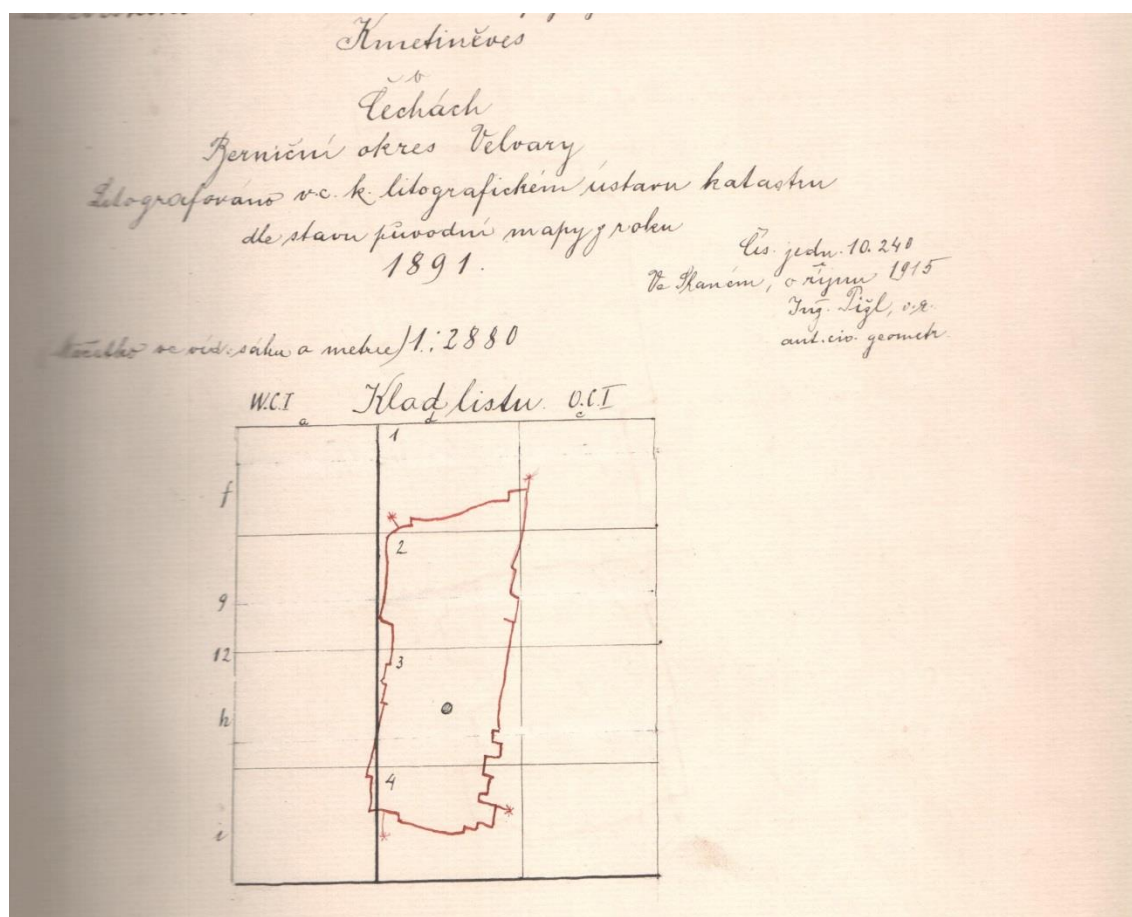
roztroušená poukazují na to, že domovy byly buď po r. 1785 stavěny, nebo od statků odděleny a prodány. V Kmetiněvsi začlo se s číslováním od fary a ukončilo u č. 49, které toho času bylo nejvyšší; teprve potom dostal nový dům číslo postupně vyšší, což se až dosud pravidelně zachovává.

Mapování pozemků Podobně i pozemky nebyly původně ani mapovány ani číslovány, nýbrž uváděny v knihách jen dle polohy. Teprve v Josefínském katastru rozděleny pozemky na flury (dílce), které označeny čísly místními a tyto pak v knihách gruntovních uvedeny. Konečně zavedením stálého katastru r. 1817 a zmapováním každého kusu pozemku učiněn pořádek a jistota. Každá plocha, ať úrodná, ať neúrodná dostává svoje parcelní číslo.

Jména polí r. 1730 V archivu doksanském zachovány jsou některé místní názvy polí z roku 1730: u Luk, u Slatiny (nyní Slatinka) u Ohrady, u Vinice (nyní pod Vinicí), u Průhonu, za Novou hospodou (čp. 41), u Nádavku (zachovalo se), na Příčce, proti Kettnerovi, u Kamenného lomu, u Vrb, na Provázku (zachovalo se), na Přídavku. Pozemky selské (rustikální) měřily r 1654 – 1493,5 strychů, nepočítaje v to pozemky farské, které se do Rulle nezapisovaly, podobně i panské, dominikální (při dvorech), protože z nich tehdaž berní neplatili; ty uvaleny jen na pozemky městské a selské. Nezapočítány tu také lesy nebo místa neúrodná, jako stráně a pastviny, nýbrž jen pozemky pluhem obdělávané.

R. 1660 (tedy po 30leté válce) mluví se o 2 zaniklých chalupách, které se napotom v knihách neuvádějí, a to chalupa pustá Krejčovská a chalupa Rabušákova (jméno Rabuš pochází od slova rab – rabuš – místní název polí – Rubeš). Podobně mluví se i o chalupě Valentovské Šimona mlynáře (zašlý mlýn na potoce).

Zaznamenav krátce nynější stav obce i její dějiny nakreslené učitelem Jandou, přikročuji k popisu půdy katastru kmetiněveského dle katastrální mapy z roku 1915. Nadpis její je:

Z uvedeného náčrtu je patrné, že katastr náš je zhruba lichoběžník, jehož delší rovnoběžné strany směřují od jihu k severu. Na západě hraničí s katastrem poštovickým, na jihu s křovickým (Křovice – dvůr Kinského, správou patří k Hospozínu). Dvě třetiny z něho rozkládají se k severu, jedna třetina k jihu; odtud: malá strana, velká strana; délka měří 4.500 m, největší šířka 1.800 m.

Dle historických záznamů, polohy i geologického složení, jakož i jiných důvodů můžeme bezpečně souditi, že první primitivní obydlí našich kmetiněveských osadníků byla na levém břehu potoka „na vršku“. Zde nacházely všechny stavební i životní podmínky: vzácná ve zdejším katastru na povrch mnohde vyřezávající skála, sklon ke slunci, ochrana proti přívalu, potřebná voda a důležitý tehda stavební materiál – výborná žlutá hlína v bezprostřední blízkosti na stranu severní. Husté pralesy s bujnou vegetací a na zvěř hojné chránily obydlí lidská proti studeným severním větrům. Kde mohla být první, těžce přírodně urvaná políčka? Krajina severně od osady položená, nynější Slatinka, měla jistě i v té době nejpřípadnější jméno. Permské červenky nepropouštěly ani tenkrát přebytečnou vodu k potoku se tlačící; ty táhnou se po celém levém břehu potoka. Nezbývalo tedy než hledati příhodnou půdu na pravém břehu. Taková našla se hned za neširokými lukami.

Nivy

Od záplavy dokonale chráněny vysokým břehem se strany potoky, rozkádaly se jistě první nivy na mírném sklonu ke vsi se svažujícím. I název „nývy“ – jak lid dnes říká, se dodnes zachoval a je všeobecně užíván. Pole na Nivách jsou vesměs úzká a krátká; počet jejich odpovídá nečetným rodinám v té době tu usedlým. I domněnka, že asi byly (tyto nivy) často děleny (na půl i čtvrtlány), není pravdě na odpor. Šířka políček je velice různá; těžko tu najít v tom směru nějaké normy. Nivami napříč vedla patrně první polní cesta mírným úvozem travou zarostlým, a tím proti podemýlání chráněným k potoku právě v místa, kde voda tvoří mělký brod a usazuje se písek. Právě v těch místech je také první políčko. Po celé cestě zbyla jen regulovaná škarpa, stále dobrým drnem vodě vzdorujícím zarostlá. Místo, kudy tato cesta vedla přes ves, je dosud v značné šíři úplně volné; dnes je ovšem značně zabahněno. Tato cesta je nad „poštovskou silnicí“ dosud zachována, rovněž úplně zatravněna a zřejmým pokračováním. Právě ta okolnost, že chemické složení půdy v těch místech se nacházející je pro vzrůst drnu neobyčejně příznivé, nasvědčuje, že takováto strž

plně vyhovovala i tehdejšímu provozu. Cesta je slepá a vede jen do polí; končí u posledního pole našeho katastru č.p. 190. Poloha prvních polí byla tím příznivější, že z domova viděli přímo a pěkně (do polí) na svou úrodu.

K Poštovicům Poloha k Poštovicům na téměř svahu k západu se táhnoucí, má jež pole širší, co do šířky pravidelnější a má jediný přístup od „poštovské“ silnice. Sousedí s panskými poli katastru poštovického. Břeh k lukám je nepravidelně osázen švestkami.

Luka u Poštovic Luka směrem k Poštovicům jsou pro špatný stav potoka zbahnělá a rodí, zvláště u Poštovic méně cennou pící. Na obecní louce pořádají se v poslední době slavnosti.

Rabuš Protože dle historických záznamů ještě ve třicátileté válce rozkládaly se severně od Kmetiněvsi hluboké lesy a rozsáhlé slatiny byly asi dlouho živelní překážkou, aby v ten směr zabírána byla půda pro účely hospodářské. Byl tu jen bok půdy k Hospozínu, a to jen část naproti kostelu – na Rabuši (název v kat. mapě schází), málo úrodný a nepatrný. Krajina následující k Hospozínu patří ještě k Slatinkám a trpí za vlhkých let dosud mokrem. Pisatel sám pamatuje u parcely 1/1 místo mokrem zamořené tak, že zůstalo ten rozkladem. Při rostoucí populaci a touze po půdě byl volný jediný směr, kterým by stísnění osadníci půdu mohli rozšiřovat: na jih a na sever (jen z části). Přednost jistě dávali směru jižnímu, dokud krajiny za Slatinkami mokrem netrpící nebyly blíže než pozemky rozšiřované směrem jižním.

Cesty polní Také počet čistě polních cest je pro obě strany (malou a velkou) pozoruhodný. Kdežto na malou stranu vedly 4 cesty (strž, ke Křovicům, k Novému Dvoru a ke Skurám), jež ihned anebo brzy za vsí paprskovitě, tedy jistě účelně pro pozemky v celé šíři katastru se prostírající, můžeme na velké straně pozorovat, že jen 2 cesty, a to z počátku téměř rovnoběžně (ke křížku a nová silnice k Radešínu) běží a druhá teprve značně daleko vysílá zábočky do nových partií, a ty opět nové. Toto rozčtvrcení cest v pobočky nenalézáme na malé

straně. Všecky cesty na malé straně mají úvozy, nejhlubší skurská hned za vsí.

Silnice Silnici od Poštovic k Hospozínu a projektovanou silnici „po hořejšku“ podle hřbitova dlužno spíše považovati za spojovací cesty než za cesty jen polním potřebám sloužící.

Partie na malé straně mezi křovickou cestou až k hranicím poštovickým nazývají se K Novému Dvoru (panský dvůr patří Kinskému). Těmito pozemky probíhá největší kus železniční trati. Nejvyššímu místu při trati říká se Skalka, tam nachází se mělko písek, prozrazující se v létě vejhory, tj. místa, kde plodiny vadnou, případně zasychají. Na poli Fr. Nepomuckého čp. 160, poblíž železniční dráhy byla do nedávna otevřená pískovna. Písek je tu dosti dobrý, rozloha písku však (tu je) nepatrná. Nejvzdálenější parcely u hranic poštovských partií ke statku č. 14, ze všech rolníků má tam on nejvíce pozemků.

Stromy na malé straně Strž je osázena po pravé stany (počínaje ode vsi) štěpy; nejstarší jsou 17 roků staré. Nikde jinde na obou partiích – Ke Křovicům – a k Novému Dvoru – nenajdeme ani jediného stromu, ba ani křoví.

Ke Křovicům Mezi skurskou cestou a hranicemi hospozínskými nacházejí se pozemky pode jménem Ke Křovicům. V těch místech je nejvíce pozemků pronajatých. Čís. par. 105 asi 40 korců) bylo před několika lety odprodána od statku č. 8 rolníku Vaiglovi z Hospozína. Severní hranici celé malé strany činí pozemky Kinského, jeho pozemky jsou i při celé straně západní. Skurská cesta bývá v mokrých létech – jako letos – ve stavu pro povozy téměř nesjízdném. Všude po hranicích severních najdeme cementové mezníky málo vyčnívajícího komolého kužele; sázeny byly za hosp. správce Pocheho. Celá malá strana má mírný svah k severu.

Velká strana Podobně jako na malé straně, i na velké směřují skoro všechny pozemky (tedy i meze) směrem jižním, resp. severním.

Důvod snadno vysvětlitelný: Všechny pozemky rozšiřovaly se ode vsi oběma směry proti svahu a byly tím rozděleny rovnoprávně mezi sousedy. Výjimku činí kusy, které v pozdějších dobách, (kdy osadníci narazili svými pozemky již na cizí katastr), byly děleny (dnes „parcelovány“). Jsou to buď obecní pozenky, nebo po většině velké kusy soukromé, jež byly prodány nebo rozděleny. Tak při hranici katastru parcela 510 majetek kostela sv. Václava, na základě zákona o dlouhodobých pachttech připadl dosavadním nájemníkům, kteří drželi je nepřetržitě od r. 1901 za náhradu za 1km. Podobně vedle ležící parcela 497 rozparcelována a odprodána od č. 12. Bývalá obecní louka na slatinkách a u Ohrady (za obcí po levém břehu potoka) rozdělena r. 496 mezi sousedy.

Nádavky Pozemky o Nádavkách při poštovských hranicích jsou všechny rozdělením velkého kusu, snad hned zbytku v 6. lesa Jancho majetku dvorce, vrchnosti. Původní majitel není již znám, příčné hranice pozemků a pojmenování prozrazují však bezpečně k tomu, že celý tento kus v pozdějších dobách, kdy všechna půda na sever i na jih byla již zabrána, byl rozdělen mezi sousedy.

U Ohrady Dle smlouvy z r. 1796 rozdělena byla obecní louka „u Ohrady“. Toto pojmenování zde již úplně vymizelo. Domněnku mou o názvu potvrdil občan Rosa (strojník), který se upamatovává, že matka jeho říkala „u vohrádky“ místům při potoce a hned za čís. 17, dnes zahrnutým pod partie Červenky. Tím zjištěno, že malé a čtouc parcely (jež také nejsou prodloužením parcel na Červenkách), po obou stranách k potoku přiléhající jsou tak zvaná louka u Ohrady, kterážto děkuje snad svému jménu od ohrady, která mohla být ochranou nivám (na malé straně) před zvěří z lesů, které na velké straně ještě ve třicetileté válce byly hojné, anebo to byla ohrada kolem zahrad, které byly vysázeny po celých červenkách.

Červenky Ty táhnou se od potoka k cestě u hřbitova mezi Kmetiněvsi a Poštovicemi, prozrazující se všude intenzivní červenkou permského útvaru.

Slatinka Při radešínské silnici v úhlu, který tato tvoří za stodolami uhýbajíc od Hospozína k Radešínu, je kotlina asi 2 korce veliká, kde nakládají se řízky a dělají komposty všichni, kteří nemají k tomu vhodného místa doma. Tento obecní pozemek prohlouben byl uměle asi tím, že v těchto místech, jak již zmínka se stala, vybírali výbornou hlínu na vepřovice (sušené na slunci cihly), případně tu cihly pálili. Kotlina je zřejmě vyhrabána. Středem vede škarpa, kterou i za léta pravidelně teče solemi přesycená (říkají tu salnytrovitá) voda, jež by měla být chemicky prozkoumána. Tato bílá voda jako mýdlo vyvěrá hlavně po levé (západní) straně silnice. Jinde zase, zejména u studánky za čís. 12 naproti chlívům pramení voda železitá. Celý obecní pozemek ležící za jmenovanou kotlinou na straně severní, byl při cestě k Paršenku vedoucí lemován krásnými topoly, které za války z nedostatku dříví byly postupně vykáceny. Po válce osázena kotlina slatinská javory (při silnici).

Mrchoviště Na severovýchod od kotliny je mrchoviště (číslo parcely 472/6) na něž však za války a po válce nepřišlo krom utracených psů skoro nic; mrchoviště je obeháno živým akátovým plotem. Dnes se tam dělají stohy, podobně jako v kotlině, taky z obilí, a hned se tam mlátí.

Remíz O málo dále, na čísle parcely 472/7 je obecní remíz, poskytující zvěři polní trochu útulku pře bouří a škodnou. Význačné pro celý kraj jsou tu 4 daleko znatelné topoly, jichž tu na blízku bývala celá řada. Podrost tu tvoří hlavně ptačí zob a zimolezy. Za vlhčích let jsou tu ještě močály. Škarpa vede odtud k východu až po číslo parcely 501, odtud podle parcely 500 k silnici. Proti této škarpě na parcele 501 a 517 bývá často zaplavená půda. Poslední parcela k číslu 7 patřící má číslo 521. Hranici mezi oběma katastry tu tvoří více méně vysoká mez až břeh.

Hliniště Pozemky na levé straně radešínské silnice ležící a pokračování jich až po Trávní cestu (524/1) přes silnici jsou rovněž rozdělený pozemek obecní. Probrané části říká se dosud v „hliništích“.

Průhon Pozemky leží na bývalém průhoně, tj. cestě široké, kudy se honil všechen dobytek ze vsi na pastvu. Podobný průhon byl na malé straně, právě naproti, při skurské cestě. U Trávní cesty dlužno označiti hranici Slatinek, nebo se říká pak už jen „u Trávní cesty“ a „za Trávní cestou“. Tato cesta činí celkem vrchol vlny, ta se potom svažuje a prohýbá v mírnou kotlinu, která pak již pravidelně stoupá až „na Vrchu“ a s Bělkami tvoří nejvýše se táhnoucí hřeben (do 257 m nad mořem), který tvoří jaksi přirozenou hranici. Kdyby tento hřeben byl zalesněn, stal by se jistě ideální ochranou proti severním větrům pro celý katastr. Od Trávní cesty počíná se při honech zaječích taky zatahovat. Tam rozcházejí se na obě kola, jež na velké straně se dělají. Od staré cesty k Radešínu jde obdobně napříč, ale k západu cesta k Nádavkům, to od Korousovic křížku na čísle parcely 409. Je to jediný křížek v poli. Při něm stojí 2 lipky již asi 50 roků staré. Vzrůst jejich je nepatrný očividně pro sucho, nebo stojí tu na nejvyšším bodě a půda je tu ještě odehnána. Odtud klesá zas půda až asi po číslo parcely 330 (v Nádavkách), pak pravidelně stoupá až pod Vinici až do Bělek.

Vinice Na Vinici pamatuje ještě V. Rosa na poli číslo parcely 388 zbořeninu prý z vinařova domku. Na čísle parcely 388 asi před 25 lety chmelnice Samohrdova a dávno před chmelnicí zahrada. Půda i poloha je tu pro obě kultury přízniva, úplná otevřenost terénu však na závalu.

Bělka Rozlehlá planina, ponejvíce obecní majetek, z části rozprodaný, z části pronajatý zabírá nejvyšší půdu našeho katastru. Jméno Bělka je případné, nebo bělá se pro celý jižní obzor. Výška jejich – 257 m jim ještě více svítí. Pod hřebenem jejich vede napříč cesta, jež přetíná silnici, za ní se obrací dolů a končí u úvozu číslo parcely 525/1. Planinou vlastní jsou již dnes jenom parcely 558/1, 558/2, 564/3. Tu a

tam načaly lom spukový, nikde nepříliš hluboký, protože spuka odtud obsahuje až 30% vápna a pro stavby vůbec se nehodí, za 1 zimu se z pravidla úplně rozhasí. Jako vápenné hnojivo hodí se výborně, ale málo se jí k tomu cíli užívá, protože zdejší půdy mají vápna dostatek. Opuka má tu úplně vodorovný sloh a loupá se z té příčiny těžko větrá do spodních vrstev a všechna zvětralá hlína hned se splachuje. Tím stává se tu zalesňovací práce skor nemožnou. Veškerý porost jen živoří. Poměrně ještě nejlépe se drží porost akátový na východním konci a v západní části vysázené sem brzy po r. 1900 borovice, jež tu nejsou nepodobny kleči. Višně, ořechy a jiná (jehličnatá) satba krom borovice zašla nebo zachází. V těchto místech musela být silnice pro prudké stoupání silně točena, půda pro ji značně probrána. Za hřebenem táhne se ještě směrem rovnoběžným 8 parcel nepříliš dlouhých již ve výši radešínského katastru, skoro vodorovně. Říká se tam na „Račanech“, patříc Hradčanech.

Na Vrchách Celá plocha při radešínských hranicích mírně se sklání k jihu a vyznačuje se samými velkými parcelami, jen při obou hranicích je několik málo „provázků“. S Vrchů je daleký a pěkný pohled k jihu i k severu na Středohoří. Celý katastr i s obcí leží tu jako na dlani. Sem možno konati vděčné výlety i se školní mládeží. Škoda, že jen na Bělkách je kousek a to ještě sporé zeleně. Pohraniční mez je stále uorávána a v bídném stavu. Na Vrchách jsou nejhůř přístupná pole a proto taky nejzanedbanější. Přes km tu povoz po poli, než dostane se aspoň na Travní cestu. Partie níže položené slovou „pod Vrchy“ (v lidové mluvě „pod Vrchama“), partie směrem východním „k Paršenku“; tyto nazývají se nad strží parcely 509 „**na Kotli**“ Jsou to pozemky méně úrodné.

Ohraničení polí Skoro všechny pole jsou ohraničena mezemi tak úzkými, že nemožno téměř po nich jíti. Málo kde najde se neoraná, pro chůzi způsobilá mez. Každá pravá mez (počítaje ode vsi) patří k levo ležícímu poli. Trávu na mezi vyžínejí z pravidla hospodářovi dělníci,

jinak není v tom směru žádné přísnosti. Mezníky vidíme málokde. Na pronajatých polích najdeme mezi jednotlivými dílci jen rozhory.

Cesty polní Cesty polní jsou ve špatném stavu a potřeba řádných silnic je pro zdejší řepnou krajinu více než naléhavá. V mokrých letech není jinak možno než na mnoha místech zajížděti na pole, když po prořezaných kolejích již nemůže se jeti. Nějaká radikální správa není možná pro nedostatek způsobilého kamene. Leckde podle dlouhých lánů najdeme privátní cesty pro 1 nebo 2 pole společné; v tom případě obkružuje se mez. Podobné cesty jsou také pravidlem na polích pronajatých.

Silnice Jediná silnice, která má význam pro zdejší katastr, je po válce dostavěná silnice k Radešínu. Ta byla ve válce sice splanýrována, ale nedodělána, tím silně utrpěla a bude trvat dlouho, než uvedena bude v normální stav. Zbývající dvě silnice jdou rovnoběžně (v úvahu běře se již i projektovaná ku hřbitovu) blízko sebe a prospívají jen polím nejbližším.

Pronajaté statky Té doby jsou pronajaty tyto statky: Část polí při kostele Sv. Václava, Hudečkův č. 8 (z větší části), Kratochvílův č. 13 úplně, Alžběty Zahálkové č. 18 v celku, Najmanův č. 39 z části, Samohrdům č. 33 úplně.

Obecní přehled

o osevu hned po skončení jarního osevu r. 1920

(Tento výtoh z posl. úřed. soupisu obsahuje hospodáře půdy vlastní i pronajaté)

Číslo běž.	Příjmení a jméno	Číslo domu	Obdělává arů	Číslo běž.	Příjmení a jméno	Číslo domu	Obdělává arů
1	Holub Václav	87	98	52	Lukášek Jan	29	421
2	Řimsa Václav	73	267	53	Kalous Theodor	52	505
3	Hudečková Anna	84	82	54	Huml Josef	27	1 616
4	Slivoň Václav	67	58	55	Lukášek Karel	12	2 631
5	Šilhart Josef	74	107	56	Dvořák Pavel	15	551
6	Lisec František	64	29	57	Procházka Antonín	70	404
7	Hora Josef	68	67	58	Hájek Antonín	31	483
8	Mašek Josef	6	65	59	Korous Karel	30	1 406
9	Šorf Josef	93	16	60	Rubeš Ladislav	9	3 400
10	Psika František	5	72	61	Trnobranský Jan	85	470
11	Drbal Petr	71	106	62	Kédlová Anna	22	593
12	Štěpánek Ferdinand	91	22	63	Nepomucký František	38	3 005
13	Richtr Václav st.	54	73	64	Zahálka Miroslav	14	5 550
14	Kejřová Anna	61	88	65	Janoušek Josef	79	994
15	Jirkal František	72	58	66	Novák Jaroslav	25	7 285
16	Řimsa Emanuel	50	87	67	Hudeček Antonín	8	195
17	Mudra František	22	190	68	Najman Čeněk	39	1 283
18	Skala Jan	32	93	69	Veřejný statek obce		
19	Huml Jan	60	119	70	???	82	32
20	Palas Josef	47	67	71	Fujera František	44	138
21	Dragoun Antonín	94	23	72	Šmída Václav	63	94
22	Jirkal Josef	24	40	73	Krejčí Václav	56	85
23	Rosa Václav	67	49	74	Štěpánek Josef	57	15
24	Zahálková Anna	63	114	75	Šiman Josef	15	15
25	Vaigl Josef	40	14	76	Novotný Josef	22	22
26	Šimerda Josef	86	90	77	Novotná Růžena	7	
27	Štáška František	88	104	78	Babický Josef	84	12
28	Štekrť Josef	72	131	79	Kundat Karel	84	19
29	Jahodář František	88	120	80	Škola (říd. uč. Jan Malec)	77	66
30	Jiřínský Václav	83	17	81	Kovrzek	83	15
31	Šalounová Anna	81	66	82	Krausová Josefa	32	15
32	Franěk Jan	1	28	83	Kutílek Josef	69	14
33	Rychtařík Karel	18	58	84	Barták Josef	22	21
34	Mendl František	2	11	85	Cinibulk Josef	11	14
35	Košťál Vladimír	76	stav.	86	Vyšohlíd Václav	14	14
36	Kytková Anna	35	77	87	Bobek Josef		14
37	Hampejs Čeněk	53	94	88	Vyskočil Alois	20	10
38	Hampejs Jan	89	43	89	Tichá Marie	15	15
39	Jahodářová Anna	36	66	90	Žďárský Josef	15	15
40	Kytka Václav	35	15	91	Hrášek Jan	28	14
41	Koula František	59	642	92	Janda Václav	68	102
42	Rosa Josef	67	512	93	Hájek Josef	10	10
43	Stříbrný Jaroslav	32	3 256	94	Loužecká Marie	78	10
44	Komeda Jan	10	1 700	95	Zahálková Alžběta	18	
45	Šebesta Josef	7	1 782	96	Šilhart Josef	83	35
46	Krejčí Jan	47	548	97	Nyarýn Václav	28	19
47	Krejčí Josef	42	814	98	Soukup Josef	45	37
48	Zahálka Josef	16	4 349	99	Hospozínští nájemníci		5 212
49	Řimsová Emilie	51	322	100	Poštovští nájemníci		3 091
50	Runza František	17	2 366	101	Radešínští nájemníci		1 324
51	Kubišta František	80	506	102	Drobní hospodáři		94
				103	Velvary		19

Rozvržení půdy

Podle úředního soupisu osiva z r. 1920

Dle druhů kultury	arů
Celková výměra	685,15
Louky trvalé	372
Zahrady zelinářské	35
Zahrady ovocné a jiné	253
Vinice	-
Pastviny	518
Lesy (háj na skále čp. 2)	11
Rybníky, (jezera), bažiny	133
Zastavěná a jiná neplodná půda (cesty apod.)	29,03
Orná půda	642,90

R. 1946 napočítáno 643,15 arů orné půdy. Nepatrný rozdíl skutečné rozlohy a rozlohy uvedené vyplynul z počítání ploch osiva, jichž metry zaokrouhlovaly se na ary.

Rozvrh celkové orné půdy dle osivu v arech 1920

Pšenice ozimá	8 051	Hrách	1 185
Pšenice jarní	2 639	Mák	314
Žito zimní	5 839	Hořčice	469
Ječmen (jarní)	9 109	Jetel dvousečný červený	456
Oves	2 278	Vojtěška	9 077
Fazole k jídlu	181	Vičenec (ligrus)	1 048
Vikev (čistá)	51	Směsky (vojtěšky a ligrusu)	886
Rol koňský	545	Střídavé louky (někdy zoráno)	14
Směska (vikev s ječmenem)	2 166	Jiné plodiny (zelí, kedlubny, petržel...)	328
Brambory	3 472	Čistý úhor (půda nemohla být obdělána)	196
Cukrovka	14 991		64
Krmná řepa	940		
Mrkev	19		
Cibule	36		
		Úhrn	290

Soupisy osivu

Soupisy osivu prováděné v r. 1920 předčily všechny ostatní svou důkladností a přesností. Obsahovaly 12 archů (vel. formátu) dat a čísel, která důmyslně kombinována nedala se zfalšovat ani ošidit. Sebe menší chybičku prozradily výsledky. Správně sestavený a spočítaný soupis byl ne právě lehkým počtářským úkolem; vyžadoval u nás zpravidla 14 dní perné práce, již muselo se obětovat i mnoho nočních hodin. Soupisy prováděny v Kmeniněvsi za války i po válce říd. uč. Janem Malcem, jemuž pomáhal některý člen sboru, nejčastěji učitelka Anna Pacáková. Výsledky stran dělaly se ve sborovně (ve škole). Soupisy odpovídají skutečnosti až na to, že mnozí udávaly plochy obilovin, které rekvírovány, menší, a ubrané plochy pak přidávány obyčejně k vojtěšce nebo řepě, aby se dosáhlo výměry, která přirozeně musela odpovídati pozemnostním archům; v tom směru budou malé odchylky. Všechny soupisy musely být pak 2x opsány a tyto čistopisy zasílány k okresní revizi, která byla velice přísná, po přezkoušení a případných opravách zasílány elaboráty k úřední potřebě obilnímu ústavu do Kralup, který měl po celou tu dobu dovolenou. Soupisy osivu, jako předehra rekvisic netěšily se ani v Kmetiněvsi velké oblibě; měly však i svoje velmi dobré stránky, zejména: že se lidé učili počítat a číst v pozemnostních arších, v parcelních protokolech a katastrálních mapách, na základě kterých vždy muselo být pracováno. Také i veselé příhody osvěžily někdy umordované komise, když v chaosu parcel našla se konečně i ta, o níž majitel ani nevěděl. Znalost katastru tím rozhodně velice získala. I v odhadování výměry nabylo se značné jistoty. A Pán Bůh po všech těch zkouškách při zdravém rozumu zachovati nás ráčil.

Geologické složení

Pokud se týká původu „naší“ matičky země, geologického složení katastru, zastoupeny jsou tu jen 4 útvary, a to: Aluvium, Diluvium, Křídový útvar, Permský útvar.

Aluvium, nejmladší naplaveniny, u nás naneseny Vranským potokem, tvoří úzký pruh, zejména po pravém břehu potoka. Protože tyto naplaveniny jsou hodně původu permského (i našich červenek)

vyznačují se těžkými červeně zbarvenými jíly, nepříznivými rostlinstvu.

Diluvium, starší naplaveniny, zastoupeny jsou hlínami většinou sprašovitými. Jeví příbuznost s německými „Loessy“ a jsou patrně naváty od severu, nebo jsou uloženy v mocných závějích z pravidla na jižních svazích, ai tu dlužno počítati s přirozenými vlivy jinými, např. vodou, která na příkrých svazích, jako na „Bělkách a Červenkách“ tyto vrstvy mohla odplavit. Jsou to naše žloutky, jež mají lví podíl na výnosnosti našich půd. Jsou také namnoze výborným cihlářským materiálem.

Útvar křídový vystupuje tu 1. jako Perucký pískovec (na Boku a na malé straně za největším obloukem dráhy). 2. jako Bělohorská opuka na Bělkách a pod Vrchy. (Viz. půdoznaleckou mapu okresu Velvarského od profesora Janoty).

Útvar permský vyznačuje se intenzivní červení, již způsobuje přítomnost železa. Patří k němu naše Červenky, vyznačen je ve zmíněné mapě také při hranicích hospozínských a na malé straně v podobě 4 rohlíků od cesty (stoje napravo; první část prozrazuje se všech již hned u silnice na čísle parcely 163/2. K tomuto útvaru dlužno – dle mého soudu – počítati i tvrdé pískovce „železnáky“, vyskytující se tu a tam ojediněle za vsí na velké straně (směr k Radešínu) a vystupující na svahovitých dvorech „na vršku“ i v č. 13. A 14. Balvany tu dosud nacházejí se za zbořenou stodolou č. 13; měl je tam navésti statkář Brebta (před Kratochvíly), pověstný silák (nadsazoval sám vůz s dlouhým dřívím); připravoval si je do „gruntů“ nové stodoly, která se potom nestavěla. Balvanům těmto dal osud konečně hlídati pomník padlým vojínům postavený. Jsou nemalou ozdobou i pěkným symbolem vlastenecké lásky.

Poměry půdní Poměry půdní, tzv. pedologické, vyznačeny jsou ve vědeckém díle „Agronomicko-půdoznalecké prozkoumání půdy okresu velvarského“ – sestavil Ing. Dr. Rudolf Janota. Práce se

zkoumáním půdy spojené konány v letech 1906 – 12, práce laboratorní v pedologickém oddělení zemědělské rady. Okres přispěl 5000 korun ostatní platila zemní rada. Půda celého okresu zkoušena po straně nechanické, fyzické a chemické. Rozbor nechanický určoval důmyslným způsobem jemné částice hlíny o průměru menší než 0,01mm, částice o průměru 0,01–0,05mm, 0,05–0,1mm, 0,1–0,2mm, a to jest částice jílnaté, hlinité, jemný písek, hrubý písek. Rozbor fyzikální, porovitost a schopnost pro přijímání vzduchu a vody. Jím určila se tak zvaná kapacita absolutní, kapacita vzdušná a absolutní kapacita vodní. Rozborem chemickým stanoveny nejdůležitější živiny rostlin. Půdy zkoušeny pravidlem do 1,5m, někde až do 2m. Pokaždě brala se v úvahu ornice do hloubky 0,30-0,40m, vrstva střední či podloží orničné přes 40 cm a spodina do 1,5 m. K těmto zkouškám brány hojné vzorky kopáním a sondováním získané a z různých půd pak sestaveno 115 typů, tj. druhů nejhojněji v okrese zastoupených. Našeho katastru týká se typů 8; a to: 8., 16., 17., 18., 56., 57., 64., 77.

I. Tabulka mechanické stavby půdy

Viz. Půdoznalecká mapa

Sonda	Kmetiněves	Vrstva	Hloubka m	I. %	II. %	III. %	IV. %	Uhličitán vápenatý CaCO ₃ %	Poznámky
	Průměr zrn								
	pod 0.01 mm			0.01-0.05 mm	0.05-0.1 mm	0.1-0.2 mm			
L 665	8	ornice	0.20	63.40	23.14	9.4	4.42	6.80	
	při potoce	spodina	0.50	73.94	16.98	6.22	2.86	7.40	
P 346	16	ornice	0.20	48.92	40.36	6.22	4.50	1.50	
	jako většina malé strany	spodina	0.60	49.86	43.38	5.82	0.94	20.50	
P 316	17	ornice	0.20	54.08	38.54	4.92	2.46	4.0	
	jako Slatinka	spodina	0.60	51.16	41.50	5.88	1.46		
P 383	18	ornice	0.20	52.46	40.12	4.78	2.64	3.30	
	jako nad Slatinkami	spodina	0.70	49.70	43.68	4.48	2.14	1.0	
P 365	56 a 57	ornice	nemůže být řeči o ornici						
	na Bělkách	spodina	0.30	62.22	27.50	8.58	1.70	34.20	
P 5	64	ornice	0.20	28.38	20.98	8.42	42.22		
	prod Vrchy k Paršenu	spodina	neznamenána						
P 378	77	ornice	0.20	47.36	42.04	6.58	4.2		
	Červenky	spodina	neznamenána						

II.

Tabulka o fyzikálním stavu půdy

Viz. Půdoznalecká mapa

Sonda	vrstva	Hloubka m	Obsah porů %	Absolutní kapacita		Typ	Poznámka
				vodní %	vzdušná %		
L 665	or					8	
	sp	0.40	50.26	41.30	8.96		
P 303	or	0.15	52.65	36.29	16.36	16	v řepě
	sp	0.60	50.36	35.27	15.9		žloutka
P 430	or	0.20	51.21	34.19	17.2	17	
	sp	0.35	50.62	35.64	14.98		vrstva pod ornici
P 390	or	0.20	50.47	39.67	10.80	18	pod Travní cestou k Slatinkám
	sp						
		nezkoušeny				56	
						57	
		nezkoušen				64	
		nezkoušen				77	

III Tabulka chemického rozboru. Viz mapu.

Sonda	Typ	Vrstva	Hloubka m	Kyslíčnick			Dusík veškerý %	Humus (Troch) %	Absorpce dusíku mg	Poznámka
				vápenatý CaO %	fosforečná P ₂ O ₅ %	draselná K ₂ O %				
L 665	8	or	0.20	3.840	0.122	0.482	0.260	3.71	-	Sonda nejnebrána.
		sp	0.50	3.940	0.139	0.623	0.230	-	-	
P	16	or	?	0.874	0.116	0.358	0.753	3.08	-	
		sp	?	12.7	0.104	0.233	0.052	0.78	123	
P	17	or	?	1.169	0.103	0.231	0.204	3.57	101.04	Budobostlice
		sp	?	0.896	0.106	0.313	0.186	2.96	-	
P	18	or	?	1.117	0.121	0.420	0.335	4.04	105	Budobostlice
		sp	-	3.595	0.108	0.359	0.151	2.99	-	
	56			nezkoušeny						
	57									
P ne	64			nezkoušen						
P na	77	or		3.830	0.059	0.378	0.072	3.44	-	Sonda brána v Bospolně
		sp		2.934	0.035	0.220	0.042	0.23	-	

Vysvětlení k tabulkám pedologickým Z tabulky I. Vysvítá, že většina našich půd obsahuje hlavně části jílnaté a hlinité. První jsou sídlem clastních živin půdních, druhé dodávají půdě kyprosti a způsobují, že se dá snadněji obdělávat. Výjimku činí naše Červenky s převážným obsahem jílu a půd na „Skalkách“ a na Boku s nedostatkem jílnatých částí (ty nejsou uvedeny). Ráz našich půd nazývá se sprašovitý (praška).

Tabulka II. ukazuje, kolik obsahuje půda vody a vzduchu za nejpriznivějších okolností. Naše půdy jsou po té stránce velice dobré a zajišťují v suchých i mokřích ledech dobrou úrodu. Potřebují ovšem přiměřené obdělávání, aby neslehly a nezbahněly. Vezmeme-li v úvahu, že dle Kopeckého (přednosta pe...? odd. zem. rudy) potřebuje pšenice a oves 10 – 15% vzduchu, řepa a ječmen 15 – 20%, v době zkoušky byly vyznačené půdy náležitě obdělány, až na typ 8 (u potoka) a 18 (pod Travní cestou)

III. tabulka udává množství nejdůležitějších živin v půdě obsažených. To ještě však neznamena, že udané množství je přístupno rostlinám; nebo vedle kořínků působí tu na uvolnění živin ještě různé bakteriologické procesy, poměr vzduchu a vody, teplota, sorpční mohutnost apod. Humus má velikou důležitost po stránce fyzikální a jest mimo to sídlem bakteriální flory). Někde provedena též adsorpce dusíku podle způsobu Knopova a vyjádřena je sorpčním koeficientem podle Fescy, znajícimi, kolik miligramů elementárního dusíku může v sobě zadržeti 100g na vzduchu zaschlé půdy.

- Teplota** Dle tabulky „Poměry teplotní“ za r. 1900 – 1912 zaznamenány teploty ze 12 stanic okresu velvarského. Průměrná roční teplota odpovídá i poměrům našim a činí 9,3°C. Za pozorované období byla nejteplejší léta 1904 a 1911. Dle záznamů cukrovaru hospozínského za léta 1916 – 1922 činila průměrná teplota 9.37°C.
- Srážky vodní** Roční srážky jeví značné rozdíly. Za první období 1900 – 1912 činil průměr 12 stanic okr. velvarského za rok 455 mm. Nejnižší rok byl 1904 (267 mm), nejvlhčí 1912 (529 mm). Za období 1913 – 1922 – dle záznamů velkostatku v Hospozíně 469 mm. Nejvyšší srážky zaznamenány v r. 1917 a 1921 (po 340 mm), nejvyšší 1922 (618 mm) – dle velkostatku; továrna zaznamenává toho roku 678 mm – Dešťoměry v Kmetiněvsi mají škola a čp. 14 (Miroslav Zahálka), ale záznamy dělají se nepravdělně.
- Prameny** Krom pramenů vyvěrajících na Slatinkách není v celém katastru polní studánky. Poslední, jež v paměti nejstarších občanů se zachovala, vyla ve Vodoteči (ve Strži; tam patrně taky stávala vrba a pozemky nazývány také u Vrby (u čp. 14).
- Studny** V obci nacházejí se dnes jen dvě veřejné studny; za č. 53 (u Slovanky) a před č. 29 (pod Kostelem). Pumpa postavená za č. 17 u studánky, té doby nepracuje. Všecky pitné vody ve vsi jsou „tvrdé“. Na prádlo chytají dešťovku nebo přinášejí vodu z potoka. Je pozoruhodno, že ani nejsušší léta 1904 a 1921 neměla katastrofální vliv na vývoj rostlinstva ve zdejším katastru. Krom nepatrných zde výhorů (viz. na mapce typ 64) dospělo obilí k normálnímu zrání a řepa dala slušný výnos. V tom jeví se právě veliký význam našich půd, že jsou schopny přijmout množství vody (viz. tab. I), aniž by se staly k práci neschopné, v suchých pak letech čerpají rostliny z velkých vodních rezerv. Přesto však s vláhou zacházeti se tu musí velice šetrně, nebo průměr srážek v době vegetace je dle ing. Janoty a Kopeckého nedostatečný téměř pro všechny rostliny zde pěstované. Všechna práce musí směřovati k tomu, aby co nejméně vody se z půdy vypařilo. Na jaře včasní a pokud možno nejranější uvláčení půdy, vláčení a okopávka, když utvoří se „škraloup“, brzké podtržení strniska, ježkování přeruší vzlínavost (kapilaritu) a tím zabrání vodě unikati i se vypařovati.

Zásadou tu musí býti: včasná a hluboká orba, utužení půdy po zasetí a zachovati (dle potřeby obnoviti kyprý, hrudkovitý povrch co nejdéle.

Pokusy se spodní záhlvkou Řídící učitel Jan Malec provádí v tom směru pokusy ve školní zahradě již po 15 let. Na jaře pole co nejdříve uhrabe. Pokud možno i před setím každý „škraloup“ se strhne. Zasazené sazenice zeleniny se jednou, a to hned dokonale zalejí bez kropítka tak, aby se půda krom důlku nepromáčela. Když se voda dokonale zatáhla (dle okolností za hodinu, dvě, vždy však před denním parnem), zahrne se důlek dokonale suchou zemí (motyčkou). Takto zalitá sadba vydrží na jaře i za suchého počasí 1 – 3 neděle. Kropení se vůbec neprovádí. Tím způsobem možno zalévati i zasazená semena okurek, že se prohrábne ryzku těsně při řádku. Ryzky se také dělají u odrostlejší zeleniny. Každé zalití se zahrnuje a případný škraloup strhuje (nejlépe úzkými hřebíkovými hráběmi). Tak zalévá se, dokud zelenina nekryje úplně zem. Výhoda, a to značná, je také ta, že se půda vypařováním neochlazuje, co stává se při kropení. Popsané zalévání je velice úsporné a naprosto osvědčené. Vpředu uvedeným zásadám odpovídá plně.

Větry Proti větrům je zdejší krajina vůbec nechráněna; vichřice řádívají tu za všech ročních časů a způsobují značné škody tím, že odrývají střech, za suchého jarního neb zimního času odnášejí jemnou prst z polí, na podzim srážejí ovoce. Za větrů trpí více střechy na malé straně, nejvíce farské budovy. R. 1918 urazila větrná smršť korunu 10 leté hrušky a několik jiných rozlámala a překroutila u nádražní silnice.

Obdělávání půdy Kultivace půdy začíná hned po žních, mnozí správně činí tak hned za kosou, aby co nejvíce vláhy v půdě zadrželi a nakypřili půdu, dokud bakterie aerobní pracují za příznivých poměrů tepelných (teplých nocí). Práce koná se pospěšáky 1 – 2 – tříradličnými, někde se ještě, z nevědomosti neb pro úsporu práce strnisko oře hned hluboce. Pospěšáky, ostatní pluhy, jakož i jiné kultivátory dodávají nejhojněji: R. Bächer z Roudnice, Mlčkovský a spol. ze Staškova, Jan Hampejs z Kmetiněvsi, Vacek a spol. z Lysé nad Labem. Na podtržení strniska rozvážejí se na poli připravené komposty (na 1 korec as 30 prostředních fůr), to děje se hlavně k řepě, k níž také – pokud možno před sklizní

okopanin – pole hluboko se obrátí „čtyruje“ (4 tahouny), větší kusy občas parním pluhem. K tomu užívá se prohlubníků s dřevěnými hřídeli (systém Sack v Lipsku) nazývanými všeobecně sakováky. Parními pluchy tu v poslední době orají rolník Čeněk Jelen z Ješína, rolník Jaroslav Ženíšek z Úholiček u Prahy a statkář Jiskra z Blahotic (u Slaného). Vojtěška, obvykle 2 letá zoře se mělce zpravidla po 2. seči; asi za měsíc se „mísí“. Seje-li se do ní ozimá pšenice, hned za brázdou se vláčí, případně talíruje (talířovými válci), ježkuje, v poslední době také pracuje se kembričskými, prstencovými válci (Cambridge, Anglie). Po setí nazimu se tu půda skoro již nikde neválcuje, nýbrž nechává se jí správně hrudkovitý povrch. Jinak se pole nechá v hrubé brázdě až do jara. Na jaře se vymrzlá a obvykle prachovitě rozrušená ornice co nejdříve urovná smyky a mnohde, (zvláště na panském) vláčí. Před setím i po setí se pravidelně vláčí. Bran užívají železných i dřevěných. Smyky jsou 2 čtyřhranné trámce železnými pruty spojené, hranami obrácené k zemi 3 – 4 metry dlouhé.

K řepě po jarních deštích ulehlá půda harkuje se. To provádí se kultivátory s ocelovými péry (extilpatory a skarifikatory), pak se nechá, až plevel vzejde.

Secí stroje Obilí seje se napořád secími stroji, podobně řepa. Obilí vysévá se do řádků 10 cm od sebe vzdálených, řepa do řádků ... vzdálených. Rozpětí řádků u bobu činí 20 cm, u hrachu 20 cm, u směsky 20 cm, bramborové řádky se dělají od sebe 65 cm. K setí obilí užívá se strojů jednoduchých i kombinovaných, za které možná přidělali semínkový přístroj pro jetel a vojtěšku. Řepa se seje obvykle špetkovacími stroji 3 – 6 řádkovými.

Ozim se na jaře u nás zpravidla válí, hustá pšenice zimní vláčí. Jař i zasetá řepa se rovněž válí těžkými dřevěnými válci trojdílnými nebo litými (3dílnými). Někdo brzy po válení řepu vláčí.

Secí stroje dodávají Pracner Jan z Roudnice (značky „Budoucnost“ a „Podřipanka“), Melichar z Brandýsa nad Labem.

Vyšlá řepa se záhy projíždí plečkami a okopává motyčkami; odrostlá se protahuje (jednotí), opět proorává a zároveň mělce oorá, někdy jen oorá. Při protahování pracují dělnice oběma rukama 2 řádky (najednou). Je-li půda příliš tvrdá, roztrhují při tom „škraloup“ lžicemi.

Brambory se sázejí buď hrabkovačem trojradličným (říká se tu napořád mangérem), anebo „za pluhem“ (do štrejchu), nebo prostě do brázdy (do roviny se zarovnávají).

Vyoráváky Řepa se dobývá vyoráváky, nejčastěji Hampejzovými a Haismanovými pluhy. Vyoraná řepa shazuje se na hromady tak, že jsou 2 a 2 blízko; z nich se pak noži (někde srpy – u nás zřídka) okrájená řípa hází na 1 společný „krecht“. Nakládá se vidlemi, obyčejně 4 – 5 hrotými na vozy šalováky (fasuňky) nebo korbové vozy (pro slabší potahy); první mají boční dvířka, druhé zástavy (prkna). Váha vozů kolísá mezi 5 a 7 centy. Obilí sváží se na žebřiňácích. Pravých korb (na líhách) zvrhovacích se tu již vůbec nepoužívá. K dopravě pluhů užívá se 4 koleč. spodků, nebo obyčejných vozů, na které nakládají se taky brány. Málo kde mají valníky (široké vozy jen se dnem).

Náčíní hospodářské Nejobyčejnější náradí hospodářské jsou vidle (k nakládání hnoje), podáváky 2zubé (k nakládání snopů a suché vázané i nevázané píce, slámy), kopáč ke kydání hnoje a trojhranný k vybírání pýru, lopata obyčejná (tady říkají lopáč) a lopata na skládání a nakládání uhlí, rýče hlavně k orývání nedooraných rohů u souvratí, potyky a sekyry; k čištění radlice otka (lotka).

Sklizeň obilí Žně začínají u nás zpravidla kolem 10. července. Žito se přisekává habicemi, trávními kosami (málo žne srpy), stroji sekacími – a sbírá; při tom užívá se srpů. Váže se v poslední době hned do vlastní slámy a staví do mandýlků o libovolném počtu kol 1 snůpku, který se „zasekne“ (pevně postaví); mandýlky se tu nepřikrývají. Na poli se nechává dlouho.

Ostatní obilí seče se ve statcích již napořád stroji, jen u maloročníků hrabicemi. Pravidelně nechá se pak na hrstích, případně řadech, až dokonale uschne. Pak váže se po povřísel z žitné slámy a dává do pravidelných mandelů (15 snopů) a sváží hned do stodol. V poslední době, zvláště za vlhčího počasí váže se ještě nedoschlé a dává se pšenice nejčastěji „do kapličky“ tj. 2 nebo 3 řady snopů proti sobě, v deštivém počasí se dá stříška obyčejně za 3 sražených a nakloněných snopů. Ječmen dává se nejčastěji do „dvacítek“: na sebe nebo vedle sebe položí se 2krát po 4, na ně 2krát po 3, nahoru 2x po 2 a konečně 2x po jednom. Oves se

dává do panáčků á 12 snopů: dolu 3 řady po třech snopech a nahoru stříška ze 3 snopů. Používá-li se samovazačů, dělají se mandýlky jako u řepky – libovolné délky. Drchanka nahrabaná hrabačkami (v malém ručními pohrabovačkami v poslední době také železnými) váže se a přikládá k mandeli. Druhdy hrabou až po odvezení mandel.

Žací stroje U žacích strojů jsou tu zastoupeny firmy domácí: Knotek a spol. Jičín, cizozemské: Glayton – Schuttleworth, am. Corrick, Chicago. Zamovazač je ve vsi jediný (u čís. 14).

Výmlat Částečný výmlat obilí děje se brzy po žních, u větších hospodářů napořád parními stroji. Menší zemědělci mlátí bezínovým motorem, malí pachtýři zpravidla nejčastěji na dvoře č. 33, kde bydlí majitel stroje K. Korous. Cepý mlátí se jen nejnutnější množství žita, aby získána byla sláma na povřísla. Žentourem již se tu mlátí velice zřídka. Toho užívají však napořád k řezání řezanky a píce. V č. 14 mají výfukovou řezačku a řezají paním strojem. Tím také šrotují členové mlatícího družstva v obecní kůlně za režijní poplatek. Větších strojů pro výmlat semínka (semenité vojtěšky a jetele) v místě není.

Obilniny První místo zaujímá ječmen, poněvčí hanácký, jako semeno často odjinud přivážený (brzy tu zdegeneruje). Osetá jím výměra činí asi 1/5 veškeré půdy, o něco méně než řepy, po které se pravidelně seje. Zimní ječmen, se tu nepěstuje. Do ječmene seje se pravidelně travina (vojtěška, málo ligrus, nepatrně jetel). Sláma všecha se zkrmí. Přední zrno se téměř všechno prodá na slad, zadní se šrotuje.

Pšenice zabírá asi takovou osevní plochu jako ječmen. Pěstuje se poněvčí česká červenka – přesívka, také velkozrné: Siegerlandka, Schirivka, Treversenka, Trubehony. Slámou se stele. V úrodných letech bývají jí na Slatinkách četné stohy, jež z pravidla se odpodávají. V letech 90tých min. stol., kdy silně hnojilo se čilským ledkem k řípě, bývala jakost zrna špatná (patrně účinkem perchlorátu), za války (světové) dobrá, podobně i po válce, kdy jen málo užívalo se umělých hnojiv pro jejich vysokou cenu.

Žito a oves pěstují se jen v malém, první hlavně pro slámu, druhý jako obrok pro koně.

Z kulovatin (luštěnin) seje se zřídka hrách (nejčastěji „Viktoria“), více vikev, a to ve směskách (s ječmenem), čočka v posledních letech jen tu a tam pro vlastní potěchu.

Řepářství Z průmyslových plodin význačné místo zaujímá cukrová řepa, již svěže v létě zelená se asi 1/3 katastru zdejšího. Cukernatost a výnos bývají tu nadprůměrné. Blahobyť zdejší obce dlužno dodati do doby, kdy založen hospozínský cukrovar (1870). Sklizeň řepy rovná se – pokud se týká pracovního ruchu – žním. Chrástem (krky) vykrmuje se téměř všechen dobytek (krom koní), často až do Vánoc. Škoda, že cenné bílkoviny v chrástu obsažené nedají se pro poměrně krátkou dobu plně zužitkovati. Samotný chrást (listy) olamují se již začátkem srpna jako píce dobyt看m ráda přijímaná, ale méně cenná. Řízky (cukrovarní odpaděk rozřezané a vyloužené řepy) nakládají se do krechtů a zkysané a smíchané s řezankou (rozřezanou slámou a travinou) jakož i se šrotem krmí se hovězím dobyt看m namnoze po celý rok; vepřovému dobytku se z pravidla spařují. Za války měly sloužit v době nejkritičtější i za pokrm vojsku; aspoň se tu s tou tendencí v letech 1917 a 1918 prodávaly a odvážely drahou. Zpracování řepy děje se na jaře i na podzim většinou úkolově (akordně). Dobývání plodiny počíná se koncem září. Peníze vyplácel dříve cukrovar sám, nyní na poukaz záložna ve Velvarech, a také, kterou si kdo určí. Dříve zakupoval cukrovar přímo v hlučných schůzích svolávaných z pravidla do hostinců, kde se mnoho mluvilo a pilo, ale často po rozhořčených debatách určoval ceny cukrovar. Nyní, hlavně ve svobodné naší republice, stanoví ceny řepářská jednota a zakupuje formálně důvěrník pro ten který cukrovar dodavateli určený. Od r. 1922 zakupují tu 3 cukrovary, a to hospozínský, akciový v Lounech a od řečeného roku akciový v Klobukách, kteréžto mají tu své filiálky (váhy); k nim sváží se řepa do otevřených hromad a po čas kampaně postupně odváží drahou do příslušných cukrovarů. Krom řízků dostávají pěstitelé šámu (kaly) a cukr. Semeno dodává cukrovar. Smlouva na r. 1924 např. zní: 60% řízků, 6% kalů, 3% cukru (z dodané řepy); semene dodá cukrovar 8 kg na korec zdarma, případně 10 kg, dodá-li na ně 100 q řepy z 1 korce; jinak za 2 kg semene platí. Srážka na bláto (hlínu) činí 5%. Podle množství dodané řepy je

hospozínský cukrovar na 1. místě, následují Klobuky a Louny. Tištěná smlouva řep. jednoty na r. 1923 zní v nadpisu: „Prodej cukrovky ze sklizně 1923: Pevná cena Kč 15,- za 1 q s dvěma eventuálními příplatky po 50h, pohyblivá cena se zaručeným minimem Kč 12,- za 1 q a s příplatky podle ceny cukru. U nás platilo se však r. 1923 ... 22 Kč, 1924 ... 23 Kč za 1 q.

Brambory Brambory pěstují se jen v takové výměře, aby kryly domácí potřebu a stačily na výkrm vepřového dobytka, který se také přikrmuje řepou cukrovkou nebo krmnou. Sázejí se tu různé druhy do jemných rohlíčků až po bělomasé pro výkrm dobytka. Odprodej děl se hlavně za války a brzy po ní. Semeno se často obnovuje a přiváží z vyšších poloh.

Jiné plodiny Řepka, čekanka a jiné průmyslové plodiny se tu v poslední době nepěstují.

Zato za války a krátce po ní sely se tu ve značné míře: mrkev, hlavně koňská (bílá), petržel, tuřín, sázela se zelenina a zavádělo i semínkářství. Pěstovaly se druhy vynikající jedině kvantitou.

Pícniny Nejvýznačnější pícninou (tady se říká travinou) je vojtěška. Při 2 – 3 sečích dává i za suchých let velké výnosy. Tím, že daří se téměř na všech pozemcích, má pro zdejší velice úzký postup osiva prvořadý význam. Skoro napořád se suší a pro hovězí dobytek řeže; v poslední době dává se hodně na „stožáry. V létech 1921 a 1922 vyvezlo se jí odtud mnoho vagonů. Až do té doby byl tu také hojně set ligrus, hlavně pro koně. Jetel červený pěstují jen tu a tak zřídka někteří domkaři. „Panenské“ vojtěšky (téhož roku, kdy byly zasety) nejsou řídkým zjevem a jsou vítanou pící hlavně pro mladý dobytek. Vojtěška se ponechává na poli pravidelně 2 léta (panenskou v to nepočítaje).

Luka Lukařství zdejší skoro bezvýznamné i co do rozlohy i co do výnosu a jakosti sena. Louky ponechávají se při potoce hlavně proto, že půda podle neregulovaného potoka je zamočená a k pěstování kulturních rostlin neschopná. Za vlhkých let se na některých místech ani nesklízí.

Zelenina Zelenina (zelí, kapusta, karfiol, pupencová kapusta, kedlubny, cibule, pór, česnek, celer, petržel, mrkev, špenát) pěstují se jen nedokonale a v nepatrném množství, že ani pro domácí potřebu nedostačují, ač

podmínky pro zdar její jsou tu dány. Leckde v zahrádkách, případně i za zdí bují křen.

Zahrady Ani zahrady v pravém toho slova smyslu neexistují. Úpadek zahrad dlužno klásti do let, kdy počala se tu racionálně pěstovati řepa. Mnoho také asi ublížilo zavádění druhů, jež pro naše krajiny se nehodí. Vývozním ovocem prvořadým je máslovka. Solánka, již vyveze se z naší obce ročně asi 100 q, ač sázena je prvořadě jen ve stromořadích silničních. Tato hruška zasluhuje plné pozornosti našich hospodářů, již také proto, že patří mezi nemnohé sorty, které tu výborně rostou a vzdorují nepohodám i škůdcům. Podle zkušeností kronikářem nabytých ve zdejší školní zahradě daří se tu dobře i jiným a jemným druhům, jen když půda, která tu snadno ulehá, náležitou kultivací se často provětrá a přiměřeně pohnojí. Hůře je tomu s náhlými přechody teploty otevřené krajiny; odstraniti tuto závalu bude těžkým problémem našich zemědělců.

Ceny hospodářských plodin do r. 1900 Následující ceny vyjmuty jsou z „Organizace statku č.p. 14 v Kmetiněvsi“, již zpracoval majitel statku Miroslav Zahálka jako abiturient střední hospodářské školy v Roudnici dle záznamů svého otce Antonína.

1 hl (hektolitr) stál kornu								
Rok	Pšenice	Ječmen	Žito	Oves	Hrách	Čioka	Vikev	Brambory
1879	16.6	11.8	12.4	7.-	17.4	23.-	-	
1880	18.8	12.4	12.4	7.6	16.6	29.4	-	
1881	19.6	12.-	15.6	8.2	16.-	32.6	-	
1882	17.6	10.6	16.8	7.6	16.4	27.4	-	
1883	14.8	10.2	13.8	6.6	17.2	23.-	-	
1884	16.6	11.6	14.8	7.-	15.4	20.6	-	
1885	14.8	12.-	13.-	7.4	16.6	22.6	-	
1886	16.6	10.8	11.8	7.-	14.-	28.-	-	
1887	14.8	10.4	11.-	5.6	13.4	34.-	-	
1888	13.5	11.2	11.6	5.-	12.-	28.-	-	
1889	12.8	11.6	10.4	5.6	15.6	20.6	-	
1890	14.6	12.6	10.8	7.4	14.4	21.-	-	
1891	16.8	10.9	13.8	6.86	16.5	22.1	12.85	4.85
1892	15.24	11.-	12.8	6.75	20.25	28.1	13.10	4.7
1893	13.44	11.25	11.2	9.8	19.5	34.2	13.15	4.96
1894	12.4	11.-	9.95	6.25	12.6	20.25	12.87	4.55
1895	11.52	10.25	9.75	6.2	11.30	18.34	12.65	4.1
1896	13.44	10.80	11.05	6.7	15.8	17.45	10.6	4.1
1897	15.34	11.2	11.7	7.-	16.5	20.4	13.10	5.-
1898	17.94	12.20	12.75	7.10	13.3	25.2	12.9	3.5
1899	15.16	11.25	11.6	6.4	19.2	24.5	13.9	5.-
1900	13.08	11.25	11.9	6.4		21.3	15.-	4.5
lena cukrovky kol r. 1900 byla 1.80 - 2.20, dávalo se 60% ryžů, 20% kalu, 3% cukru, stáleželo se 3-6% na hlínu.								

Osivo Dle zmíněné organizace spotřebovalo se na 1 ha semene: u cukrovky 155kg, pšenice 200kg, ječmene 170kg, žita 160kg, ovesa 126kg, jetele 15kg, bramborů 2 000kg.

Výnos Výnos činil (kolem r. 1900) z 1 ha (3,5 korce) u pšenice 30q (centů), ječmene 25, žita 25, ovesa 20, bramborů 200, cukrovky 320q.

Roku 1922 udává rolník Čeněk Najman výnosy z 1 ha takto: pšenice 27q (ozimá), ječmen 24, žito 20, oves 27 q.

Chov dobytka Dobytek chová se tu hlavně pro tah a na výkrm. Plemenitbou koní a hovězího dobytka se zabývá jen málo hospodářů. Koně skoro

všechny kupují se od obchodníků anebo na trzích, podobně i hovězí dobytek mladý dováží se, aniž pro tom dbá se určité rasy anebo čistoty krve. Dojnic je tu jen nejnútnejší počet.

Dle sčítání z r. 1900 bylo v Kmetiněvsi 52 koní, 292 kusy hovězího dobytka, 196 vepřového, 72 koz. R. 1922 nepočítalo se tu 34 koní (asi jako před válkou), 218 kusů hovězího dobytka (před válkou as 350 kusů). Kolem r. 1880, kdy nebylo ještě místí dráhy Zlonice – Roudnice, a parní mlýn byl v chodu, udává se počet koní na 42 páry. Během války odvedeno 17 koní, počet hovězího **poklesl** ve válce až na 130 kusů; zato počet koz, které často i ve statcích nahrazovaly dojnice krávy, jistě byl trojnásobný.

Poměr dobytka na statku č.p. 14 (52 ha) byl r. 1905 následující: 4 tažní koně, 4 voli, 11 dojnic, 8 kusů hovězího dobytka, 5 kusů na žír, 8 dospělých kusů vepřového.

Cena dobytka r. 1905 R. 1905 udává se tato cena dobytka: kůň 1 000 K, tažný vůl 450 K, dojná kráva 300 K, jalovina (nepraví se jak stará) 200 K, žírný vůl 450 K, dospělý vepř (váha neudána) 90 K.

Z produktů zvířecích: husa 3 K, kachna 2 K, slepice 1,20 K, kuře 0,90 – 1 K, pár holoubat 0,50 – 0,60 K, 1 litr mléka 12 h, 1 kg másla 2,40 K, 1 kg tvarohu 0,32 K, 1 vejce v létě 4 h v zimě 8 h.

Ceny dobytka za války a po válce Závratné výše dostoupily ceny dobytka za války a po válce. R. 1921 stál pár hospodářských koní kolem 40 000 K, již následujícího roku polovinu, dnes pohybuje se cena bezi 10 až 15 tisíci.

Z drobného zvířectva dlužno vedle jmenovaných zmíniti se o krůtách (v obci asi 30 kusů), velice zřídka viděti hrdličku, živý páv je mladší generaci ptákem neznámým. Králíci chovají se v dnešní době jen v omezeném množství. Mezi psy často spatříme čistokrevného vlčáka, zřídka dobrmana.

Tu a tam se ušlechtilí psi cvičí. Honícího psa již po několik let ve vsi není.

Krmení dobytka Před r. 1870, kdy počala pěstovat se řepa, pásal se jako jinde hovězí, vepřový i skopový dobytek na četných úhorech a zejména na Slatinkách, pokud nebyla rozdělena v pole. S přibývajícím řepou ubývalo pastvy a dobytek čím dál více krmil se jen v chlévech; dnes se již vůbec dobytek u nás nepase, ba ani po žních se nevyhání na strniště, jak tu a tam ještě zvykem bývá. Koně krmí se napořád suchou pící, a to nejčastěji

vojtěškou a ligrusem (neřezaným), k ovsu přidává se jemná řezanka, druhdy plevy, nejčastěji pšeničné. Dle „organizace“ statku čís. p. 14 činily r. 1905 krmné dávky pro koně a den: 4 kg ovsa, 7,5 kg sena jetelového, 1 kg řezanky ječné; 3 kg steliva pšeničného. Denní dávka pro 1 vola: 30 kg řízků, 8 kg ječné řezanky, 2 kg tluče vikve (rozbitá ve stoupách nebo rozemletá vikev); steliva pšeničného dávalo se 3 kg. Tyto dávky odpovídají celkem i době dnešní s tím jedině rozdílem, že se koňmi krmí výhradně dnes vojtěška celá (ligrus letos se nepěstoval), hovězímu se přidává do řezanky (vojtěška suchá řeže se zároveň se slámou) šrot ječný, směškový, bobový, pokrutiny, tu a tam melasa. Řezanka zanáší se dobytku v dvojušných košících zvaných přidavačka (na Strašecku krušák). Napájení děje se již hojně samočinnými napáječkami nebo se pouští do žlabů z reservoárů. Nádobami napájejí jen malí hospodáři. Vepřový dobytek krmí se vařenými brambory nebo řepou, jež podává se také syrová, různými odpadky mlékařskými a kuchyňskými, syrovou vojtěškou (zelenou), v chudých rodinách různou travou, ponejvíce svlačcem, i chrástem řepným apod. Při sklizni řepy krmí se krky (skrojky) všechen dobytek, od hovězího až po drůbež. Krmným vepřům přidává se šrot, nejčastěji ječný, také kukuřičný a jiný; celým zrnem se málo vykrmuje. Selata přiživují se mlékem odstředěným, podobně i odstávčata. Husy vykrmuje se šíškami vyrobenými ze šrotu, případně černé mouky a usušenými na kamnech; někde se jen nasypají (zrnem). Podobně vykrmuje se i kachny a dospělé krůty. Dobytek podestýlá se slámou, ponejvíce pšeničnou, málo kdy nouzovými náhražkami: rašelinou, pískem. Konírny, chlěvy, někde i chlívky se pravidelně 1 krát za rok bílí.

Nemoci dobytka Nejčastější nemocí koní bývá chřipka a kolika po špatné nebo čerstvé (zapařené) píci, zřídka jankovitost (mozková choroba). Hovězí trpí za některých let puchřelkou (zkřehnutí kostí), perlovkou (tuberkulózou), nadmutím, aktinomykózou či boulemi; znečné procento hovězího dobytka musí být poraženo pro „hřebík“ (ostrý železný předmět), který píci dostal se do zvířete, málo housenkami (cizopasníky na jazyku). Vepřový dobytek nejčastěji schází červenkou, jaterními chorobami. Sněť slezinná vyskytuje

se tu zřídka, podobně u koní vzhřivka. Drůbež druhdy vymírá nakažlivým „morem“.

Léčení dobytka Ke koním a hovězímu dobytku pravidelně se volá zvěrolékař, vepřový se proti července 2x do roka dává skoro pravidelně očkovat. Proti nadmutí užívají nejčastěji jícních (gumových) rour. Léčivých bylin, krom pelyňku a česneku užívá se dnes málo. Zdechlý a zdravotně závadný dobytek zakopává se (zřídka) na mrchovišti na Slatinkách.

Poměry sociální Vedle pronajatých statků, hospodaří se všude tak, že hlavním zaměstnáním je polní hospodářství spojené s chovem dobytka; je v obci málo lidí, že by neměly aspoň pronajatý ani korec pole. Tam, kde nestačí na práci hospodář s rodinou, najímá zemědělské dělníky a dělnice, to po většině ženaté, tak zvané deputátníky, podle kolektivní smlouvy.

Mzda dělníků r. 1924 Ženatý dělník pracující s potahem dostává K, krmí-li více než 2 kusy dostává K měsíčně. Deputát jeho činí ; 85 kg obilí měsíčně, denně 1 litr mléka, 28 q uhlí na rok, 2 metry dříví, ½ korce pole na brambory; vše zdarma. Nemá-li místa na krmníku, 1 kg sádla měsíčně, jinak 1 q ječmene na výkrm vepře, za 2/3 běžné ceny. Za září, říjen, listopad a prosinec 1,5 kg petroleje na měsíc, za žně 150 – 200 K (podle množství for), podobně i za odvezení řepy. Krmič dostává za každý odprodaný kus dobytka „parožné“ 10 K, za odprodaného vepře dostane služka 5 – 10 K. Denní mzda za 1 hodinu činí 1 K, ve žních a při mlácení 1,20 K. Zpracování řepy děje se úkolově a platí se na jaře za jedno protahání a dvoje okopání 150 K z korce, za udělání na zimu tolikéž. Deputátník obývá zdarma byt, zpravidla o 1 berkách (dělnických bytech); kromě toho patří mu sklep a půda (obyčejně společné) a nějaký chlívek.

Mzda dělnictva kolem r. 1905 Na počátku 20. století dostával ženatý dělník 18 zlatých měsíčně, svobodný byt a palivo krom různých odměn. Pracoval-li mimo dům přes poledne, dostal příplatek 60 haléřů, z každého odvezeného vozu obilí ve žních 2 K, z 1 q odvezené řepy 1 h. Svobodná služka dostávala vedle stravy 55 – 60 zlatých ročně, svobodný „volák“ 60 zlatých.

Úkolníci dostávali za zpracování řepy na jaře 12 K, na podzim 12 – 14 K. Řepu pomáhalo tenkrát pracovat kočovné dělnictvo sem pravidelně docházející hlavně z jižních Čech.

Denní mzda byla: v létě,

v zimě

dělníkům 60 – 70 krejcarů

55 krejcarů

dělnicím 50 krejcarů

40 krejcarů

Roční účet řemeslníků r. 1905 Účet kovářský na statku č. p. 14 (celkem 54 ha i zast.)

za rok r. 1905 zněl na 157K 36h, kolářský 169K70h, sedlářský na 68K52h.

Z rozvahy o sklizni na témž statku uvádím:

Plošina	P o k r e v a			o s i v a			S k l i z			z e	
	ha	à	Celkem	à	Uhrnem	Poznámka	ha	Na 1 ha	g	Celkem	g
pšenice	8.86	200	17.72	20	355	ha-hektar	8.86	30	40	265.5	354
ječmen	8.84	170	15	18	270	kg - kilograme	8.84	25	30	221	265.2
žito	6.39	160	11.42	17	194	hl - hromada	6.39	25	42	159.75	268.38
oves	2.16	126	2.72	18	48		2.16	20	30	43.2	64.80
cukrovka	15.05	30	4.51	80	369		15.05	320	90	4816	1354
brambory	2.17	2000	43.40	5	211		2.17	200	—	434	—
ječel (pice)	8.55	15	12.8	160	204		8.55	—	50	427.5	—

Z toho bylo ceněno:				Jako sklizení neprodejná označeno:			
Druh	Množství v q	Cena à q r K	Uhrnem K	Druh	Množství v q	% sušiny	Celkem sušiny q
pšenice	265.5	20	5.310	pícniny	427.5	83	357.8
ječmen	221	18	3.978	sláma pšeničná	354	86	304.85
žito	159.75	17	2.715	sláma ječná	265.2	85.8	227.5
oves	43.2	18	7.77	ječná	268.38	86.4	231.88
cukrovka	4816	1.7	8.187	ovesná	64.8	85.5	55.4
brambory	434	5	2.170	Uhrasť rep	1354	11	148.94
Uhrnem			23.137	Rizky	2889.6	11.5	319.29
				Sušiny celkem			46.487

Výpis z protokolů ob. zastupitelstva Samosprávnou činnost v obci možno všestranně sledovati teprve od r. 1895, kdy protokoly o schůzích obecního zastupitelstva pravidelně zapisovány do knihy, jež neporušená nachází se v obecním archivu. Kniha ta pořízena za starosty Jar. Nováka, který sám do ní zapsal na 70 protokolů. Hospodářství obecní zjevno je již od r. 1879 z knihy pokladní, založené starostou V. Zahálkou. Možno mluvit o štěstí pro obec, že v čele stáli muži, kteří měli pevnou vůli i schopnosti prospívat obecnému dobru. Z uvedené knihy buď též zde chronologicky uvedeny děje, které mají význam pro život v obci.

R. 1895 přistupuje obec k zřízení obecní hasičské služby tím, že přijímá nabídku „Prvního ústavu pojišťovacího“, který dodá stříkačku zdarma, dali se většina občanů u něho na 10 let pojistit. K obsluze stříkačky má být vycvičeno a placeno 12 mužů. Jos. Kratochvílovi uvoluje se zastaviti část obecního pozemku okrasnou zahrádkou, to za obvyklou cenu 2 zl. za 1 sáh.

R. 1896 provádí se regulace na Slatinkách. V. Slivoňovi povoluje se zabrat 400 m² obecního pozemku za obvyklou cenu. Kupují se akcie dráhy Hospozín – Roudnice za 1 000 zlatých.

R. 1897 najat zdejší příslušník Jan Bečvář, jemuž svěřuje se noční hlídka za těchto podmínek: „Povinnost se jemu stanovuje od 8 hodin večer do 4 hodin zrána hlídku konati, pak do 12 hodin spoleďne spáti, od 12 hodin spoleďne různé povinnosti, hlavně spravovati cesty a jiné jakéhokoliv způsobu. Obec jemu zřídí kořich a boty do ceny 15 zl. rč., které objekty po ukončení hlídky zase obci navrátí, a vždy jest obecním majetkem, tak že nemá žádné právo ten samý objekt déle u sebe podržeti aneb za jiný vyměnit.“ (Jmenovaný hlídač nepožívat právě nejlepší pověsti a byl přijat jen proto, že žádný jiný se nepřihlásil, ač byl konkurs na místo vypsán.)

R. 1898 vedle funkcí pokladníka a policejního komisaře svěřuje se Josefu Kratochvílovi vyšetřovati polní pych. Poukazuje se na „volnost“ mládeže při posvícenské zábavě a ustanovuje se napříště vyžádati si četnickou asistenci 1 muže.

K charakteristice „CK loyalty“ našich zástupců zaznamenávám tu dva projevy vedle sebe: I. „Po zahájení schůze (20.11.1898) podána zpráva

starostou o úmrtí J.V., kterou zprávu tuto všichni přítomní členové s politováním přijavše, povstáním hlubokou soustrast najevo dali.“

II. „**R. 1899** jednohlasně se zamítá žádost c.k. hejtmanství v Slaném, aby obec poskytla povozy pro případ zde ubytovaného vojska na manévrech.“
Bývalému okr. starostovi V. Jandovi z Budohostic uděluje se čestné občanství (1899)

K žádosti faráře Gert. Dvořáka dává se na zvonění (klekání) 20 zl. ročně a zrušují se obvyklé dávky žita z čísel: 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 18, 39, 49, 40, 38, 37, 57, 33, 32, 30, 27, 26, 42. Jos. Kratochvíl proti tomu protestoval.

R. 1899 Protestuje se proti zřízení krajského soudu v Slaném, protože tím měla býti posilována posice Němců v uzavíraném (zněmčeném) území. Dle zastupitelstva usnáše se jednohlasně zastaviti veškeré povinnosti přenesené působnosti, pokud nejsou zákonem odůvodněny, to na tak dlouho, až zrušeno bude národ český urážející nařízení ohledně takzvaných jazykových nařízení. Úředně přeměňuje se název obce na Kmetiněves.

R. 1900 Povoluje se Barboře Novákové na zahrádku před č. 4 část obecního pozemku za platných podmínek. Podobně „Paromláticímu družstvu“ 84 m² na stavbu kolny pro stroje. Zřizuje se obecní váha na místě spolkové, která byla již ve špatném stavu.

R. 1902 Vydláždění ulice k Novému Dvoru povoleno, r. 1903 provedeno.

R. 1903 Vyvezen obecní rybník. Mzda dělníkova činila 1,40 K, za potah a den placeno 6 K. Bahnem zavezeno bahniště vedle se nacházející (kol pomníku padlých). Dává se souhlas k zřízení II. třídy postupnic.

R. 1904 Za propůjčený k požáru povoz má být placeno 6 K, kočímu 1 K. Vyskytují se ponejprv funkce revizorů účtů. Válčuje se silnice k nádraží; obec přiveze štěrk a písek.

R. 1905 Nově zřízenému Okrašlovacímu spolku povoluje se ponejprv podpora 300 K, která až do r. 1922, kdy spolek se rozešel, pravidelně byla vyplácena neb aspoň povolována. Vykáceny topoly na lukách pod čís. 76. Kníže Jiří Lobkovic jmenován čestným občanem Kmetiněvsi pro neocenitelné zásluhy, které zjednal si o samosprávu u Krále. Čes.

Obec žádá za úřední změnu obce z Kmetiňoves na Kmetiněves, jak již za starodávna se nazývala a tak ve všech zápisech katastru vyznačena byla. Nepovoluje se zaslati na žádost „sociální organizace“ sněmu král. českého za rovné hlasovací právo.

R. 1906 Zemřel bývalý starosta a dlouholetý člen obecního zastupitelstva Antonín Samohrd. K návrhu Č. Najmana zakupuje se strážníkovi buben a na jeho vlastní žádost „dalekohled“ (kukátko). Nepovoluje se konati na návsi tábor lidu (patrně za rovnost hlasovacího práva).

R. 1907 K návrhu Jana Humla zrušuje se školní plat. Ant. Zahálkovi prodává se obecní pozemek od jeho stodoly až k jeho domu č. 11 (pro konírny) za 4 K za sáh. Čeňku Hampejsovi (č. 53) se propůjčuje (na výpověď) asi 20 m² výměry za nájem 8h za 1 m².

Nově zvolené zastupitelstvo 30. 9. 1907 skládá na obecním úřadě do rukou hejtmána Schallera slib, že členové jeho „J. Veličenstvu a Králi věrně budou oddáni a zákonem nám nařízeno, vykonávati.“ Člen Ant. Hudeček dostavil se později.

R. 1908 K vyzvání okr. výboru ve Velvarech usneseno důsledně vracet každý německý předpis zaslaný obecnímu úřadu.

R. 1909 položena kanalisace při vjezdu k faře a k č. 27.

R. 1910 založena matrika příslušníků obce. Odprodáno Em. Řimsovi 30 m² na stodůlku.

R. 1911 zvyšuje se služné obecnímu hlídači a obecnímu strážníkovi na 600 K ročně. Jar. Novákovi povoluje se část obecního pozemku č.k. 5 za 4 K za sáh, podobně K. Lukáškově č.k. 472/2 a 474/7 sáh za 2 K (pole).

Místo střelné zbraně, o kterou obecní strážník Šilhart žádal, usneseno zakoupiti píchací hodiny od fy Hainz v Praze.

R. 1912 povoluje se Č. Hampejsovi pro jeho pohřební ústav odprodati asi 20 m² obecního pozemku za běžnou cenu, to za farskou stodolou. K návrhu Jana Humla zavádí se pořádné sekání ledu na obecním rybníce. Povoluje se Č. Najmanovi část obecního pozemku pro (jeho) přístavbu domu u fary. Obecní zastupitelstvo vyslovuje se pro zřízení hejtmanství ve Velvarech a proti zřízení téhož v Kralupech. Starostovi povolují se odměny

za úřední cesty: do Velvar 4K, do Kralup a Slaného 6K; strážníkovi po 2K za 1 cestu.

R. 1913 zakupuje se pro obecní úřad Příručka vyšlých zákonů a nařízení ministerských od r. 1850 – 1912 (z místodrž. knihtiskárny). Přes potok na lukách staví se klenutý most pro povozy. Na vypsane místo ob. hlídače došlo 40 žádostí.

R. 1914 Roční odměna starostovi stanovena na 450 K (paušál na psací potřeby v to počítaje). Stavba silnice k Radešínu, o níž se jednalo marně již od r. 1895, dospívá konečně ke konkrétnímu usnesení přijetím podmínek okresního výboru ve Velvarech předložených. Studna při čp. 30 přijímá se od K Korouse do obecního majetku se všemi právy vlastníka. Hostinská koncese Jos. Košťála převádí se na syna Vladimíra. Offertním řízením zadává se zavážení úvozu k nové silnici pod Bělkami povozníku V. Linhartovi z Velvar za 3.600 K. Na stavbu silnice k Radešínu došlo 10 offert; přijata nabídka Cíly z Velvar a Ant. Dragouna z Kmetiněvsi (za 34.500 K).

Na říjen t.r. předpisuje se I. rekvisice obilí c.k. hejtmanství v Kralupech pro vojenskou potřebu, a to tak, že má obec odvésti:

v říjnu	4q pšenice	4,18q žita	4,18q ovsa	2,25q ječmene
v listopadu	6q pšenice	4,18q žita	4,18q ovsa	2,25q ječmene
v prosinci	6q pšenice	4,18q žita	4,18q ovsa	2,25q ječmene
v lednu	6q pšenice	4,18q žita	4,18q ovsa	2,25q ječmene
v únoru	4q pšenice	4,18q žita	4,18q ovsa	2,25q ječmene
v březnu	4q pšenice	4,18q žita	4,18q ovsa	2,25q ječmene

Obilí mělo míti přiměřenou váhu (přesně určena) a zdravé býti. Maximální cena dodaného obilí zněla za 1 q pšenice 31 K, žita 22 K, ovsa 19 K, ječmene 19,10 K. Protože bursovní cena obilí byla vyšší a mnozí hospodáři měli již prodáno, usneseno k návrhu Jar. Nováka zakoupiti obilí potřebné od hospodářů, kteří obilí ještě mají a difference ceny bursovní (té doby nejvyšší) a státem diktované hraditi prodávajícímu z pokladny obecní.

Stavba silnice pro různé překážky válkou zaviněné ustává.

R. 1915 v březnu ustavuje se I. aprovizační Komise: Č. Najman předsedou, K. Lukášek a Fr. Nepomucký členové. Upisuje se 5,2% válečná půjčka ve výši 2.000 K; peníze vypůjčují se v hospodářské záložně ve Velvarech.

Upisuje se IV. válečná půjčka tím, že se III. prodává, zbytek doplatek vypůjčuje se v záločně (r. 1916)

R. 1917 Upisuje se VI. válečná půjčka zase prodejem předcházející.

R. 1918 Prodává se polovice nádherných topolů na Slatinkách. Zřízen nový hřbitov. Prodávají se zbylé topoly na Slatinkách. Za 1 m² místa na hřbitově ustanovuje se poplatek 10 K.

K vyzvání okresního hejtmanství usneseno obrátiti se na všechny místní korporace, aby spolupůsobily k uklidnění případu nepokojů. Nové volby provedeny kompromisem. Československá strana českého venkova dostává 9 členů, organizace sociálně demokratická 5 členů do obecního zastupitelstva; první 6, druhá 3 náhradníky. 24. června skládají slib věrnosti republice do rukou soudce Srdínky z Velvar a volí za starostu Antonína Dragouna. K návrhu Jana Malce platí první usnesení I. republikánského zastupitelstva památce velikého Čecha – demokrata, Mistra Jana Husa, jehož památka má býti letos zvlášť uctěna (6. července). Prvním předsedou finanční komise stává se Jan Malec, členy: Jan Hampejs, Josef Huml, Frant. Jahodář, Čeněk Najman, Miroslav Zahálka. Povolena nová lávka přes potok (vedle V. Slivoně). Vyvežena strouha k Hospozínu.

R. 1920 Starostovi dává se odměna 2.000 K z obecních peněz. VIII. rakouská válečná půjčka v obnosu 2.200 K převádí se na IV. státní půjčku čsl. Složeno na ni 75%.

R. 1921 Petru Drbalovi odprodává se část obecního pozemku za 5 K 1 sáh. Občané konají dobrovolné noční hlídky (vedle nočního obecního hlídače), neb bezpečnost není velká; toto opatření dělo se již loni nezávazně. Zakupují se nové orientační tabulky pro obec.

R. 1922 Strážníkovi přiřknuta odměna podle zákona 5.280 K ročně. R. Semrádovi (invalidovi) propůjčena obecní váha k prodeji tabáku. Obec stává se členem Elektrárenského svazu; členský podíl pro naši obec činí 19.000 K. Stavba rozvodné sítě provedena způsobem komunálním. Činí se přípravy k stavbě silnice ku hřbitovu.

Jan Malec ustaven obecním kronikářem. Stavba rozvodné sítě v obci zadává se firmě Josef Nedoma v Roudnici. Jemu svěřuje se i provedení přípojek do domů.

R. 1923 Stavbu silnice ku hřbitovu s přípojkou do vsi kol čís. 14 provádí obec ve vlastní režii. Antonínovi Dragounovi, jemuž svěřen jako staviteli dozor, přísluší 25% nákladu za práci, nemocenskou pokladnu a rekvizity. Denní mzda stanovena na 16 K (stála potom víc), celý náklad na silnici 182.691,12 K. Elektroměry (od Kolbenů) zadávají se Jos. Nedomovi. Jaroslavu Stříbrnému povoluje se stavba zahrádky na obecním pozemku před jeho domem, to v šířce 4 m. Pojistka povinného ručení při elektrickém zřízení svěřuje se „Slavii“ v Praze. Do elektrárenské komise, která má obecní podnik vésti odděleně od ostatního hospodářství obecního, zvoleni: Josef Bartoš, Budil, K. Pánek a Jar. Stříbrný. Městská spořitelna ve Velvarech věnuje obecní knihovně 500 K. Kupuje se pozemek potřebný pro zřízení vodoteče od nové silnice k potoku od Fr. Runzy za 8K za sáh. Ke klobucké váze zakupuje se pás k rozšíření silnice, již cukrovar dláždí. Ladislavu Rubešovi zapláceno rovněž 8 K za sáh.

Do nového zastupitelstva zvoleni za občanské strany: Jos. Bartoš, Ant. Dragoun, Karel Lukášek, Jos. Palas, V. Slivoň, Jan Trnobranský, Mir. Zahálka; za stranu „sdružení pracujícího lidu“: Jos. Janda, Arnošt Kraus, V. Richtr, Jos. Šilhart a V. Šmída. Za starostu zvolen Ant. Dragoun, I. náměstkem V. Richtr. Jmenování skládali 3. 10. 1923 slib do rukou vládního komisaře slovy: „Slibuji, že budu Republice Československé věrně sloužiti, povinnosti své řádně plniti, zákonů a nařízení jejích poslouchati a jimi se řídit.“ Do finanční komise zvoleni: Jos. Bartoš, Mir. Zahálka z obecního zastupitelstva, V. Richtr, za občanstvo Jan Malec, Č. Najman a Č. Šilhart; předsedou Č. Najman. Pokladníkem obce je K. Lukášek, policejním komisařem Jos. Palas. Sestaven inventář obecního jmění, pozemky odhadnuty: pole 5.000 K za 1 ha, pastviny 1.500 K, luka 2.400 K. Bohumilu Šrámkovi povoluje se výčep vína. Zvolena elektrárenská nová komise: Jos. Bartoš, Jos. Palas, V. Richtr a Arnošt Kraus. Elektrickou energii kontroluje a vypočítává poplatky učitel Josef Bartoš, předseda V. Richtr vede účetní knihy. Do místního poradního sboru pro parcelaci panství zlonického zvolen starosta Antonín Dragoun, za nestranného znalce K. Lukášek. Znovu se pronajímají pozemky obecní u Nového Dvoru a na Slatinkách za nových podmínek, a sice: 1. Nájemce platí cenou obilí dle průměrné ceny

pšenice za měsíc srpen, září, říjen, 2. Veškeré následky povstale vysokým vydražením nese nájemce sám. Pole pak vydraženy za 260 – 360 ky; nově vydaným mezitím zákonem však nové nájmy pozbyly platnosti a staré nájmy prodlouženy na 3 léta za starých podmínek.

Znak obce Před r. 1868 měla obec naše znak v podstatě zcela podobný dnešnímu: patrně „právo“ držící ruka nad rychtářstvím kloboukem. Pečetidlo, jehož otisk nachází se v „Hlavní knize účtů obce „Kmetnoves od 1868“ založené starostou Jos. Šebestou, má průměr 23 mm, na okraji v mezikruží nápis: Gemeinde Kmetnoves. Po roce 1868 užíváno nového razítka (na vosk a 1 na barvu) s českým názvem „Obec Kmetnoves“, krom toho užíváno razítka, protlačujícího jen papír, bez znaku. To neslo nápis: „Představenstvo obce Kmetnoves. O novém českém znaku zachoval se pěkný zápis zmíněného nahoře starosty: „Nový znak obce na vosk a na barvu v jazyku českém byl zhotoven, i přes co stvrzení představenstva bylo zařízeno dne 15. prosince 1868 dle starého pečetidla byl zhotoven a zároveň pro paměť ve schránce spisů se chová, co památka našich předků starý znak obce. R. 1868 obstaral Josef Šebesta „starosta“. Na druhé straně téhož listu je napsáno: „1868. V obecním archivu zároveň nachází se seznam arch. rozvrh jmění kontribučního peněžního fondu doxanského na jednotlivé podniky k podělování úroků ze sumy 345 zl 40 kr, píši tři sta čtyřicet pět zlatých 40 krejcarů r.č., které koncem roku k podělení se vyplácejí – nad tím náleží bdít výboru obce, a peněžní kapitál slouží co půjčka pro podílníky toho fondu, pakli není půjčky, dají se do záložny pod úrok Tak ustanoveno. Šebesta, starosta.“

Místnost obecního úřadu Místnost ob. úřadu bývala z pravidla v bytě ob. starosty, časem v hostinci Jar. Nováka v čís. 25. Schůze určovány nejčastěji na 2. hodinu odp., v poslední době také na hodiny večerní (kvůli členům z pracujících tříd).

Přehled obecního hospodářství r. 1868. - 1887

podle Marní knihy účtů obce Kmetnoves od r. 1868. "žal. Jos. Sebestou.

Rok	Roz p o č e t		Skutečně		Výše přirážek obecních	P o z n á m k a
	přijmů	vydání	přijato	vydáno		
1868	zl 411 ⁸⁵	zl 404 ⁷⁰	408 ⁵⁰	403 ¹³		zl = zlatých Starosta: Jos. Sebesta
1869	457 ⁸⁴	457 ⁸⁴	615 ⁵⁸	509 ⁹³		
1870	597 ¹⁰	597 ¹⁰	759 ⁵⁴	629 ²⁹ ⁶		
1871	786 ¹³	786 ¹³	790 ⁰³ ^{1/2}	694 ⁴⁸ ^{1/2}		
1872	749 ²²	749 ²²	724 ¹⁸	635 ¹²		
1873	727 ⁹³	727 ⁹³	772 ²⁰	732 ⁵⁷		
1874	695 ³²	695 ³²	706 ¹⁸	704 ⁰¹		
1875	649 ⁸⁴	705 ⁸⁴	724 ⁵⁶	666 ⁵⁰		
1876	782 ³⁷	782 ³⁷	705 ⁵⁸	382 ¹⁵ 613 ⁴³		
1877			1346 ⁵⁷ 1195 ⁰⁶	945 ³²		Starosta V. Jankálka Dokračování z hlavní knihy schůzí
1878			1302 ¹⁰	932 ²⁹		
1879			611 ⁸⁶ + 17 ⁷⁴	515 ⁴⁷		Vyloženo z knihy obecních příjmů a vydání "
1880			593 ²³	695 ³²		
1881			1.437 ³⁸	1.106 ⁴³		
1882			988 ⁶⁷	877 ⁴⁶		
1883			2.092 ⁰⁹	1.846 ⁰⁵		
1884			1.801 ¹³	1294 ⁸⁷		Starosta Ant. Samohrd.
1885			1.546 ⁰⁹ ³	961 ³⁴		
1886			1.568 ⁴⁴	1.134 ⁷⁶		
1887			1.806 ⁵⁷	1.364 ⁷⁶	7	

Přehled obecního hospodářství od r. 1888 - 1907.

dle knihy ob. příjmů a protokolů a schůzí ob. zastupitelstva.

89

Rok	Rozpočet		Skutečně		číslingke pokladny		Priraz. kyobecní %	Přirážky skolní %	Poznámka
	příjem	vydání	přijato	vydáno	přijato	vydáno			
	zl.	zl.	zl.	zl.	zl.	zl.			
1888			1.658 ₉	1.125 ₁₅			10		
1889			2.602 ₇	2.251 ₈₄			10	3	
1890			1.583 ₆₆	1.467 ₆₇			5		
1891			2.071 ₃₈	1.570 ₂₃			12		
1892			2.039 ₁₂	1.577 ₈₄			15		
1893			2.395 ₃₂	2.240 ₇₅					Revidováno písemně podle ob.
1894			1.966 ₉₉	1.325 ₆₁	79 ₉₁	382 ₃₇			
1895			2.189 ₁₂	1.472 ₀₁	46 ₆₂	264 ₈₆			
1896	1.476 ₆₆	1.695 ₉₀	2.235 ₁₀	1.578 ₄₁	94 ₄₉	249 ₅₄	10	5	
1897	¹⁹ 1.479 ₃₅	1.711 ₉₀	2.210 ₇	1.576 ₄₂	28 ₇₆	225 ₅₀	10	6	
1898	2.187 ₆₆	1.507 ₃₄	2.098 ₇₉	1.563 ₀₄	58 ₅₁	187 ₆₀	12	6	
1899	1.801 ₂₅	1.281 ₄₄	1.949 ₅₉	1.447 ₀₂	53 ₃₁	216 ₂₅	12	6	Dle knihy příjmů.
1900	3.813₀₆ 3.813 ₀₆	2.577 ₅₇	3.758 ₇₅	3.909 ₅₅	56 ₃₉	230 ₂₆	14	5	Horunová měna
1901	3.955 ₃₉	2.089 ₄₂	3.233 ₁₂	2.976 ₉₃	73 ₅₈	144 ₅₀	15	6	
1902	1.885 ₁₂	4.131 ₀₂	4.166 ₇	2.875 ₃₂	51 ₂₈	84 ₃₆	23	6	Dle kn. příjmů
1903	2.938 ₁₃	3.971 ₀₂	4.644 ₉	6.387 ₇₇	37 ₅₈	-	12	8+10 ^x	x 10 na přístavbu školy.
1904	1.680 ₁₂	4.335 ₅₆	5.282	4.613 ₁₅	69 ₉₉	39 ₅₀	27	7	
1905	1.760 ₂	5.188 ₈₂	6.573 ₁₂	6.011 ₉₇	330 ₆₄	18 ₃₂	37	7	
1906	2.356 ₇₇	3.482 ₀₂	4.657 ₁₆	3.227 ₅₇	103 ₂₄	24 ₂₀	18	8	
1907	2.172 ₉₁	3.656 ₁₂	4.901 ₁₃	2.673 ₂₁	39 ₂₃	108 ₈₀	15	9	

Přehled obecního hospodářství od r. 1908 -
dle knihy ob. příjmů a výdání a protokolů o schůzích ob. zastupitelstva.

Rok	Rozpočet		Skutečné		Přirážky k daním a inž. op.		Přirážky k d. výděl. kore.		Přirážky k ostatním d.		Přiráž. školní	Chudinský fond	
	příjmů	výdání	přijato	výdáno	%	vynesen	%	vynesen	%	vynesen		Příjem	Výdání
	K	K	K	K		K		K		K			
1908	3.873 ⁸⁷	5.846 ⁰²	5.946	4.601					20		9	415 ³⁹	193 ¹⁰⁸
1909	3.279 ⁵¹	4.277 ⁶⁵	4608	3.830					12		8	65	255
1910	2.288 ¹⁶	3.927 ⁶⁵	4380	3.828					20		9	84	289
1911	2.060 ¹⁶	5.064 ⁶⁵	6.540	6.227					31		9	87	479
1912	1.681 ⁹³	4.824 ²¹	6.484	5.124					33		8	94	441
1913	2.566 ⁴⁸	5.558 ⁴⁶	5.451	4.331					31		8	85	513
1914	2.995 ⁴⁰	5.719 ⁰⁶	10.274	9.347					35		8	150	387
1915	2.243 ⁹⁸	8.545 ³⁷	9.722	6.937					63		7	130	504
1916	4.140 ²¹	12.013 ¹⁹	14.214	8.785					80		8	16	509
1917	7.077 ⁷⁸	13.900 ¹²	15.343	10.555					70		9	522	472
1918			16.737	13.598							9	970	436
1919	5.574 ⁴⁰	14.702 ⁴⁰	29.222	21.096					94		16	446	1.045
1920	14.052 ⁵⁹	35.041 ¹²	42.547	37.412	80				220		45 ^{opravy}	1.389	688
1921	12.033 ²⁹	27.522 ¹²	40.492	33.207	80				220		60 ^{opr.}	977	629
1922	16.053 ⁶⁷	39.554 ⁰⁹	35.633	36.806	80				230		65 ^{opr.}	697	677
1923	108.915 ⁷⁷	38.636 ¹⁰	49.596 ¹⁶	50.431 ⁰²	80	312 ⁷	200	1470	760	68496 ⁶⁷	40	1.486	555
1924	94.784 ⁹⁴	14.718 ⁰⁶	111.893	102.95	80	312 ⁷	200	1780	510	49.139 ⁰²	40		
1925			104186	101817									
1926			63539	69322									
1927	21.185	100.233			80				713		24		

Spolky Spolkový život je v obci čilý a po stránce kulturní pozoruhodný.

Hrádek První organizací ve smyslu naší doby byl spolek Hrádek, který jako filiálka soujmenného ústředního spolku v Pálči byl tu založen r. 1868. Takových odboček patřilo k Pálči 14. Svou organizací a cílem podobal se Hrádek dnešním konsumům, nákupním družstvům; i příčiny založení byly obdobné. Vedle hospodářské činnosti vyvíjel i činnost kulturní: pořádal přednášky, hrál divadlo apod. Podíly byly stozbatové, podílníky vedle některých domkářů všichni rolníci. Heslo, mající hluboký smysl i pro dobu naši, znělo: „Hledejme blahobyť v síle národa!“ Drahocenný hedvábný prapor, zlatem vyšívaný byl po jedné straně bílý, po druhé rudý. Na žerdi měl zlatého nebo zlaceného lvíčka zvíří ruky a 14 stuh se jmény filiálek; stuhy prý byly „zlaté“. Svěcen byl na Peruci, kmotrou mu byla hraběnka Thunová; z počátku chovali jej v Pálči. Jednou po jakémsi pohřbu Kmetiněveští prapor uchvátili a „po řádné pranici“ odnesli domů (Štrop a Bašta). Protože farář Dvořák (Jakub) lvíčka do kostela nechtěl, přidělal tovární strojník Šmilaner „plechový“ křížek. Potom již byl v kmetiněveském kostele stále, až po rozejití se spolku v letech osmdesátých zmizel sešlý – neznámo kam. – Prvním skladníkem v č. 25 (dnes obchod Šrámkův) byl Kučera Fr. z Ředhoště, prvním „hospodářem“, revisorem Josef Jirkovský. Později se skladiště přeložilo do č. 26 k Duškovům a tam spolek „zkrachoval“. Jako poslední skladník připomíná se Kubricht. Dle ústního podání součastníků, zejména Josefa Zahálky, z jehož určitého vypravování kronikář nejvíce o tom čerpal, zašel spolek pro nepořádné vedení; šeptá se ovšem ostřejší slovo, jež nemůže býti na tomto místě zaznamenáno.

Sbor dobrovolných hasičů Dne 20. Května 1895 přijímá obecní zastupitelstvo nabídku „Prvního českého ústavu pojišťovacího“ a dostává kapitál potřebný k zakoupení stříkačky tím, že dává se většina rolníků u zmíněné pojišťovny pojistit. Stříkačka zakoupena u firmy Metz-Havelka v Praze. K obsluze mělo být vybráno 12 mužů od obce placených. Než k tomu však došlo, ustavil se tu Sbor dobrovolných hasičů, to k vyzvání Povltavské župy, k níž brzy také jako organisovaný řádně spolek přistoupl 8. září 1896; konána I. valná hromada, v níž Ant. Hudeček zvolen předsedou,

velitelem Fr. Nepomucký, jednatelem V. Jiřínský; veškerou agendu spolku vedl však učitel Cyrill Hudeček, který byl jednatelem spolku až do r. 1913, kdy zemřel. Dozorcem náčiní šťastně zvolen strojník Rosa, jemuž má sbor co děkovati, že stříkačka i ostatní hasičské náčiní nacházelo se vždy ve stavu práce úplně schopném. R. 1897 bylo již valné hromadě přítomno 16 členů činných, 23 přispívajících. Téhož roku začíná skutečný výcvik mužstva spolku za pomoci učitele Jana Malce, který se sem právě přistěhoval. Na mimořádné valné hromadě 2. 5. 1897 zvolen po resignaci I. předsedy Jaroslav Novák, který jako předseda působí až dosud. Sbor za přispění obce zakupuje brzy nejnutnější výzbroj a kroj pracovní pro mužstvo, ochranné prostředky (pro mužstvo) do kouře, lékárničku daruje dr. Tlustý z Hospozína. R. 1899 stává se velitelem Jan Malec, pořizuje se pracovní cvičiště v č. 13. Zakupují se patentní spojky k hadicím místo šroubení a revolverové trubice; upravuje se kůlna pro stříkačku, zakupují se převodní spojky (šroubení, na druhé straně zuby). Obec bere na se protektorát pro veřejné cvičení, jež konáno tu v druhé polovici července 1901. Na prostranství kol nynější statue provedena školní cvičení se stříkačkou a žebříky, na stavení čp. 16 proveden tenkrát obvyklý útok (1. lezec Vyskočil, pokrývač). Na louce Ant. Hudečka (k Hospozínu) pořádán koncert. Při slavnosti spolupůsobil Pěvecký spolek (odbor Jungmanna). Sjezd měl zdařilý průběh, obec byla neobvykle upravena a okrášlena. Náměstkem velitele byl tenkrát učitel Jan Fišer. Po odchodu Jana Malce stal se velitelem hostinský Jan Huml. R. 1906 Josef Dušek, za něhož konána oslava 10 letého trvání spolku (8. září). R. 1907 zakupuje sbor naviječ na hadice, staré ležiště ruší se pro sešlost. Po Duškovi stává se velitelem učitel Josef Bartoš, za něhož k vyzvání ústřední jednoty hasičské neúčastní se sbor více církevních slavností. R. 1913 dává se čistý výnos z pořádaného představení do místní záložny jako základ na zakoupení vlastního jeviště, jež brzy také pořízeno za 589 K. Za války - krom služby ochranné sbor nejevil žádnou jinou činnost; nebo velitel a jednatel byli na vojně, jakož i mnozí členové. Po válce hrána hojně div. Představení, pořádány poučné přednášky, koncerty. V létě r. 1921 účastnil se sbor k vyzvání ředitele cukrovaru se sborem hospozínským a černuckým

pokusného hašení cukrovaru v Hospozíně, kde pěkně ukázala se spolehlivost naší hasičské výzbroje. Od r. 1921 je velitelem Jaroslav Zahálka, od r. 1924 Josef Zahálka.

Pomník padlých ve válce R. 1922 bere si spolek na starost postavit pomník padlým ve světové válce příslušníkům obce. Peníze opatřeny dílem podniky spolku, příspěvky obce a veřejnou sbírkou mezi občanstvem, která vynesla 2.452 K. Za války a po válce byli jednatelem: Antonín Dragoun, V. Richtr a Josef Jirkal. 25. 5. 1922 pořádána na obecní louce slavnost, již předcházelo odhalení pomníku padlým. Slavnostní řeč měl professor Štádlík z Mělníka. Statui, jež představuje obec – matku, zírající do dálav za svými syny po světě rozvátými, zhotovil sochař Mühtbach z Roudnice. Stavbu základu a umístění provedl stavitel Antonín Dragoun. Balvany, jež přirozeně a esteticky k soše přiléhají, daroval rolník Josef Kratochvíl. Tyto balvany byly připraveny do základů stodoly, čekající marně dlouhá léta svého určení. Dobyty byly jako „závady“ dědem Kratochvílovým poblíž č.52. Silák Brepta, o němž později učiněna bude zmínka, platil také za člověka zlatého srdce a dobrodince chudého lidu. Balvany mluví tak krásnou historií, jak krásná a čistá je láska k člověku a vlasti. Kmetiněveští hrdinové mají krásný a trvalý věnec, jež připravil jim před 100 lety dobrý člověk. Podstavec sochy nese vpředu nápis: „1914 – 1918 Památce padlých synů, kteří se nedočkali svobody národa, věnuje jejich otčina“. Po pravé straně jména: „Kalous Josef, Kalous František, Římsa Václav, Novák Václav, Novák Jaroslav, Mudra Čeněk, Loužecký Josef, Skála Jaroslav, Jahodář Jaroslav, Fanta Josef, Framberk František, Šebesta Antonín“. Po levé straně jména: „Vyšohlíd Karel, Frolík František, Březina Josef, Tůma Antonín, Kolda Bohuslav, Tvrzký František, Růžička Karel, Mach Antonín, Lukášek Jan, Lukášek Václav, Kutílek Václav, Štipl Josef, Kédli Josef“. Vzadu vyryto je: „ Postaveno sborem dobrovolných hasičů za spolupůsobení všeho občanstva v Kmetiněvsi 1922“. Do „základního“ kamene vložena je pamětní listina sepsaná farářem Milem Vaštou a podepsaná mnohými místními občany. Přiloženy jsou mnohé peníze rak-uherské, z našich nových papírová koruna, pěti – a desetikoruna. Kol pomníku zřízena zahrádka drátěným plotem ohražená. Hojné kvítí pečlivě vysazuje a pěstí

Emilie Nováková, nevlastní matka na pomníku uvedených synů. Za pomníkem vysazeny r. 1923 dvě smuteční vrby. Štěpná zahrada vyzázena tu r. 1921. Pomník i se zahrádkou stál 22.000 Kč.

2. 7. 1922 odbýval se tu župní sjezd spojený s veřejným cvičením na obecní louce; provedena prostná se sekyrkami; přednášel učitel Sokolovský z Votvovic. Dle zprávy letošní valné hromady čítá sbor 24 členů činných, 41 ochranných (přispívajících), 4 čestné (V. Rosa, V. Římsa, Jaroslav Novák a Antonín Zahálka). Příjem za uplynulý rok činil 3.279,50 K, vydání 2.375,44 K. Při hašení požárů, ku kterým sbor obětavě v každé době přijížděl až do vzdálenosti 4 km, nepřišel k smrtelnému úrazu žádný člen.

Hospodářsko-politický spolek pro Kmetiněves a okolí Brzy po rozpadnutí „Hrádku“ pociťovalo rolnictvo potřebu organisace. Touha ta nabyla určité formy na veřejné schůzce dne 13. září 1889 do Kmetiněvsi svolané. Po přednášce ředitele Josefa Dumka ustavil se zatímnní výbor, který měl vypracovati stanovy nového spolku a připravit program pro první valnou hromadu. V tomto výboru zasedali: starosta Antonín Samohrd z Kmetiněvsi, starosta Jan Linda z Hospozína, hospodářský správce Josef Bezdíček z Hospozína, starosta Antonín Kožíšek z Poštovic, starosta Vilém Vintrich ze Skur, farář Julius Gregor z Kmetiněvsi, jemuž připadl čestný úkol zdatného jednatele. Zatímnní výbor konal 2 schůze. Na základě 30. 10. 1889 schválených již stanov konala se 1. valná hromada „Hospodářského spolku pro Kmetiněves a okolí“ v místnostech Josefa Košťála (čís. 76). Přijato ihned 54 členů, příspěvků (po 1 zl.) odvedeno 49 zlatých. Prvním řádným předsedou zvolen 49 hlasy Antonín Samohrd, do výboru krom shora jmenovaných Ant. Hudeček a Ant. Zahálka (oba z Kmetiněvsi) a Antonín

Sajbic; revisory účtů Josef Šimonek a Fr. Rosenkranz. Z výboru pak zvolen Ant. Kožíšek místopředsedou, Ant. Zahálka pokladníkem, farář Julius Gregor jednatelem, Ant. Hudeček knihovníkem. Přijat volný návrh Ant. Kožíška, aby dle zásady „Všichni za jednoho a jeden za všechny“ bylo předáváno a kupováno. Stalo se tak nejprve s nákupem umělých hnojiv od firmy Schram z Prahy, jíž placeno:

ledek 19 stupňový	12,35 zl (patrně za q)
superfosfát 16 – 18°	6,10 zl
superfosfát 18 – 20°	6,80 zl
kostní moučka 18 – 20°	6,95zl

Výbor usnesl se odebírat tyto listy: 1. Československý hospodář, 2. Chrudimský Hospodářský list, 3. Český Lloyd, 4. Českomoravský národní hospodář, 5. Svobodný občan a Světlo (týdeníky slánské), 6. Dumkovy Pražské hospodářské noviny.

Hospodářský spolek rozproudil společenský život v Kmetiněvsi měrou nezvyklou a spolkové schůzky konány mnohdy častěji, než jak bylo navrhováno, jednou za týden; i není divu, že končivaly také v růžové náladě až ráno za bílého dne, nebo dlužno také připomenouti, že blahobyt obce stál na nedosažení před tím výši. Spolek zprostředkoval brzy svým členům nákup dobytčí sole, plemenný dobytek, erární otruby, melasu, uhlí, prostraňky, stroj na postřikování ohnice, oleje, mazadla, společné očkován vepřový dobytek proti července, zakoupena pícní roura, používána při nadmutí hov. dobytka, nakupováno uhlí apod.

R. 1893 k návrhu Josefa Zelenky z Břízy proměňuje se spolek na „Hospodářsko-politický“, podle soujmenného spolku v Račiněvsi a přeměňuje svoje stanovy.

R. 1894 stává se členem Ústřední hospodářské společnosti, později Ústřední hospodářské společnosti pro král. Čes.

R. 1896 měl spolek 113 členů a odebral 27 vagonů umělých hnojiv.

R. 1900 jednáno o zřízení skladiště pro obilí, olej a uhlí. Na podnět spolku založena místní Kampelička. Vedle činnosti hospodářské pěstována i stránka vzdělávací. Časté, zejména odborné přednášky seznamovaly členstvo i širší obecnost s novými proudy i vymoženostmi. Přednášeli tu:

Dumek, Bezdíček, Vráz, dr. Janovský, dr. Tlustý, Hrubý, Munzar, Mohl, Slavík, Jirovec, Fidler, Kurg, Malec a jiní.

Spolek účastnil se krajských výstav a podnikal společné výlety. Členský příspěvek činí dnes 10 K. Odebírají se časopisy: Venkov, Naše Stráž, Zemědělské listy.

R. 1923 vykazuje spolek 75 členů; jmění 2.873,01 K, v němž uvedeny 2 podíly Hospodářského družstva (2.000 K) a 1 podíl Tiskařského družstva (500 K). Na jaře r. 1924 objednáno hnojiv za 179.739 K.

Čtenářský spol. Jungmann K podnětu místního učitelstva a několika pokrokových občanů založen r. 1896 „Čtenářský spolek Jungmann pro Kmetiněves a okolí“. První valná hromada konala se 12 dubna t.r. v hostinci u Nováků. Z 55 přijatých členů z Kmetiněvsi, Hospozína, Paršenku a Poštovic zvolen první výbor: Ant. Hudeček, Ant. Zahálka, Pavel Zahálka, Jar. Novák, Josef Šebesta, Frant. Rubeš, uč. Jan Fišer, uč. V. Kaiser a Ant. Mach. Prvním předsedou byl V. Kaiser, který zapisoval i protokoly, prvním jednatelem Jar. Novák, který při následující val. hromadě stal se předsedou, ve kteréžto funkci působí až dosud. Knihy, z počátku dary rozhojňované, zapůjčovány ihned v pokojíku předsedou k tomu zdarma propůjčeném 2x, později jednou týdně; zakoupena skříň za 15 zl 60 kr, 10 kr dalo se od dopravy. Z počátku odebírány: „Matice lidu“, „Libuše“, „Besedy lidu“, které vykládány v spolkové místnosti; „Přítele domoviny“, „Havránkovou knihovnou moravskou“. Členský příspěvek stanovený na 2,40 zl, brzy snižuje se na 1,20 zl. Knihovna pojištěna proti ohni na 150 zl. Valná hromada r. 1897 vykazuje již 142 svazky spolkových knih, příjem 114,85zl, vydání 108,71 zl. Toho roku ustavuje se pěvecký odbor, pořádá se I. ples, jehož čistý výnos 49,61 zl, na tu dobu neobvyklý, svědčí o pěkném zvuku spolku. 29. 6. oslaveny 100 leté narozeniny Fr. Palackého přednáškou Jana Malce a lidovým koncertem; na něm ponejprv vystoupil zmíněný pěvecký kroužek s dirigentem Janem Fišerem. R. 1900 měl již spolek 425 svazků. Pojistku svou zvyšuje na 1.500 K. K návrhu J. Malce půjčovány až do zřízení obecní knihovny knihy i nečlenům nemajetným, a to z počátku zdarma, později za poplatek 2 kr a 1 kr. Ve spolkové místnosti umístěna pokladnička. Ústřední Matice Školské brzy dočkala se prvního diplomu (za odvedených 100 zl). V kritických pak pro české školství dobách sebrány spolkem dům od domu několikrát ještě značné sumy pro Matici. Několikrát učiněné pokusy s lidovým vzděláním systematicky uspořádanými přednáškami bohužel zatím nezdařily se; patrně pro nepochopení jejich významu. Spolku skoro pravidelně přispívaly peněžitými dary: okresní výbor ve Velvarech, obecní zastupitelstvo v Kmetiněvsi a Hospozíně. R. 1919 půjčeno 1506 knih, počet svazků 1214. Toho roku zakoupeno 100 svazků a inventář spolkový odhadnut na

12.392K. Stav pokladny k 1. 1. 1921 byl: Příjem 3.033,54K, vydání 1.533,70K; v pokladně zbývalo 1.499,89K. Toho roku dostoupil počet členstva čísla 71. Jednateli spolku byli až dosud napořád učitelé: Václav Kaiser, Jan Fišer, Václav Grüner, Jan Malec, Josef Bartoš; podobně i knihovnickou práci větším dílem zastávali učitelé; mimo ně dlužno zmíniti se o knihovníku Janouškovi st., který zejména poškozené svazky obětavě spravoval. Spolek pořádá pravidelně „věnečky“, časem koncerty apod. Koncem r. 1923 čítala knihovna 1.309 svazků. Členský příspěvek činí 10K ročně.

Místní spořitelna Spolek založen pod firmou „Spořitelní a záložní spolek v Kmetiněvsi, zapsané společenstvo s neomezeným ručením v Kmetiněvsi“. Při I. valné hromadě 5. 5. 1901 zvoleni: farář Gelach Dvořák předsedou, učitel Jan Malec místopředsedou, rolníci Boh. Rosenkranz z Poštovic, Fr. Joukl z Paršenku a Josef Vaigl z Hospozína jako přísedící. V dozorčí radě byli: Josef Šebek, MUDr. František Tlustý z Hospozína, V. Karhan, Jan Bernášek z Poštovic, Josef Huml, Ant. Zahálka z Kmetiněvsi. Pokladníky spolku byli učitelé: do r. 1905 Jan Fišer, do r. 1910 V. Grüner, do r. ... Josef Bartoš. Činnost spolku byla čistě hospodářská omezujíc se na zápůjčky členům, jichž bylo v r. 1923 – 42, a přijímání vkladů i od nečlenů. Do r. 1906 úradovalo se na faře v Kmetiněvsi, potom ve sborovně školy. Úřední hodiny v neděli od 8 do 12.

Pokladník Josef Bartoš uvádí následující finanční stav kampeličky:

rok	Vklady K	Žápůjčky K	rok	Vklady K	Žápůjčky K
1901	44.235	7.200	1916	68.925	9.100
1902	57.131	6.850	1917	62.878	2.950
1903	120.449	8.830	1918	92.532	1.800
1904	118.591	8.112	1919	112.157	8.900
1905	113.511	7.185	1920	154.311	28.300
1906	49.062	7.465	1921	200.449	36.180
1907	52.840	10.193	1922	249.243	107.230
1908	61.730	12.555	1923	299.142	92.960
1909	62.859	28.343	1924	420.997	126.160
1910	86.319	27.720	1925	666.677	253.265
1911	75.239	26.940	1926	604.542	324.542
1912	65.115	24.090	1927	716.044	344.490
1913	57.194	31.655	1928	591.309	336.925
1914	51.029	28.645	1929	717.487	453.035
1915	58.547	15.867	1930	679.025	380.040
			1931	677.000	155.640
			1932	712.070	348.800

Okrašlovací spolek „Zemědělský a okrašlovací spolek pro Kmetiněves“ založen byl r. 1904 na podnět několika občanů, zejména Ant. Samohrda; spolupůsobilo místní učitelstvo, prvním jednatelem se stal učitel František Urban. Ze spolkové činnosti dlužno uvést zřízení parku (kol nynějšího památníku). Sadbu pro tento sad dodal okr. výbor velvarský zdarma, práce provedeny nákladem spolku za finančního přispění obce, která pravidelně spolku věnovala 300 K ročně k volnému použití. Sad založený na způsob anglického parku se však neudržel. Ač ohrazen byl z počátku drátěným plotem, později živým, přeci byl poškozován hlavně drůbeží tak, že brzy scházel; až konečně r. 1920 vykopán a místo znovu osazeno štěpy. Jedním z nejnákladnějších podniků spolku bylo zavezení a úprava „Dolíčku“, močálovitého místa mezi školou čp. 91 a hřbitovem, kteréžto místo zaváženo bylo po několik již let různými odpadky, zejména z cukrovaru sem vozili vše možné smetí. Upravený konečně Dolíček, dnes školní hřiště, zabrán z části čp 91. Na jižní části vysazena kol r. 1910 malolistá lípa, které v navázce patrně výborně se vede. Před rokem 1910 vysazeny po návsi štěpy, podobně za stodolou čp. 14 a čp. 13 (Mazánkova raneta). Stromy však brzy trpěly nedostatkem vzduchu pravidelně neokopávány a chřadly. Lépe držely se „na vršku“ hrušky a na povýšenějších místech Baumanova raneta a panenské. R. 1911 vysázeno na Slatinkách 208 jasanů a pajasanů, které dodal správce školní zahrady za 50 K; na bělkách pak 40 ořechů, které však v suchém nezvykle roce neujaly se. Předtím již vysazeny tam pokusně lesní stromy, a to: smrky, jedle, habry, borovice; udržely se tam jenom poslední. I 2 višně tam na zkoušku zasazené živoří. R. 1912 pořízena nová lávka za čp. 30. Každoročně upravoval spolek sám nebo aspoň vyzýval k úpravě pěšin a cest. Na moření mšic opatřen rozprašovač. Spolek byl členem Svazu spolků okrašlovacích a odebíral časopis „Krása našeho domova“, „Ovocnické rozhledy“. Oba časopisy věnovány vždy koncem roku čtenářskému spolku Jungmann. Jednatelem a často vykonavatelem spolkových usnešení byl až do r. 1922 učitel Jan Malec. Spolek se 13. 2. 1923 rozešel.

Pasení dobytka v obci Kronikář zachytiv několik pozoruhodných dat od obecního strážníka, Josefa Šilharta, pokud se týká obecního slouhy, dodatečně zaznamenává:

Před r. 1870, kdy počala se tu všeobecně sázeti řepa, pal obecní slouha sousedům ovce a vepřový dobytek. Husy, jichž tu bývalo 4 – 6 set, pásaly se v čas nepohody na Slatinkách. Kolem r. 1860 pásal je Barbora Šilhartová s dětmi. Mzda činila z 1 husy 10 krejcarů; rolníci k tomu dávali 2 obědy a 2 bochníky chleba, domkáři polovic (rozumí se ročně). Obecním slouhou byl na počátku a v první polovici min. století Hájek; pásal na úhorech (kterých bývalo 1/3 z celé výměry), 5 – 6 set ovcí, 100 vepřů. Za toto pasení míval asi 20 strychů obilí, k užívání 1 korce obecního pozemku a byt v pastoušce (obé zdarma). Po Hájkovi byl pastýřem Šlégr (2 léta), po něm Hrášek (8 roků). Josef Šilhart, nynější strážník pásal tu od r. 1879 do 1888, a to většinou již jen vepřový dobytek (asi 100 kusů). Domkáři platili od kusu 80 krejcarů, sedláci sypali o sv. Martinu dohromady asi 13 strychů obilí, a to 6 pšenice a 7 žita; vedle toho držel slouha kance a od připouštění dostával 1 podsvinče z prvního vrhu (po novém roce); na Štědrý večer chodil po domech vytrubovat a sbíral housky (vánočky) i jiné dary. Přebytek zmíněné sýpky se v hospodě společně propil. Dnes již pasou děti jen husy.

Rusové v Kmetiněvsi Otec Šilhartův byl tu strážníkem asi 50 let a pamatoval Rusy, kterých „byla plná ves“. U Hronků (nynější čp. 16) byl 1 pan Rus, který už nevěděl, co má rousy provádět. Udělav si z necek houpačku poručil domácím, aby ho houpali, a sladce usínal. Když se věc opakovala a domácí omrzelo takového klacka kolíbat, stěžovali si důstojníkovi na faře připomínající, že si ještě zpívá „Aby nám tak dycky bulo“. Důstojník jde ihned věc vyšetřit a najde skutečně přivázané necky. Odstraniv šetrně domácí, poručil rozmarnému krajanovi, aby mu to ukázal a přitom taky tak zpíval; do necek však musel lehnout trochu nepřírozeně, když důstojník komandoval nějaké číslo. Kolik jich dostal, nikdo si nepamatuje, protože toho nikdo neviděl, začátek písničky však často slýcháme a často v rozmarných chvílích tu opakují: Aby nám tak dycky bulo! Málo je však již těch, kteří znají původ pořekadla.

Po Šilhartovi Františku byl strážníkem Hýbner, po něm od r. 1888 Josef Šilhart, který koná ještě službu obecního strážníka.

Převrat 1918 Ač i u nás na venkově každý cítil blížící se jaro svobody, přeci bylo přes nezaručené pověsti velikým a potěšujícím překvapením, když v úterý 28. října 1918 přinesly noviny úřední vyhlášku „Národního výboru“. Radost byla všeobecná. Práce všude zastavena. Nenávist proti rakouskému režimu projevovala mládež zejména tím, že strhovala orlíky (plechové znaky Rakouska), šlapala po nich a topila je v rybníku. V pondělí večer po ústních zprávách z Prahy bubnoval u nás strážník procházející vši a provázen jsa malou i větší mládeží, která neobvyklým křikem a rámusem dávala svou radost najevo.

Oslava svobody Ten týden pálena hranice „na skále“ (U Hudečkovic háje); na ni sneseno také vše, co upomínalo na Habsburgy: obrazy císařův, mapy apod. K velikému zástupu (málokdo zůstal doma) promluvil řídící učitel Jan Malec případnou řeč. Potom zazpívány od srdce „Kde domov můj?“, „Spi Havlíčku“ a „Hej Slované“. Ve škole oslaven převrat v 5. třídě. Přítomni byli všichni starostové přiškolených obcí. 3. listopadu sázeli v Poštovicích „lípu svobody“ (v parku naproti dvoru). Slavnost, o níž nejvíce se přičinil rolník V. Hykyš, zahájena banderiem 3 jezdců v národních krojích; 1 byl Srb, jenž jako zajatec pracoval ve Šlapanicích. Mluvil učitel Urban ze Zlonic. 10. listopadu v neděli pořádána nová oslava v Kmetiněvsi (bez sázení lípy). Vzdor větrnému a studenému počasí byla účast obrovská. Před školou postavena brána z čerstvé chvoje s případnými znaky a nápisy. Po stranách umístěny obrazy Masaryka a Vilsona, kterážto dvojice filosofů provází všechny slavnosti našeho státního osamotnění. Řečnil řídící učitel J. Malec. Mohutný průvod s hudbou ubíral se pak obcí na Malou stranu. Proti usedlosti čp. 40 – přes všechno napomínání, aby žádnou výstředností nebyl rušen důstojný ráz slavnosti – visel vycpaný Vilém na sloupu od obecní lucerny. S nápisem „Kupte si, nebude“, běžným to vtipem, jenž naznačoval stále se opakující nedostatek a horečnou sháňku po věcech nezdejších. Slavnost skončena opět před školou vlasteneckými písněmi. Ve škole vyměněny obrazy císařův portrétem Masarykovým a znaky republiky.

Rekvisice 1918 V té době počala již rekvisice brambor a brzy nato i obilí, protože předepsaný pro ten rok kontingent (množství, jež mělo být prodáno státu) musel být z poloviny odveden do 1. října 1918 a tím byl pro republiku ztracen. Dostavoval se velmi citelný nedostatek potravin. Teprve pomoc z Ameriky a z dohodových států zažehnala hrozící rozvrat z hladu. Ceny za potraviny a šatstvo zůstaly téměř neměnné, za peníze nebylo možno skoro ničeho koupiti, maximální ceny (úřední) málo pomáhaly. Obchod děl se ponejvíce výměnou zboží. „Řetězový“ obchod řádl dále, „keřasové“ měli stálou žeň.

Ceny životních potřeb 1918 a 1919 Pod rukou prodávalo se hlavně máslo, vejce a maso všeho druhu. Ceny jmenovaných potřeb byly před i po převratu následující: máslo 60 – 80 K za kg, vejce 1 – 1,40 K, maso vepřové 44 K, hovězí 28 K, telecí 18 K. Na jaře 1919: máslo 24 K, vejce 80 ha, vepřové maso 28 K, hovězí není vůbec k dostání, krom „nucené“ porážky, která jakž – takž vypomohla v nouzi, z pravidla na největší svátky. Ceny uhlí se naproti tomu zmnohonásobily. 1 q stál na zimu 5 – 10 K, v červnu následujícího roku 1919 ... 15 – 20 K (rozuměj hnědého). Za 1 q obilí před žněmi 1918, kdy bylo ve městech nejhůře, bylo možno – dle ústního podání – dostati až 1000 K. Ke cti zdejší obce možno zaznamenati, že domácí dostávali obilí za maximální ceny, jenže ne všichni v dostatečném množství; nebo předepsané dávky nestačily (scházelo maso). Na zaopatření občanstva pamatovali také komisaři při výmlatech, rekvisicích i soupisu, při kterýchžto úkonech úředních často dávali v sázku svoji existenci poslušni byvše hlasu svého srdce.

V červnu 1919 došlo k nám již americké sádlo v takovém množství, že bylo jen ztěží rozprodáno.

Aprovisace Mlecí výkazy pro Kmetiněves a pro Hospozín (tj. úřední povolení na určitou měsíční dávku, která se směla semlít) vydával ř. uč. Jan Malec, „aprovizační“ práce (vydávati lístky na mouku, cukr apod.) konal učitel V. Kolář. „Na lístky“ stravovali se ti, kteří museli potraviny kupovat.

Kolkování peněz a soupis majetku Okolkování bankovek na jaře a soupis majetku v červnu a červenci 1919 děl se ve Velvarech v Hospodářské

záložně a na berním úřadě v plném klidu a pořádku, ač i u nás některá „příliš dobře“ schovaná dvacítká i stovka zůstala majiteli „na památku“.

Třídění duchů Žel, že nepochopen vhodný a srdcím všech věrných Čechův dojemný okamžik, ve kterém při dobré vůli snadno ulomen mohl býti osten nejkřiklavějších (aspoň) sociálních protiv. Do očí bijící přepych a blahobyt kontrastoval příliš s bídou a nahotou (ne vždycky nezaviněnou). Chudí záviděli bohatým sami po tělesných požitcích toužíce. To a nové názory na svět, jež vojáci domů přinesli, v neposlední řadě také závan ruské revoluce, dělaly bouřlivé povětrí i v krajinách našich. Třídění duchů bylo již znatelné při sokolské slavnosti v Hospozíně 13. dubna 1919, kdy sokolové skládali slib věrnosti republice do rukou svého starosty Jana Lindy. Dělníci účastnili se sice v hojném počtu a klidně vyslechli řeč řídícího učitele, ale stáli naprosto odloučeně. V té době pořádány již četné politické schůze, na nichž propagovány cizí myšlenky cizím duchem a hlavně lid u nás na venkově málo politicky uvědomělý, drážděn politickými agitátory a udržován v bojovné náladě pro časy, které přijíti měly, ale nepřišly, protože pravda všude v Čechách však rychleji vítězí. Demagogie v té době triumfovala tím spíše, že nenašla téměř odporu. Naprostá trpnost a i netečnost občanských tříd i inteligence na venkově slabě zastoupené, měly by býti výstražným znamením budoucím; byly by každého přivést k poznání, že vezdejší statky samy o sobě jsou chatrnou zárukou jistoty a míru. Kdo nemůže rozdávat z pokladů ducha, byl by aspoň pamětliv býti slov písma. Z mamonu dělejte sobě přátele! Kronikář účastnil se a protrpěl téměř všechny veřejné schůze pravidelně zasáhl do debaty, pořádal četné lidové kursy v Kmetiněvsi i okolí, má proto skromnou naději, že výrok jeho o zažitých osobně událostech bude považován za kritický.

Politické strany r. 1919 U nás na venkově organisovalo se občanstvo hlavně ve 2 politických stranách: agrární, později pojmenované republikánskou stranu čsl. Venkova, a straně sociálně-demokratické; v Hospozíně založena ještě z podnětu cukrovarnického úřednictva strana národně-demokratická, asi s 30 členy.

Sokolské odvody 19. června 1919 konány „sokolské odvody“ v Roudnici. Ke cti našich stůj zde, že po vzájemné domluvě všichni na otázku lékařovu odpovídali (všichni), i ti s defektem nějakým „zdráv“; všichni také, až na starostu Dragouna, jenž omluven úřadem, prodělali vojenský výcvik v Terezíně. Byli to: uč. Josef Bartoš, Lad. Rubeš, Jaroslav Hampejs (z č. 89), řídící uč. Jan Malec a Jaroslav Stříbrný.

1. máj 1919 1. máj 1919 oslaven ponejprv jako národní svátek. U nás dělnictvo shromáždilo se před farskou stodolou, s praporem rudým a ozdobeno červenými karafiáty šlo s hudbou do Hospozína, do Černuce, kde vzrostl průvod asi na 2.000 hlav. Naše vedl Čeněk Šilhart (který pracoval před válkou v Německu), hospozínské Frant. Rosa, jenž byl rovněž v Německu. Průběh celé oslavy (i tábora ve Velvarech) byl úplně klidný.

Oslava Husova 1919 I. oslava Husova v samostatné vlasti vyzněla mohutně a jednotně, třeba by strana sociálně-demokratická odmítla oficiálně účastnit se slavnosti. V předvečer 6. 7. 1919 pálena hranice na poli Jar. Nováka „ve strži“ u silnice k Poštovicům. Mluvil řídící učitel, načež zpívány písně „Hranice vzplála“ a jiné vlastenecké písně. Tato slavnost za krásného letního večera stala se – dle výroků účastníků – náboženským projevem. Ku konci zahrála hudba obě státní hymny. Druhého dne konal se tábor lidu před hostincem Košťálovým; tam mluvil Fidler z Úholic za hojné účasti. I tu hrány státní hymny.

První výročí 28. října První výročí naší samostatnosti oslavila Kmetiněves spolu s Hospozínem, zase, bohužel, bez oficiální účasti hospozínské dělnické organizace. 27. 10. 1919 večer ubíral se průvod s lampiony a hudbou ve vzorném pořádku obcí od školy k nádraží a Hospozínem k cukrovaru a k hranici na poli Josefa Zahálky „na Rabuši“, kde při plápolu ohně končil řídící uč. Jan Malec proslov modlitbou, jím k tomu dni napsanou: „Bože věčný, slyš hlasy naše! My víme, že jsme zhřešili. Příliš starali jsme se o statky vezdejší, Tebe nevzpomínajíce. Ty ale víš, že sepjali jsme ruce po lopotné práci a ústa zašeptala „Otče náš“. – Než modlitba únavou zůstala nám na rtech. Sejmi s nich, o Pane, aspoň tuto dobrou vůli; rozpomeň se, že vždycky chceme pravdu hledat a pravdy hájit, jako ji hledali a vyznávali Tvoji věrní následovníci, Petr Chelčický, Hus, Jan Amos Komenský. – Ved’

kroky naše, když bychom bloudili, stůj při nás, když bychom klesali, nebo těžké je břímě, které prozřetelnost Tvoje na bedra nám vložila. Neodjíměj ho však od nás pro velký cíl, který jsi určil člověku. Proto pokorně dnes k Tobě voláme. Bud' vůle Tvá!" – 28. října zahájeny pak lidové kursy přednáškou kronikářovou. Žel, že pro ně nebylo dosti porozumění ani ve vrstvách tzv. občanských.

Mentalita poválečná

V pravdě vlastenecké nadšení, které v prvních měsících popřevratových slibovalo klidný vývoj nových poměrů, ustupovalo čím dál více bezohledné třídní politice, požívačnosti a čirému materialismu. Lid chtěl především po dlouhém strádání užívat; taneční zábavy, fintění, pijáctví; ovládly brzy veškeren společenský život, a jen znenáhla uplatňují se požitky v pravdě lidské: ušlechtilá zábava a vážná duševní práce. Vyskytují se časté přestupky zákona, mladých provinilců přibývá. Bezpečnost majetku i svobody osobní bývá ohrožena. I u nás dle usnesení nového obecního zastupitelstva konali v zimě občané střídavě 2 + 2 hlídky noční s nočním hlídačem. Úprava mezd, která později stanovena tzv. kolektivními smlouvami, bývala často příčinou nebo následkem bouřlivých schůzí i pohnutlivých táborů lidu, kteréžto staly se brzy obvyklým prostředkem k vyrovnávání i jiných sporů právních, a „soud lidu“ stával se oblíbenou frásí i tříd mimodělnických. Jako doklad stůj též zde 2 případy, které odehrály se v naší obci.

I. Rolník Josef Zahálka propustil dělníka Josefa Bobka. 27. 6. 1920 byl svolán tábor lidu, k němuž dostavili se i agitátoři z dalekého okolí. Po prudkých řečech, zvláště Sísmileha z Úholic, měl býti zaměstnavatel Josef Zahálka přiveden a přinucen propuštění dělníka opět do služby přijati. Čemuž zabránili jen rozvážnější lidé.

II. Obdobný případ, ještě křiklavější, stal se téhož roku na zimu, kdy většinou dobře situovaní občané – pachtýři při projednávání zákona, kterým upraveny měly býti smlouvy s ohledem na změnu drahotných poměrů, pořádány bouřlivé schůze, na nichž mluveno a jednáno způsobem u rozvážných lidí neobvyklým. Dráždění mas přineslo brzy odporné ovoce. Dne 25. září t.r. shromáždili se nespokojenci i z blízkého okolí kol 9. hodiny večerní, nejprve v Hospozíně před stavením bývalého

starosty obecního i okresního Jana Lindy, demonstrující, odtud přihnali se do Kmetiněvsi před usedlost Č. Najmana a Ant. Hudečka, kteří měli rovněž pronajatou půdu; výstředníci mlátili do vrat a vyhrožovali.

V prosinci následoval ještě tzv. „komunistický puč“, který u nás byl jen slabou odezvou celkového revolučního pokusu, snad jedině tím zajímavý, že se k němu (u nás) bubnovalo; krom toho bubnu nic se „nezabralo“. Tím tato více méně uměle vyvolaná a ne vždycky upřímná „parevoluce“ dostoupila vrcholu a odsud vracela se zase ponenáhlu sic, ale jistě do dědin našich klidná rozvaha. Strašnou útrapou válečnou křečovitě zaťatá pěst se otvírala a člověk počal zas užívatí svého rozumu. Později pořádány již jen velké demonstrační průvody Prahou, zejména při projednávání pozemkové reformy; a ty byly posledními projevy, které měly různým třídám společenským, případně stavům vynutiti rozhodnutí, kterým by splněny byly nároky demonstrantů. Sotva by se našel stav, jenž by nebyl domáhal se svých práv podobným hartusením, a nebyly řídké případy, kdy zvláště mladí lidé „soudili a i sesazovali“ své představené v politických nebo organizačních schůzích. Nervosita a přenáhlenost byly tehdy zjevy všeobecné. Neohrožených charakterů, kteří zmužile postavili se proti rozvášněným davům, bylo málo; ale oni to byli, kdo v těžkých situacích zachránili demokracii.

Dnes (únor 1925) jsme již dále: Bývalý demonstranti jen neradi vzpomínají svého „hrdinství“ a často slýcháme z úst nejedněch: „Tenkrátě nám zaplatila pacht z 1 korce 1 slepice“. Pochopitelně. Kopa vajec = nejméně 60 K, tj. průměrný nájem před zákonitou úpravou, jíž přibýlo as 60% nájemného; rozdíl daní a přírážek zvětšených musil platit (rovněž) nájemce. Často vyslovovaný „soud lidu“ ztrácel již zvuk. Hladina politického (spíše sociálního) rozbouření pomalu, ale jistě se uklidňovala; lidé počínají zase spoléhati více na práci než na zázraky. V řepné kampani r. 1921 provedlo zdejší zemědělské dělnictvo ještě úplně tichou stávkou 2 denní pro úpravu mezd. Zájmy dělníků má na starosti od r. 1919 Odborová skupina zeměděl. a lesního dělnictva, po rozdělení strany sociálně-demokratické většina zdejších členů přihlásila se ke straně komunistické, přistouпивší na 21 podmínek III. moskevské internacionály (kom. r. 1919).

Federovaná dělnická osvětová jednota má za úkol šířit vzdělání dělnictva dle zásad komunistických. Konsumní družstvo (sídlo v Hospozíně) obstarává členstvu levný nákup životních potřeb.

Ač poměr největších u nás politických stran, komunistické a republikánské strany čsl. venkova je dosti napjatý, přeci polemické zápasy neomezují se již jen na snižování protivníka, aspoň ne veřejně.

Pravidelné oslavy národních svátků Po převratu pravidelně se oslavují 28. říjen, památka upálení M. Jana Husa 6. 7., stranami občanskými i dělnictvem, ale odděleně, 1. máj skoro výhradně dělnictvem, narozeniny prezidentovy (T. G. Masaryka) a Komenského jen ve škole při vyučování.

Oslava 40. výročí školní budovy 28. říjen 1923 byl oslaven zvlášť okázale, protože na týž den připadalo zvláštní shodou okolností také 40. výročí otevření zdejší školní budovy (postavení). Přičiněním učitelského sboru vyrostla tato školní slavnost na krásnou manifestaci přiškolených obcí. V sobotu 27. října oslavovaly děti, v neděli 28. 10. sešlo se na sále u Nováků tolik lidstva, že stáli i po chodbách a mnozí již ani tam se nedostali. Při nepatrném vstupném (jen v neděli) 2 – 5 K vybráno přes 1.000 K, ač ku konci již vstupné ani nemohlo býti vybíráno. Po obě oslavy mluvil J. Malec, dětské divadlo „Tajemný dub“ nacvičil učitel Jar. Sedmík. Sál zdobily velké fotografie řídících učitelů Vochomůrky, Hrdého a Hudečka, kteréžto zhotoviti dal svým nákladem nástupce jmenovaných. Portréty zdobí dnes sborovnu, jako majetek školy. Slavnost zakončena pietní vzpomínkou všech učitelů, kteří v této školní budově pracovali; je už jich přes 40.

Volby do sněmů V dubnu 1920 provedeny na základě nové ústavy volby do sněmovny i do senátu. Jejich průběh byl i u nás neobvykle důstojný, čemuž patrně přispěl také zákaz v ty dny čepovati lihové nápoje. Při těchto volbách měla v Hospozíně a v Poštovicích většinu strana sociálně-demokratická, v Kmetiněvsi republikánská strana čsl. venkova. Národní socialisté, národní demokraté a strana lidová (klerikální) dostali jen nepatrný počet hlasů.

Španělská chřipka Téhož roku brzy na jaře objevil se dosud neznámý a nevíтанý host: španělská chřipka, která vyžádala si několik lidských životů. Děti a staří snášeli nemoc poměrně lehce.

Klesající počet dětí Klesající populace, která již před válkou byla znatelná, dostoupila nejnižšího bodu v r. 1918. Nejlépe to ukazuje stav dětí ve škole. Kdežto kol. r. 1900 bylo tu zapsáno na 400 dětí, r. 1924 (ročník narození 1918!) vykazoval číslo 179; do I. třídy zapsáno 14, mezi nimi 4 pod 6 let. Příští rok bude do I. třídy zapsáno nejméně 3x tolik dětí.

Zavřena VI. třída Následek toho byl, že zavřena nám byla VI. definitivní třída postupná (1922), ř. 1923 a 1924 zatím spojeny I. třída s II. třídou, takže tu máme teď jen 4 literní síly uč. Počet dětí částečně nám sráží měšťanky ve Velvarech a Zlonicích (asi o 25).

První republ. ob. zastupitelstvo
v Kunčíně vsi fotogr. r. 1926.
Hod. řada zleva:
Mia. Jahálka, V. Šlivoň, Jos. Šilhard,
J. Malec, Jos. Jankovský, Jar. Šubert,
Dal. ř.: V. Janda, V. Šmíd,
Jar. Novák, star. A. Dragoun,
J. Krejčí, A. Procházka,
Fr. Janda, K. Pánek.

116.

parcelace. Kru konci r. 1924 provedena s. zo. parcelace pozemků Ferdin.
Kinského, to na základě zákona o pozemkové reformě.
Touto parcelací získali občané kmelnického 46.97 ha
(hektarů) půdy, a to:

Ode dvora Hospojín :	Hájek Antonín	1 ha		31
	Hampejs Antonín	1 "		51
	Procházka Antonín	1 "		70
	Jahodářová Anna	0.50 "		36
	Plivon Václav	2.50 "		67
	Kalous Theodor	2. — "		52
	Kubista František	2. — "		80
	Trnobranský Jan	2.50 "		85
	Pilhart Josef	1. — "		74
	Orbal Petr	1.50 "		71
	Koula František	2. — "		59
	Trjera František	0.50 "		44
	Obec Kmelnicové	2.80 "		
	<u>celkem</u>	<u>20.30 ha</u>		

Ode dvora Křovice :	Richter Václav	2 ha		54
	Holub Václav	1 "		87
	Palas Josef	0.80 " křivci		28
	Šimrad Rudolf	0.60 "		
	Hořejší Václav	0.50 "		35
	Holas Josef	0.50 " křivci		45
	Páček Karel	0.30 " obchodník		4
	<u>celkem</u>	<u>5.70 ha</u>		

Ode do. Nový Dvůr :	Krejza František	1 ha		56
	Hampejs Antonín	1 ha		51
	Krejčí Jan	2. — "		47
	Jabický Josef	1. — "		61

Janoušek Josef, obřad.	2.50 ha	... 79
Rosa Josef	2. - "	65
Prošek Pavel	2. - "	15
<u>Celkem</u>	<u>12.20 ha</u>	

Ode dvora Pošovice: Dragoun Frant., kapel	2.17 ha	... 95
Dragoun Antonín, sádk.	2. - "	94
Rimsa Václav	1.50 "	73
Jahodař Frant.	1. - "	88
Krejčí Václav	1. - "	56
Lisek František	0.80 "	69
<u>Celkem</u>	<u>8.47 ha</u>	

Ukonná půda Kmetiněsi zabraná činí 46.67 ha.

Výměra hospodářského dvora až do r. 1920 činila	308.34 ha
parsového " " "	144.66 "
<u>Celkem</u>	<u>453. - ha</u>

Výměra
panských
pozemků
v Hospože

Vr. 1920 odpadlo do nuceného nájmu Hospodini	21.26 ha
" Parsovému	-

Činila tedy výměra před parcelací Hospodini	287.08 ha
" Parsovému	144.66

Celkem 431.74 ha přidz.

Po parcelaci začátkem r. 1925 zbývá u Hospodini	136. - ha
" Parsovému	85. - "

Celkem asi 221 ha jako majetek

okresní správní komise velvarské. K výměře je zahrnuta i stavební plocha. Správcem zbytkového statku je Frant. Kras.

Výměra poštovského dvora činila před parcelací	183 ha ;
z toho rozparcelováno	113 "
zbylo	70 "

Výměra
poštovského
dvora

Majitelem zbytkového statku stal se Josef Janda z Hospodini (resp. bývalý pokladník zlonický - Janda, Jandův i. s. r.)

Dle dodatečně r. 1927 zjištěných dat činila před parcelací výměra dvora Kinského v Křovicích 259,16 ha. Po parcelaci zbylo as 90 ha; majitelem je Družstvo zaměstnanců v Křovicích. Objekt financuje Družstevní banka v Praze.

Nový Dvůr, který patřil výměrou ke Křovicům, byl přidělen křovickému šafáři V. Civínovi, jako zbytkový statek s 25 ha půdy. Ten však vyměnil jej s tmáňským statkářem Hofmanem za jeho druhý statek ve Tmáni.

Původní cena za zbytkový statek Hospozín při výměře 143 ha činila 1.000.000 Kč. Výměra dlouho neurčitá ustálena konečně na 137 ha 38,44 arů, za něž zaplaceno 988.500 Kč.

Zbytkový statek Paršewnk při původní výměře 95 ha byl smluven za 1.000.000 Kč, později odebráno okrouhle 10 ha, takže dnešní výměra činí 85 ha 19.11 arů; cena není dosud stanovena.

Klobucká vlečka R. 1922 vystavěna vlečka pro řepu, jež dodává se do klobouckého cukrovaru.

Rampa R. 1925 postavena na stanici rampa pro výklad a náklad těžkého zboží a dobytka.

Světová válka Prve než přikročeno bude k chronologickým jen záznamům posledních let, dlužno mi zmíniti se o nejsmutnější kapitole, o světové válce, jak jevila se v Kmetiněvsi.

Vzduch před světovou válkou byl i u nás těžký. To soustavné a nesmyslné vtloukání rakušáckého vlastenectví, otupovalo všechny ušlechtilé vzněty, lidé čím dál více oddávali se jen nízkému požitkářství a touze po bohatství. S poměry občanskými kráčela přirozeně i naše národní politika rovnoběžně. Nebylo téměř národního jednotného programu a Vídeň kupovala lacino vlastenecké přesvědčení tak mnohých českých politiků. I u nás byla v politickém nazírání úplná anarchie. Ten papírový vzdor proti Rakousku vybíjel se tištěnými protesty a interpelacemi. Ve svém nitru byl spíše každý spokojen s poměry a politické snažení projevovalo se (spíš) jen třenicemi mezi jednotlivými třídami společenskými; byl to jen boj o skývu chleba. Nejcennější statky národní, ideály českého národa nosili silní jednotlivci. Bylo na čase, aby to trapné ticho bylo přerušeno. Není frásí, že mnozí lidé tušili bouři a vlastně si jí přáli, nevědouce ovšem proč.

S takovými pocity také přijata byla neočekávaná zpráva o smrti následníka trůnu Ferdinanda v Sarajevě 28. 6. 1914. Byli jsme právě přítomni jakési zábavě v Hospozíně, když kdosi z Prahy přinesl tu novinu, která na nás působila zvláštními neporovnatelnými dojmy. Tušili jsme v ně předzvěst velkých událostí, ale přeci jsme se utěšovali, že z toho nic nebude, ba těžko jsme si dovedli představit, že by to „mírumilovné“ Rakousko bylo schopno zanítit světový požár. Málo znali jsme Rakousko! Noviny, které musely již prát pod tlakem censury, musely o možných věcech referovati, jak si toho rakouské úřady přály, aby svět byl vpravdě překvapen. A také byl, aspoň svět, který nemohl nahlédnout do kuchyně zahraničního ministra Berchtolda. 23. července podané Srbsku ultimátum naznačovalo již kvapem blížící se události, kterých se sice každý obával, ale dalekosáhlé následky jen málo kdo správně usuzoval. Většinou jsme také věřili, že Rakousko podnikne jen „trestnou výpravu“ do Srbska a že bude za chvíli pokoj. Skutečné vypovězení války přijato také u nás s důstojným, správně řečeno naivním klidem.

Mobilisace 26. července vyvěšen černožlutý armádní rozkaz, jímž mobilisuje se 8 armádních sborů. U nás stalo se tak na obecní váze po 3. hodině odpolední v neděli. Mobilisace studována i různě vykládána hned na místě; její stilisace nebyla úplně jasná. Tak se stalo, že hned druhého dne, v pondělí 27. července odjíždělo ráno vlakem (před 7. hodinou) 21 branců z Kmetiněvsi, ač 1. mobilisačním dnem bylo vlastně úterý 28. 7. Narukovavší krajané provázelo mnoho upřímných přátel i zvědavců. Manželky a děti hořce plakaly, branci je těšili běžnou frásí: „Neplačte, do posvícení jsme doma“. Kronikáři tane tu na mysli jeden občan z Hospozína, který očividně bagatelisoval to válečné tažení, a do posvícení složil v Srbsku svoje kosti. Z Kmetiněvsi hned prvního dne narukovali: Josef Bartoš, Jaroslav Janda, František Břicháč, učitelé; Josef Davídek (kočí), Antonín Dragoun (zednický mistr), Jaroslav Jahodář a František Jahodář (domkáři), František Kapoun, Jan Komeda (rolník), František Kundrt (dělník), Josef Kytka (kolář), Václav Krejčí, Antonín Loužecký (dělník), Jaroslav Nedvěd, Josef Palas (krejčí), Karel Pánek (obchodník), Josef Štekrt (zedník), Jan Švagr, František Tichý (dělník), František Tvrzský (dělník),

Miroslav Zahálka (rolník). Všichni ostatní vojáci povolávání již jen svolávacími lístky, nastupovali tiše, resignovaně; mnozí z nich zmizeli, jako když do vody zapadnou. Ku cti našim hochům budiž zaznamenáno, že přijímali tuto válku jako zlo, kterému vyhnout se zatím nemohou, se vzdorným čelem. O nějakém upřímném rakouském nadšení vlasteneckém nebylo naprosto ani potuchy. Nejvíce válkou postižena byla škola. U nás ze 6 sil narukovali ihned 3 učitelé. Učitelstvo nebylo pořád dost loyální, lítal přípis za přípisem, „pěstění lásky k širší vlasti a císařskému domu“ přísně se sledovalo, zejména ve školních kronikách. Všecky by úřední fermany ztrácely ovšem svoji upřímnost již u mnohých a mnohých školních rad okresních, které také jednaly pod strašným tlakem Vídně jen opatrně. V kostele bylo nařízeno o každou neděli zpívatí Rakouskou národní hymnu. Učitelstvo shromážděné na konferenci v Slaném uvolilo se pod tlakem shora odváděti ze své hubené služby 1 % na Červený Kříž.

První uprchlíci Ku konci r. 1914 objevili se u nás první uprchlíci z válečného území. Byly to většinou ženy a děti železničního personálu z Holiče od Krakova a dělníci z naší říše, kteří v Německu pozbyli práce. V Kmetiněvsi bylo jich ubytováno 80, a to na sále u Košťálů a u Nováků, u Josefa Zahálky, u Kratochvílů a Hudečků. V Hospozíně jich bylo 120, v Poštovicích nejméně. Dělníci z Německa žili tu dosti bídě z nastrádané mzdy. Mladé Polačky zpívaly tu o vánocích svoje krásné koledy a řídící učitel později provázal je na varhany. Mohlo se tu mluvit o vzájemnosti slovanské. Buď jak buď, ale jisto je, že druhá mše vyhrazená Polákům, stávala se hojně navštěvovaným dostaveníčkem 2 slovanských kmenů.

Soupis zásob Dne 28. února, 1. a 2. března 1915 prováděl se ponejprv soupis zásob obilí a mouky. V Kmetiněvsi sepisoval učitel V. Kolář, v Hospozíně řídící učitel Jan Malec, v Poštovicích starosta R. Dundr. První soupis působil komisařům velké starosti, v obecnstvu zděšení. Brzy však naučili jsme se v tom chodit a jednali podle hesla: „aby se vlk nažral a koza zůstala celá“. Začalo tak zvané „přenášení koťat“, tj. schovávání zásob před rekvisicí a stálé jich přemísťování, aby snad přec na ně se nepřišlo. Vynalezavost lidská neměla mezí.

Schovávání zásob V každé rodině vzpomínají jistě na nejednu rozmarnou historku neb nadlidskou dřinu spojenou často i s nebezpečím života. Schovávalo se: obilí, mouka, cukr, káva, sůl, sádlo, maso, mýdlo; v posledních letech války i brambory, ba tu a tam i nějaký kus dobytka. A nebylo místo dost posvátné ani dost špatné, které by nemohlo být skrýší. Schovávalo se do stodol, slámy, stohů (po smutných zkušenostech v bednách, před myšmi), do odlehlých, opuštěných nebo nepřístupných místností, pod podlahy, do zvláště k tomu zřízených výklenků a mezipatří, v čas rekvisice vyváželo se do polí anebo pohazovalo plevami apod. Je přirozeno, že schovávat a přenášet musel z pravidla hospodář sám boje se prozrazení, případně „kun“, které po skrýších pátraly a je „vyfukovaly“. Jako vždycky, i tu měl strach velké oči.

Rekvisice Kronikář býval pravidelně sám komisařem při různých soupisech i rekvisicích, a schovával také, protože některý úředník z hejtmanství, jenž míval vrchní dozor, bral věc dost vážně anebo se sám bál létacích kontrol. S úředníkem jezdíval také někdy důstojník zásobovacího sboru. Ke každé rekvisici bývali v nejhorších letech komandováni vojáci (asi 5 – 10), kteří měli dodávat komisím vážnosti, případně nahánět strachu. Toto opatření zdálo se tím povážlivější, že k nám přicházivali vojáci – Němci. Než brzy našli jsme kouzelný proutek, který i z Němců od Chebu dělal „gemütlich“ občany. Proto první starostí komise bylo, aby se vojáci dobře najedli. Pak i v neodkladném případě hledali tak, že ani tam ničeho nenašli, kde by si např. i starosta přál, aby se našlo, protože předepsaný kontingent museli často shánět titíž občané, a někdo dělal pak se zadrženým obilím nekalé obchody. Něco se dát muselo; komisařům jednalo se jen o to, aby povinnost spravedlivě byla rozdělena. Příjezd rekvisiční komise znamenal vždycky v obci událost prvního řádu, než se na ni zvyklo. Nejhuř (vždycky) bylo, dokud se komise nepoznala. Zato na odjezdu (napřed se pro komisaře jezdilo kočárem a strojily přímo hostiny) býval pozdravován jako svatba s pohledy upřímného vděku, že to tak dobře dopadlo. Není divu, že často zrekvírované obilí, zvláště již na jaře, mívalo menší cenu, než kolik vyplatilo se komisi na dietách. Jen když něco se vyrazilo! Pro každou obec předepisoval se tzv. kontingent, tj. kolik měla ta která obec odvést obilí.

Předepsaná povinnost činívala u nás 10 – 14 vagonů (po 100q). Odvedení předepsaného kontingentu neznamenal však nikdy, že více se požadovat nebude. Přicházelo se znova a znova a bralo se, dokud co brát bylo. V posledních letech války byl počet komisařů jen malý a rekvírovalo se jen za asistence starostovy, náhle a nehlučně, zato však vydatně. Nastávala opravdová nouze často i u menších rolníků. Na jaře pak r. 1918 vyživovací starosti ještě zvýšily hloučky hladových lidí, přicházejících k nám zejména od Kladna, kteří po dobrém nebo po zlém vymáhaly ve statcích potraviny. Začínala doba v pravdě revoluční.

Nákup životních potřeb Kdežto na počátku války bylo všeho dostatek a za ceny přiměřené, v následujících letech nebylo možno některé potraviny, látky, palivo apod. koupiti vůbec za peníze, obchod prováděl se nejraději jen výměnou. Za obilí, mouku, tuky, cukr, brambory – dostaly se látky, boty, kůže, nitě, uhlí, tabák. Řídící učitel sám v r. 1917 mohl školu zásobit uhlím jen tak, že koupil pod rukou 2 prasata, vykuchaná poslal do Zlonic na dráhu pro dozorce dolů Šperlinga, který s vědomím úřadů sháněl po venkově potraviny pro hladovějící horníky; za maso přišlo 150 q nejlepšího oseckého uhlí značky „Koh i Noor“. Finančníci sice po těchto výměnách pátrali a také na ně často přišli, ale pokuty platily se víc jen pro formu: tak stalo se i se zmíněnými prasaty. Brzy nastával i nedostatek masa, zvláště hovězího, které později dostávalo se jen pod rukou, a to nejspíš ještě z tak zvané nucené porážky, jež pochopitelně nastávala vždy, kdy bylo jí už opravdu třeba. V březnu 1915 přestal sekat jediný ve vsi řezník Jaroslav Novák, v květnu t.r. i hospozínský řezník Josef Černý.

Chleбенky Ku konci srpna 1915 zavedeny chlebové lístky, chleбенky, jež brzy následovaly cukřenky, tučenky, tabačenky, kávenky a ještě jiné poukázky, na něž často nic se nekoupilo, neboť zboží ne vždycky vystačilo. U nás většina lidí aprovizovala se doma u rolníků a opravdová bída o chléb nebyla tu (vzácností) řídkou. Také pověstné „fronty“ čekajících byly u nás neznámy. Skoro všechny práce spojené se soupisem zásob, jakož i aprovisací prováděny byly ve škole celkem hladce. V posledním roce války bylo přiváženo i aprovizační uhlí, nejspíše z Jedomělic, jehož q (cent) pro rodinu a měsíc počítaný stál 7 K.

Sklizňový list Po sklizni r. 1917 propočítán pro naši obec takovýto sklizňový list. V té době byly s aprovisací již značné zkušenosti, proto uvádím určitá čísla, jež už hodně odpovídají pravdě. V obci bylo napočítáno (pro aprovisování) 512 lidí. Spotřeba obilí pro ně propočítána na 632 q. Při tom počítalo se: 1/3 těžce pracujících, 2/3 lehce pracujících. Na první skupinu určena kvota 366 g obilí pro osobu a den, na druhou skupinu 300 q. Na osetí ploch pro sklizňový rok 1918 činila potřeba osiva: 166 q pšenice, 89 q žita, 207 q ječmene, 39 q ovsa. Mělo se dle osevné plochy sklidit: 706 q pšenice, 333 q žita, 1365 q ječmene a 141 q ovsa. Odečte-li se výživa osiva a zadina, zbývá odvésti: 206 q pšenice, 108 q žita, 732 q ječmene a 17 q ovsa. Ve skutečnosti odvedle se toho roku mnohem více.

Počet dobytka v r. 1917 296 kusů hovězího, 211 vepřového, 10 ovec, 128 koz. Tento pro naši obec neobvykle vysoký počet koz nasvědčuje, že byla o mléko, resp. i o dojnice – krávy velká nouze, a nebylo zvláštností, že i ve statcích dojily jen kozy.

Mlecí výkazy Z aprovizčních opatření nemalou úlohu hrály mlecí výkazy, na nichž vyznačovalo se množství obilí, jež mohlo být pro dotyčného pěstitele v přesně vyznačeném mlýně semleto. Rozumí se, že i mlecích výkazů bylo zneužíváno a mlynáři užívali jich ku krytí meliva jen pro případ náhlých revisí, které bývaly často velmi přísné, někdy i nemilosrdné. Každý pochopitelně se snažil, aby nějakou přílhanou osobou zvýšil povolenou kvotu, bezzemci žádali výkazy na „sbírky“ (nasbírané na poli obilí); když pak sbírky příliš křičely, vymýšlely nové a nové triky; i bylo třeba velké opatrnosti a prozíravosti, aby se neprovedla nějaká nepředloženost, která by mohla vyplatit vystavovatele mlecích výkazů. Ku cti všech přísných kontrol, které v okrsku našem pracovaly, musím říci, že po celá léta nedošel mne ani jeden výkaz zpět pro nesprávné výpočty, jež velice často bývaly větší než náleželo. Stávalo se však dosti často, že zabaveny byly ve mlýnech značné zásoby, které nebyly kryty výkazy, často právem a ve prospěch výživy lidu, nebo nesvědomití lidé prováděli často nekalé obchody obilím a moukou. Mouka ve mlýnech měla být co nejvíce vymílána, ale z pravidla se tak nedělo. Opravdové aprovizční mouky, na jakou byla odkázána města a průmyslový kraj, u nás se mnoho nesnědlo.

Výroba piva v domácnostech S úbytkem obilí nastával úbytek sladu a tím i várek piva. Náš lid, příliš na tento nápoj zvyklý, hledal náhražky a brzy počaly se konat pokusy s domácí výrobou. Vařilo se nejčastěji a nejúspěšněji z řípy – světlé i tmavé. Chmele kupovaly se celé pytlíky z města neb od K. Lukáška, rolníka zdejšího, který tak rozprodal celou svou sklizeň z korcové chmelnice. Je pochopitelné, že z mnohé takové domácí várky ze sušené a pak uvařené řepy bolívalo břicho, to však nevadilo, aby se dělaly nové a nové pokusy až docílilo se piva, jež konkurovati mohlo s leckterým pravovárečným. Stopy síly moku tak často bývalo znáti na mnohých a mnohých stropech.

Domácí výroba kuřiva Blokádované ústřední mocnosti musely všecku úrodnou půdu osívat chlebovinami a zeleninou, došlo i na tabák, který počal se kuřáky po domácnostech pěstovati v zahrádkách i na polích tajně i veřejně, prostě sušený kouřil se, potom „pácoval“ a různým způsobem připravoval. Kdo neměl pravý, hledal a nalézal náhražky v různých bylinách léčivých, voňavých i jedovatých. Mnohá aroma snesly jen nejsilnější náture, mnohý kuřák tak myslím – platil za tuto kuřáckou vášeň i svým zdravím. U nás nejvíce používané a snad nejsnesitelnější bývalo višňové listí. Našli se i kuřáci, kteří z prostých usušených tabákových listů dělali různé smotky, ba i vergina, která vydávala nevypsitelně odpornou vůni.

Pěstování zeleniny Za posledních let války počala se u nás na polích ve velkém pěstovati zelenina, po nejvíce mrkev (krmná i kuchyňská), tuřín, zelí a brukev (kedlubny); na větších prostorách sel se mák, kmín, hořčice.

Válečné sbírky Školám se nařizovalo sbírat jahodové listí, ostružinové, kopřivy apod. byliny divoce rostoucí pro vojsko i civilisty. Jedna z nejtrapnějších prací pro učitelstvo nastala sbíráním různých hmot. V první řadě to byly kovy. Učitelstvo zdejší školy z úředního nařízení za pomoci žactva provedlo ponejprv sbírku ve všech přiškolených obcích dne 23. dubna 1915, jež vynesla: v Hospozíně 4 kg mědi, 35 kg mosazi, 4 kg cínu, 2,9 kg zinku, 0,3 kg aluminia, 3,1 kg olova; celkem 49,3 kg kovů. V Kmetiněvsi celkem 11,1 kg v Poštovicích 2,5 kg a to mosazi. Sbírka zaslána společně bedně pod značkou H.K./P, váha brutto činila 79,5 kg. Výnos sbírek byl patrně nedostatečný, nebo hned 12. května sepisovali obecní starostové všechny

předměty měděné, mosazné, cínové a zinkové chodíce dům od domu (kliky, hmoždíře, koupací vany apod.).

Rekvisice vlny a kaučuku V září t.r. následovala sbírka vlny a kaučuku (rozuměj hadrů a odložených pneumatik z kol), jež vyneslo 70,3 kg vlny a 12,2 kg kaučuku (v přiškolených obcích). Vedle hadrů sbíralo se prádlo, ovoce a zelenina pro Červený Kříž.

Peněžní sbírky nařízené ve škole a obcích byly na denním pořádku. Tak 4. 10. 1915 na narozeniny císařovy sebráno 65,69 K, 17. 12. t.r. výnos dětského divadla 148,11 K, v květnu 1916 sebráno 253,80 K, vše pro Červený Kříž; 4. 10. 1916 pro vdovský a sirotčí fond 200 K; na IV. válečnou půjčku sebráno dětmi v květnu 1916 – 189,64 K, na III. válečnou půjčku přinesly 50 K.

Rakouské válečné půjčky Válečné půjčky upisované občanstvem dosahovaly značné výše, zvláště poslední, kdy používáno všech možných úředních prostředků, i hrozeb. Tak v r. 1917 upsáno jen u řídícího učitele, jemuž bylo nařízeno spisovati přihlášky, na V. válečnou půjčku 25.000 K, na VI. válečnou půjčku 10.000 K. Zakoupené papíry však z pravidla zase prodávány s nepatrnou ztrátou, takže u nás jen málo jich po převratu zbylo v rukou upisovatelů.

Rekvisice varhan Na podzim r. 1917 měly být rekvírovány píšťaly od nových varhan. Místo nich však daly se jen nepotřebné již píšťaly z paršenské kaple a z nových jen „principál“, aby mohlo být případně poukázáno, že se „rekvírovalo“.

Rekvisice zvonů Kol 20. listopadu t.r. byl sňat a rozbit poslední velký zvon; 3 velké byly sňaty a rozbité odvezeny již v létě. Školní zvonek vážící 4,5 kg byl také zrekvírován, ale po převratu dostali jsme podobný zpět, o něco menší.

Obecní vyhlášky válečné Obávanou muzikou za války býval obecní buben, který po 4 léta svolával občanstvo k smutným novinám, ve dne a často i v pozdních hodinách večerních nařizovaly se mobilisace, odvody lidí, koní, později i psů, rekvisice obilí, dobytka, sena, slámy, bramborů, tuků, kovů, bavlny, kaučuku, soupisy osiva a zásob; oznamovala se rakouská i

německá vítězství, občanstvo vyzýváno k oslavám, jež pro nás Čechy byly utrpením

Nařizovaná loyálnost Největší očištec vystálo učitelstvo, jež bylo pod přísným dozorem c. k. úřadů a jemuž právem byla při každé příležitosti vytýkána neloyální výchova mládeže. Všecky památné dny panovnické rodiny se týkající musely být „důstojně“ oslaveny, podobně i všechna vítězství našich i spojeneckých armád, vždy vyvěšovány prapory rakouských barev, zpívána hymna „rakouských národů“, jak později bylo praveno v úředních fermanech; tu bylo nařízeno zpívat i každou neděli po mši. O každé „vlastenecké slavnosti“ musely se podávat obšírné zprávy c. k. okresní školní radě. Při narozeninách a jmeninách císařových vynucovány bývaly pro kabinetní kancelář blahopřejné telegramy ode všech veřejných korporací.

Vojenský výcvik mládeže Počínaje 1. říjnem 1915 nařízeno sepsati všecky mladíky 16 – 18 leté a cvičiti je dle vojenských pravidel; velení mělo býti německé. Z příškolených obcí zapsáno 32 mladíků, výcvik však brzy zanikl docela.

Stav školní mládeže za války Ubohé děti! Během r. 1914 byly školní děti jakž takž opatřeny šatstvem i potravou. V následujícím však počaly se na nich jevit již známky rodin bídnych a také rozvrácených. Před tím slušně oděné děti a čistě vypravené přicházely do školy v roztrhaných, nespravených šatech, v děravé obuvi, nemyté a na mnoze i zavšivené; v posledních letech války nebyly děti bez košile a spodního prádla žádnou zvláštností. Místo usňových podrážek užívalo se často jen prkének. Není divu, že brzy dostavily se i nemoci: tuberkulóza, spála, spalničky a v r. 1917 i úplavice, na níž zemřely 3 školní děti. Třídy pro nedostatek učitelstva musely být stále spojovány, někdy muselo nastat i polodenní vyučování, často bývalo i prázdné, když učitelstvo muselo provádět různé soupisy, aprovizační práce, sbírky ... Návštěva školy bývala však dobrá, protože děti se tam aspoň ohřály a někdy i najedly. Nedostatku uhlí v naší škole nebylo. O knihy školní nastala nouze, když zapovězeny staré dobré čítanky a zavedeny pro všechny kategorie obecných škol trojdílné po rakousku upravené čítanky, které ani nemohly být vytištěny v náležitém množství. Když pak bezhlavá censura začala řádit ve cvičebnicích, zbyly žactvu jen

početnice. Z nedostatku papíru počalo se užívatí břídlícových tabulek i ve vyšších třídách.

Národní hosté Na jaře r. 1918, kdy již tak mnohé děti ve městech hynuly naprostým nedostatkem potravy, umístilo České Srdce konečně i u nás 6 dětí, a to: u řídícího učitele, u Rubešů, u Runzů, u Najmanů, u strojíka Jiřínského a u Nepomuckých.

První oběti války na životech Z prvních vojínů, kteří padli v poli nebo byli raněni, poznamenávám: Josef Bartoš (učitel) vrátil se v říjnu r. 1914 raněn byv do prstu. 1. 2. 1915 měl první rekvie V Pém, domkář z Poštovic, který padl v boji proti Srbům střelen byv do šíje. Žena jeho dostala pozůstalost 14 K a zakrvavenou vestu. Následoval Hořejší, obecní strážník z Hospozína, hlášen také Pechar, rovněž z Hospozína (ten se však vrátil), v listopadu 1914 padl u Krakova hospozínský adjunkt Jan Kos, v lednu 1915 stal se učitel Janda nezvěstným (dostal se do ruského zajetí), touž dobou střelen Václav Novák do prsou (později padl na italské frontě), Loužecký podlehl v nemocnici. Následují nové a nové oběti, jež jsem již neznamenal pro starosti a práce, které následovaly, a také pro nejisté zprávy o nezvěstných vojínech. Sotva však minul měsíc, ve kterém bych nebyl některému padlému vojáku zahrál poslední „s Bohem“ při zádušní mši, což konal jsem vždy úplně zdarma. Společenský život v obci omezoval se na obvyklé schůzky v hospodách, při nichž pilo se, pokud bylo pivo, později víno pochybných kvalit, různé likéry, kořalka. Pití alkoholických nápojů rozmáhalo se i mezi ženami, které dostávaly za narukované muže značné podpory peněžité, na něž také často kupovány předměty pochybné ceny. Paráda a požívačnost slavily své orgie; příznačné pro tu doby byly gramofony, jež ozývaly se namnoze tam, kde smutek a šetrnost měly býti domovem. Se vzrůstající se resignací přibývalo požívačnosti a demoralisace vůbec. Ušlechtilé vzněty a z nich prýštlící ušlechtilé skutky ustupovaly čím dál více brutálnímu boji o pouhou životní existenci. Člověk klesal na úroveň němé tváře. Nešťastný materialismus hojně šířili i vojáci přicházející z fronty. Válečné útrapy a dlouhé strádání v zákopech, nemilosrdné vraždění na bojištích připravilo tak mnohého muž o rozvahu a poslední záblesk lidství. Jediná moc, která mohla a měla našeho člověka

zachránit před mravním úpadkem - náboženství – octlo se v krizi. Klerikalismus i tenkrát ublížil opravdovému čistému náboženství, jediné útěchy a pavězy v protivenstvích. Nemyslíci, vlastně nesprávně usuzující člověk stotožniv klerikalismus s náboženstvím, vylil s vaničky s vodou dítě. Z krise náboženské vznikla mravní, kterou stůně národ náš až na dnešní dny. Je příznačno, že Němci, u nichž nebylo rozporu mezi církví a ideály národními, trpí touto krizí mnohem méně.

Návštěva kostela za války nápadně poklesla a klesá dosud. Spolkový život omezoval se jen na nejnnutnější schůze. Postupem války ubývalo pracovních sil, jež nahrazovány zajatci, ponejvíce Rusy; skoro v každém statku byl 1 – 2. Roku 1916 pracovalo v hospozínském cukrovaru na 100 zajatců různé národnosti. Ze zajatců se tu trvale usadil Jan Slivka (čp. 101), Rus, který pracoval jako kočí ve statku Fr. Nepomuckého, dnes pracuje v hospozínském cukrovaru.

Největší nouze o potahy panovala v prvních týdnech po mobilisaci, kdy zbylo v obci jen 8 párů koní. Brzy však doplňovalo koňstvo dorostem, většinou z ciziny dováženým, takže počet jeho brzy byl skoro vyrovnán (ovšem materiálem mladým nebo vybrakovaným).

Ceny potravin na počátku války Ceny potravin na počátku války (ku konci ledna 1915) byly následující: 1 kg mouky 0 (nejlepší) 78 h, sůl 32 h, petrolej 80 h, chléb 44 h, kukuřice 30 h, brambory 10 – 14 K za q (cent).

Že leckde mohl jsem o válce znamenati přesná data, za to děkovati mám školnímu inspektorovi Erhartu Plaňanskému, který dobře mi radil. Kroniku školní musíte psát co nejlojálněji, dělejte si však svoje poznámky. Poslušen jeho rady, znamenal jsem někdy pilně. Popis poměrů za války světové v Kmetiněvsi končím také doslovnou poznámkou z těchto záznamů: „Velikonoce, 29. 3. 1918. Právě zuří 8. den již na západě hrozná bitva, v níž prý má býti rozhodnuto, a patrně bude rozhodnuto o osudu evropských ba světových dějin. Německé vojsko dobylo prý velkého vítězství a vniklo až 25 km za původní bitevní čáru. Kusé zprávy novinářské naznačují jen zdaleka hrozný zápas. U nás – naprostý klid. – Jako by se nic nedělo. Ale vše je přec v očekávání velkých věcí.“ A ty dožrály u nás 28. října řečeného roku. – Pozoruhodné byly tu v létě 1918 2 – 3 německé

vzducholodi, Zeppelinů, které plující od Prahy směrem severním na Litoměřice těžce pluly proti větru po chvíli vždy špičkou k zemi se sklánějíce, aby vyrovnaly náležitou výšku. Vzducholodi byly tím pozoruhodnější, že nikdy před tím se tu neobjevily.

O Velikonocích r. 1927 končím paměti naší obce povšechné, jež uspořádány jsou podle hesel. Jsem si vědom mnohých nedostatků, které omlouvám spěchem; nebo musil jsem rychle zachytit a sebrat vzpomínky na události kvapným tempem po sobě následující, zvláště z doby popřevratové, kdy nebylo na nějaké poznámky ani mnoha času, někdy také nálady. V neposlední míře zdržela práci i vážná choroba kronikářova z r. 1922.

Dopsáno o Bílou sobotu, 16. dubna 1927.

Kronikář ve své zahradě r. 1934.

Kvetoucí hrůšův strom

Rok 1926

Elektrárenská podnik R. 1926 propáleno v Kmetiněvsi 19.708 kilovat, a to: světlem 3.408, motorovým pohonem 16.300. Ztráta proudu činila 2.576 kilovat. hodin. Za proud zapláceno elektrárenskému svazu 59.216,43 Kč.

Mírová slavnost Dne 28. března pořádal místní učitelský sbor Mírovou slavnost propagovanou Čsl. Červeným křížem. Na hřišti před školou provedli žáci staročeské zvyky „Smrt nesem ze vsi“. Proslov měl řídící učitel Jan Malec. Pro Čsl. Červený kříž odevzdáno z dobrovolných příspěvků 200 Kč.

Oslava Palackého Dne 30. května odbývána v 5. den úmrtí oslava historiografa Františka Palackého ve velkém slohu. Přítomno na 500 lidí krom školních dětí, které provedly na hřišti před školou scénu „Na Řípu“. Slavnostní řeč pronesl řídící učitel Jan Malec. Odpoledne byl v zahradě Vlad. Košťála koncert kapely Fr. Dragouna. Škoda, že přítomný fotograf Kahler zkazil fotografie skupin a krásného průvodu použiv již exponovaných ploten. Toho dne fotografována byla obecní zastupitelstva popřevratová a místní hasičský sbor. Fotografa k tomu cíli pozval kronikář, fotografie uloženy jsou u něho.

Průtrž mračen 10. května byla tu v noci neobvyklá průtrž mračen (80 mm vody). Přívaly vody zaplavily část návsi kol pomníku a strhly nově upravenou škarpu za čp. 17 (Fr. Runza). Podobné záplavy opakovaly se toho roku několikrát. Rok 1926 patří k nejvlhčím; spadlo 663,9 mm vody.

Počasí Kdežto přes celé jaro a léto panovalo počasí deštivé a žně byly neobvykle svízelné, podzim byl pro sklizeň řepy velmi příznivý. Úroda bramborová byla jen prostřední.

Stavební ruch Toho roku byl u nás neobyčejně čilý stavební ruch. Přibyla čísla 69 (Jan Komeda), domek při faře č. 97, 98 (Josef Palas), 99 (Josef Babický), 100 (Miroslav Samohrd), 101 (Jan Slivka), 102 (Jaroslav Hampejs), 103 (František Krejza). Krom toho postavil truhlář Pavel Hampejs dílny a skladiště, Josef Rosa (čp. 65) stodolu, Josef Jirkala č. 24. Všechny stavby

prováděl místní zednický mistr Antonín Dragoun. R. 1925 postaven špýchar Jaroslavem Hampejsem.

Resignace starosty V září t. r. resignoval Antonín Dragoun na úřad obecního starosty. 2. října provedeny doplňovací volby, při nichž zvolen starostou dosavadní jeho náměstek Josef Richtr, náměstkem starostovým Václav Slivoň. Nový starosta počal úřadovati 10. října.

Definitiva obecního strážníka Obecní strážník František Kejř, který zastával službu zatímně po pensionovaném Josefu Šilhartovi, přijat definitivně.

Oslava 28. října 28. říjen oslaven jako léta minulé důstojně ve škole u přítomnosti všech starostů přiškolených obcí, členů místní školní rady a četného obecnstva. Slavnostní řeč měl řídící učitel Jan Malec na téma „Naše ústava“. K tomuto dni zakoupil kronikář 5 praporů ve státních barvách, mezi nimi 1 pro obecní úřad. V ten den vlálo v naší obci 18 státních vlajek. Ač není to pro Kmetiněves počet dostatečný, přece proti jiným obcím potěšitelný.

Orba Až dosud dělo se prohlubování půdy na větších parcelách parním pluhem. Tímto rokem počíná převládat orání pluhů motorovými poháněnými benzínem (traktory). Nejvíce tu oře Král ze Sazené námezně.

Zvláštní kultury Cukrovku na semeno pěstoval tu Miroslav Zahálka a Karel Lukášek; 2 korce chmelnice založil Ladislav Rubeš, Antonín Dragoun a Josef Bureš.

Pohyb populace

R. 1926	narodilo se 6 osob, zemřelo 5
R. 1925	narodilo se 8 osob, zemřel 1
R. 1924	narodilo se 9 osob, zemřelo 7
R. 1923	narodilo se 6 osob, zemřelo 11

Železná mříž v kostele Farář Milo Vašta pořídil do kostela pěknou železnou mříž, jež před sakristiemi přehraňuje loď chrámovou – za 3.280 Kč; na mříži jsou připevněny dřevěné desky, které pokrývají se bílým ubrusem, když kněz věřícím „podává“.

Zemřel bývalý zdejší farář Šetka Dne 21. dubna 1926 zemřel v táborské nemocnici farář Salesius Šetka, který zde působil od r. 1907 do r. 1917.

Rok 1927

Úprava cesty k Novému Dvoru Po parcelaci pozemků Kinských dostalo také přiděl od Nového Dvora několik našich občanů. Tím frekvence na špatné cestě stávala se čím dál obtížnější. Za starostování V. Richtra ml. sáhlo se k svépomoci a společnou prací občanstva, potahy zdarma poskytnutými, případně i peněžitými dary cesta upravena beze všeho vydání pro obecní pokladnu.

Krásný čin Podobný krásný čin občanské svornosti proveden v r. 1921 po požáru domku čp. 36 Anny Jahodářové, jejíž muž dosud z vojny se nevrátil. Rolníci dali zdarma povozy, řemeslníci zdarma pracovali (i z Hospozína), příbuzní i jiní občané dali stavební materiál, peníze, takže pohořelí mohli být v krátké době zase pod vlastním krovem díky lásce občanské, která dosud žije a bohdá žítí bude mezi námi.

Husova oslava Letošního roku provedena Husova oslava ve větším měřítku než jindy. V předvečer, 5. července pořádán lampionový průvod se školními dětmi od školy přes Kmetiněves k nádraží a přes Hospozín k cukrovaru, před kterýmžto promluvil řídící učitel J. Malec k zástupu odhadnutému na 1.000 duší. Průběh slavnosti za překrásné pohody byl povznášející.

6. července mluvil o Husovi člen Kostnické Jednoty továrník Kolátor z Podhořan před Košťálovic hostincem. Po přednášce byl v jmenovaném hostinci koncert.

Při této slavnosti sešly se zase po delší době všechny korporace z Kmetiněvsi a Hospozína (nepolitické). Poštovice oslavovaly samostatně.

Rozpočet elektrárenského podniku Jako ukázka hospodářství zdejšího elektrárenského podniku stůž zde rozpočet jeho na r. 1928:

Příjem	50.847 Kč
<u>Vydání</u>	<u>49.807 Kč</u>
Přebytek	1.040 Kč

Účty za r. 1927: Příjem	65.676 Kč
<u>Vydání</u>	<u>56.376 Kč</u>
Přebytek	300 Kč

Mimořádné dávky K vyzvání okresní politické správy v Kralupech nad Vltavou zavedeny na krytí velkých vydání mimořádné dávky, a to: 1. z piva, 2. z karet, 3. z použití obecní váhy, 4. ze psů. Dávka z karet k žádosti hostinských po roce zrušena.

Znovuzrození strže za Runzovic Spousty vod spadlé v minulém roce poškodily strž zřízenou pro odpad vody od poštovské silnice tak, že musela být opatřena většími propustkami a největší spády vybetonovány. Práci provedl opět stavitel Ant. Dragoun za 13.000 Kč.

Školní hřiště Místní školní rada zakoupila pozemek za školou od Miroslava Samohrda ve výměře as 30 arů pro školní hřiště. Souběžný pás zakoupil si Antonín Kubišta.

Odprodej obecního pozemku Vlastimilovi Kalousovi odprodává se obecní pozemek „palouk“ na stodolu, to za 8 Kč sáh.

Hřbitovní fond	Hřbitovní fond vykazuje t. r.	příjem	2.937 Kč
		<u>vydání</u>	<u>58 Kč</u>
		zbývá	2.870 Kč.

Peníze z fondu uloženy na spořitelní knížce.

Nový kostelník Po dlouholetém kostelníku Antonínu Černém nastoupil domkář a hrobník Josef Rosa, za kterouž službu užívá zdarma 5 korců pole od kostela sv. Václava.

Obecní volby Dne 16. října provedeny volby do obce. Kandidovaly 3 strany:

- I. Strana zemědělců a malorníků, vedl Josef Rubeš
- II. Strana středostavská, vedl Josef Palas
- III. Strana pracujícího lidu, vedl Václav Richtr ml.

Volbě předsedal Čeněk Najman, politickou správu zastupoval řídící učitel Jan Malec.

- I. strana dostala 162 hlasy a 6 mandátů
- II. strana dostala 21 hlas a 1 mandát (sdružena s I.)
- III. strana dostala 117 hlasů a 5 mandátů

V novém obecním zastupitelstvu zasedají: Josef Bureš, Josef Štekr, Jan Komeda, František Jahodář, Jaroslav Sedník, Jaroslav Stříbrný, Josef Palas, Václav Richtr ml., Václav Janda, Čeněk Šilhart, Arnošt Kraus, Václav Šmída ml.

14 listopadu zvolen obecním starostou rolník Jaroslav Stříbrný 7 hlasy ze 12.

Letopisecká komise V letopisecké komisi zasedají: František Jahodář, V. Richtr, Čeněk Šilhart a Josef Štekr krom starosty a kronikáře.

Finanční komise Ve finanční komise zasedají Jaroslav Hampejs, Jan Komeda, Václav Richtr ml., Čeněk Šilhart, Antonín Šimerda, Josef Zahálka ml.

V. Rosa Dne 3. Prosince zemřel strojník Václav Rosa. Jmenovaný požíval nejlepší pověsti jako spolehlivý a obětavý strojník místního mlátícího spolku. Ač nebyl vyučený strojník, přeci míval parní stroj ve vzorném pořádku, což kvitováno bývalo i při úřední zkoušce; podobně i jemu svěřenou stříkačku hasičského sboru, kterou jako zbrojmistr ošetřoval s opravdovou láskou až do smrti. Když pozoroval, že se blíží konec jeho pozemské pouti, kladl svému nástupci Josefu Jirkalovi na srdce, aby stříkačku udržovali v pořádku, že „je dobrá“. Poctivý člověk staré gardy, který rád všemu přišel na kloub; jeho ruční práce, zvláště ze dřeva, jsou pozoruhodné. Ve školních sbírkách nachází se model stříkačky, který zemřelý věnoval kronikáři, jenž jako velitel prodělal s ním r. 1901 velice zdařilé veřejné cvičení v Kmetiněvsi. Žil střídavým životem v každém směru, málo pil (alkoholické nápoje), nekouřil. Zemřel ve věku 84 let.

Největší mráz Dne 20. Prosince byl největší, u nás až dosud neobvyklý mráz – 25°C.

Kolejná váha Toho roku postavena v místní stanici dráhy kolejná váha na vážení vagonů.

Pohled na obec s jihu v r. 1927.

Pohled na školu v r. 1927. od severu.

Ruční práce
I. třídy obec.

školy v
Kladruběch.

R. 1927.

1. a 2. přebírání
hrachů,
3. sázení hrachů,
4. práce z hrachů,
5. zvedání plavých
pytlů,
6. vybírání
bramborů.

Učitelství

sbor z r. 1927:

1. Farář Miloš Vařka
2. Ind. m. M. Vančátová
3. Uč. Jos. Bartoš
4. Ind. m. J. Malec
5. Uč. Jar. Sedmík
6. Uč. Am. Sedmíková

Rok 1928

Oprava kostela Větší opravy na kostele prováděny vždy k biřmování. Tak stalo se i letos. Nejprve opravena zeď kol starého hřbitova, která pro zpuchřelost zdiva bývá restaurována často a velkým nákladem, potom obnaženy kvádry na kostelní věži a po kamenicku zpracovány. Přitom přišlo se na původní opukové zdivo kol portálu pocházejícího z původní románské kaple a podobná okna (pod nynějšími) po každé straně věže. Trámce nesoucí věžní báň pro sešlost vyměněny. Opravena a natřena plechová krytina věže, opatřeny nové okapní žlaby. Všecky opravy stály úhrnem 26.416 Kč, prováděl je místní zednický mistr Antonín Dragoun.

Nové zvony Nové zvony opatřil farář Milo Vašta z peněz opatřených z veřejné sbírky farních osadníků a přispěním kláštera strahovského za 35.000 Kč od firmy Buřil – Riss v Hradci Králové. Váha jejich činí 1.243 kg po 25 Kč za 1 kg. Celkový náklad i se zavěšením – 37.601,65 Kč. Jména zvonů podle velikosti: Václav, Marie, Josef. Svěcení provedl opat kláštera strahovského Metoděj Jan Zavoral dne 14. října 1928.

Nynější jmění kostela sv. Václava Po odprodeji polí dlouholetým pachtýřům následkem záborového zákona zbylo při kostele sv. Václava 20,64 ha půdy pronajaté rol. Josefovi Rubešovi; příjem z nájmu patří faráři. Krom těch ještě 9,17 ha rozděleno na varhaníka, kostelníka a drobné pachtýře; výnos z tohoto nájmu patří kostelu.

Vyúčtování dávek z přírůstku za hodnoty Vyúčtovány pro obec dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí za léta 1922 – 27 v částce 151.363 Kč; z obnosu zaplacený obecní dluhy:

1. Městské spořitelně ve Velvarech	77.601,20 Kč
2. Okresní hospodářské záložně ve Velvarech	32.161,70 Kč
3. Městské spořitelně ve Velvarech	13.360,- Kč

Zbytek, krom dříve vyzvednuté zálohy ponechává se v hospodářské záložně ve Velvarech.

Nový varhaník Po řídícím učiteli Janu Malci, jenž dobrovolně se vzdal, funkci varhanickou zastává místní kapelník František Dragoun.

Mírová slavnost Dne 1. dubna pořádána školou mírová slavnost. Čistý výnos 105 Kč zaslán Červenému kříži v Kralupech nad Vltavou.

Oslava 10ti letí naší samostatnosti Desáté výročí naší samostatnosti oslaveno následovně: 27. 10. večer akademie v Hospozíně s přednáškou řídícího učitele Jana Malce; živý obraz: hold prezidentovi a republice – provedly místní spolky. 28. 10. před školou vztyčena státní vlajka, proslov měl učitel Jaroslav Sedmík a ing. František Kraus z Hospozína. U obou pomníků v Kmetiněvsi i v Hospozíně položeny věnce a vzdána čest památce padlých vojáků. Veškerá vydání k této slavnosti hražena z veřejné sbírky v Kmetiněvsi a Hospozíně vykonané, jež vynesla na 3.000 Kč. Sádrové poprsí páně prezidentovo, zakoupené ku slavnosti Sokolem v Hospozíně, věnováno škole.

Pokračovací lidová škola Začátkem školního roku 1928/29 zřízena při zdejší škole pro zemědělský dorost z Kmetiněvsi a okolí lidová pokračovací škola, již místní školní rada propůjčila místnosti IV. a V. třídy a dala k dispozici pomůcky a sbírky školní. Vyučovalo se do listopadu do konce dubna. Pro dívky pořádán mimo to kurs pro vaření a ženské ruční práce, který potrvál přes květen a červen. Správcem školy byl ing. František Kraus, hosp. správce okresních statků v Hospozíně, vedle něho vyučovali tam učitelé Jaroslav Sedmík, Amálie Sedmíková, hospodářský adjunkt Stanislav Moravec; vaření učila Růžena Kytková, praktická kuchařka z Kmetiněvsi, žen. ruč. pracím Marie Šnajdrová, švadlena z Hospozína.

Stavby Na jaře vystavěn rodinný dům č. 104 řídícím učitelem J. Malcem. Stavbu provedl zednický mistr Jan Nedvěd ze Zlonic. V tomto domě je zazděna pamětní listina v zapečetěné láhvi.

Ladislav Rubeš čp. 9 zřídil značným nákladem na dvoře sila (tj. betonové krechty) pro nakládání zelené, syrové píce.

Teplota Teplota v říjnu a listopadu byla krom 3 mrazíků (v půli říjnu) nad průměrem. Citelnější mrazíky uhodily teprve kol 20. prosince, nepřekročily však -9°C.

Povodeň Dne 16. dubna spadlo 45 mm vody, takže místní potok značně se rozvodnil.

Přestavba nádražní budovy Nevyhovující již budova nádražní rozšířena přistaveným bytem pro přednostu stanice na západní straně. Ze starého bytu udělána kancelář, ze staré kanceláře čekárna, ze staré čekárny pracovna pro zřízence. Stavbu provedl zednický mistr Jan Nedvěd ze Zlonic za 44.000 Kč.

Místní nádraží

z r. 1912.

Přednostka Adolf Roháček
zřízenci: Veselý, Benkova.

Jih

Východ

Toho roku narozeno: 2 hoši, 6 dívek

Rok 1929

Katastrofální zima Až dosud mírné mrazy začaly od 7. ledna přituhovat. 9. 1. 1929 poklesla teplota na -25°C pod nulu, 2. února klesla pod -30°C a s malou výjimkou setrvala tam až do 15. února. Největší mráz, jaký z žijících u nás nikdo nepamatuje, byl na 11. února, totiž -40°C . Přesná data ověřená a porovnaná s velice pečlivými záznamy hospozínského vážného cukrovaru, Ferdinanda Čížka, nejsou nikterak přehnána; naopak, rtuťové teploměry vypovídaly při nejnižších teplotách službu. Od té doby je tu několik teploměrů lihových, také ve škole. Teplota pod nulou udržela se pak přes celý únor, březen (s výjimkou 6 dnů) až do dubna. V polovici toho měsíce stoupla náhle teplota až na 18°C (měřeno v poledne), takže spousty sněhu náhle roztály a způsobily značnou povodeň, také u nás. Kruté mrazy provázeny byly téměř denně sněhovými vánicemi při prudkém severním větru, který pronikal „až do morku“. Závěje přerušovaly namnoze veškerou dopravu, která na železné dráze ztěžována také tím, že olej v ložiskách tuhnul. Brzy počal se jevit i nedostatek paliva.

Když 11. 2. nebylo již možno místnosti školní vytopiti, řídící učitel přerušil vyučování na zdejší škole. Hned 2. dne na to přišel úřední výnos, jímž všechny školy na okresu zavírají se na neurčito.

Tuhé mrazy, trvající nepřetržitě přes $\frac{1}{4}$ roku, způsobily pochopitelně nedožitelné škody. Zvěř, zvláště která nebyla pečlivě krmena, zmrzla, až na nejsilnější jedince. Pumpy, ač napořád opatřeny proti mrazu, musely být denně rozpařovány, kanalisace zamrzly skoro napořád a v květnu teprve uvolněny. Půda byla sice hluboko (přes metr) promrzlá, ale teplota její byla jen -5 až -7°C . Tato ohromná difference teploty půdy a ovzduší, teploty denní a noční měla u nás právě katastrofální vliv na stromy. Největší rozdíly teploty denní a noční (ranní) 3., 4., 10., 11., 12., 13., 21. a 22. února činily 21, 20, 21, 25, 23, 22, 20°C . Kronikář bedlivě sledoval účinky neblahých těchto poměrů na odolnost stromového vaziva a brzy zjistil, že odříznutá kůra (gambium r. běl, tj. nejmladší dřevo) barvily se do

hněda. Tyto odumřelé části dostávaly čím dál tmavší baru, až černou. Utěšování nezalců, že to zas přijde k sobě, zůstalo nesplněno. Nejdříve zmrzly hrušně (z nich Boscova láhvice – tady koruna zvaná), následovaly švestky, slívy; nejdéle vzdorovaly štěpy; vlašský ořech, u nás jen málo pěstovaný, zmrzl až na kořen, z něhož pak na jaře rašily bujné výhony. Úplně vyhynuly tu: Diełova máslovka (zimní – pěkné as 40ti leté stromy při pěšině k továrně) a jmenovaná již koruna z jabloní: Boscopské zimní, Parména zlatá, Panenské; švestky a slívy téměř napořád; višně (kyselé) vzdorovaly lépe než třešně (sladké). Ze starších stromů vzdorovalo bez jakékoliv pohromy Skleněné žluté, rané, jehož původ jsou pobaltické krajiny Ruska. Nádherný štěp této odrůdy (neřezaný) přinesl následující léta hojnou úrodu. Z mladých, na jaře 1928 sázených stromů odolaly: Zuccalmaglioova reneta a Coxova reneta; slívy: Bonne de Bry a švestka Eslingen; sladkovišeň. Všecky jmenované a přesně určené sorty zdárně prospívají i dále v zahradě kronikářově. Počet ovocných stromů katastrofální zimou v našem katastru zničených odhadnut na č. 1.000. Z divokých stromů nejlépe vzdorovala lípa, zvláště malolistá, dub a akát, nejméně kaštan koňský. Stromy o několik metrů výše položené byly již více méně zachráněny. Tak stromořadí při obou sinicích k Poštovicům, ke Křovicům; krásné hrušně při silnici od Bělek k Radešínu zůstaly beze vší pohromy (o 50 m výše a opuka!). V zašlých a chřadnoucích stromech rozmohli se různí škůdci, zejména lýkožrout (kůrovec), který zničil mnoho nově vysázených stromů.

Kruté mrazy nadělaly i jinak mnoho škod, zejména na bramborech ve sklepích, na uloženém ovoci; mnoho budov dostalo rysy (úplné trhliny ve zdivu). Chudina trpěla nevýslovně i nedostatkem paliva.

Obchod uhlím zrušen V tomto roce přestal František Lisec prodávati uhlí, které mívál složené na místě vedle nádražní rampy prostě plachtou chráněné.

Propůjčení obecní váhy trafice Rudolfovi Semrádovi propůjčuje se i nadále obecní váha k prodeji tabáku, který tu jako vojenský invalida prodává od r. 1923 (napřed u obchodníka Šrámk).

Splátka na dluh elektrárenského podniku Na dluh elektrárenského podniku povoluje se 23.000 Kč z obecní pokladny.

Nová místní školní rada Za člena místní školní rady zvolen za Kmetiněves Václav Richtr ml., náhradníky Arnošt Kraus, Josef Palas, Čeněk Šilhart. z učitelského sboru řídící učitel Jan Malec a učitel Josef Bartoš; za Hospozín Quido Urban a Josef Tymich; za Poštovice Václav Hykyš. Předsedou se stal V. Richtr.

Vyvežen obecní rybník Vyvežen obecní rybník místním dělnictvem za paušál 18.000 Kč. Bahno rozvezli si dílem sousedé, dílem vyveženo na místo k pomníku nebo jím zvýšeny břehy rybníka. Sjezd za obecní váhou úplně vyrovnán. Vyvežený rybník pronajat na chov ryb Karlovi Lukáškovi a Jaroslavu Stříbrnému na 6 let za 600 Kč.

Stodola Vlastimila Kalouse Vlastimil Kalous (čp. 52) postavil stodolu na obecním pozemku zvaném „palouk“.

Požár stohu V srpnu vyhořel po 1. hodině společně na poli stoh slámy Františka Háška. Hasiči nemohli nijak zakročovat ani zachraňovat. Majitel byl pojištěn.

Zemřeli:

Anna Zahálková Dne 10. února zemřela majitelka parního mlýna A. Zahálková, svobodná, energická, vzdělaná a pracovitá žena na zápal plic.

Josef Šebesta Dne 19. dubna raněn byl mrtvicí J. Šebesta (z čp. 7), syn Josefa Šebesty, jednoho z nejlepších našich starostů.

Karolina Běhounková Dne 14. září zemřela industriální učitelka v. v. K. Běhounková, která učila v zdejší škole od r. 1890 – 1912 nepřetržitě. Odpočinek trávila v Rakovníku, pak přestěhovala se opět do Kmetiněvsi, kde u příbuzných Pánků zemřela.

Josef Jirkal Dne 22. října zemřel kovář Josef Jirkal, dlouholetý člen hasičského sboru, posledně jeho jednatel.

Toho roku narozeno: 5 hochů, 5 dívek

Rok 1930

Počasí v zimě Zima 1930 – 31 měla normální ráz; mrazy nepřekročily -15°C. Zato jarní, dlouhotrvající mrazíky bez sněhu zdržely všechny jarní práce až do půli dubna; ozimy však poškozeny nebyly. Stromům zdržené jaro prospělo tím, že květ vyvinul se pak později a rychle. Přesto pilatka švestková nadělala značných škod.

Požár stohu O masopustním úterý shořel stoh slámy Josefu Burešovi čp. 27 na pronajatém farském poli.

Změna honitby Pro rok 1931 a následujících 5 let pronajata honitba na zdejším katastru Miroslavovi Zahálkovi, čp. 14, který přepustil Malou stranu Ladislavovi Rubešovi čp. 9. Z celého nájmu platí se ročně 8.000 Kč.

Narozeniny páně presidentovy K 80. narozeninám pana presidenta T. G. Masaryka zaslán ze slavností schůze obecního zastupitelstva, jež sešlo se v plném počtu (12), presidentské kanceláři tento telegram:

Pane presidente, obecní zastupitelstvo, jež sešlo se v plném počtu v Kmetiněvsi, zasílá ze své schůze, konané na počest Vašich osmdesátých narozenin, jednomyslné blahopřání všech 12 členů i všeho občanstva. Buďte ještě dlouho zdrav pro pravdu, kterou tak důsledně a mužně Jste vždy hájil, která sjednocuje a bohdá sjednotí náš národ k životu vpravdě křesťanskému. – Starosta Stříbrný – (podepsán).

Splátka na dluh elektrárenského podniku Z přebytku obecního hospodářství dáno na dluh elektrárenského podniku svazu 12.000 Kč. Jmenovaný podnik vykazuje t. r.:

příjem	116.611 Kč
<u>vydání</u>	<u>113.223 Kč</u>
zbývá	3.383 Kč

Oprava kaple sv. Trojice Oprava místní kapličky Nejsvětější Trojice (u čp. 6) provedena nákladem obecním 2.300 Kč, vnitřek dal svým nákladem opravit farář Milo Vašta. Vysvěcení stalo se 15. června na soujmenný svátek. Při tom odbývána tu 1. pouť, jež má býti stavena každoročně.

Biřmování Dne 6. května biřmoval tu arcibiskup pražský dr. František Kordač, byv před školou uvítán zástupci obce a učitelstvem.

Abnormální snůška medu R. 1930 je jeden z nejvýznačnějších, pokud týká se snůšky medu. Kronikář, sám dlouholetý včelař a předseda místního včelařského spolku, lepšího roku nepamatuje. Na roj připadlo u nás průměrně na 30 kg vymetaného medu. Medovala nejvíce ohnice, akát a vojtěška na semeno. V naší obci včelaří ještě rolníci Jaroslav Stříbrný a Josef Bureš; mají po 1 roji. Počet všech rojů 7.

Oprava lávky Oprava lávky před Košťálovic hostincem provedena tím způsobem, že místo prken dána betonová výplň.

Nový farář Počátkem školního roku 1930/31 nastoupil za zemřelého Milo Vašty dr. Albert Vítěz, jenž přišel sem z Bohušovic, kde rovněž byl duchovní správcem.

Pensionování řídícího učitele 7. září dán byl k vlastní žádosti na trvalý odpočinek definitivně řídící učitel Jan Malec. Místo jeho zastupuje zatímně nejstarší člen učitelského sboru Josef Bartoš. Do místní školní rady vyslána ze sboru učitelka Marie Netvalová.

Sčítání lidu Sčítání lidu provedené u nás dne 2. prosince starostou Jaroslavem Stříbrným vykazuje v naší obci 516 duší.

Změna ve spolkové kovárně Toho roku převzal zdejší spolkovou kovárnu Jan Koukolíček, rodák poštovický, jenž oženil se s dcerou zemřelého mistra Josefa Jirkala, u něhož se vyučil a pracoval jako chasník.

Zemřeli:

Jaroslav Novák Dne 3. ledna zemřel J. Novák, bývalý řezník a hostinský, majitel čp. 25 ve věku 77 let. Zastával úřad starosty od r. 1905 – 1911. V jeho hostinci měly a mají doposud místo spolky: Dobrovolných hasičů, Čtenářský spolek Jungmann a zašlý Zemědělský a okrašlovací spolek. Jmenovaných spolků býval až do své smrti předsedou. Ke cti jemu slouží, že pro Čtenářský spolek Jungmann propůjčoval na knihovnu zdarma 1 místnost. Na vojně ztratil oba syny, Václava a Jaroslava. Ve své závěti pamatoval na místní hasičský sbor 1.000 Kč a na čtenářský spolek 500 Kč.

Josef Košťál Dne 27. ledna zemřel v Praze dobrovolnou smrtí J. Košťál, bývalý hostinský z čp 76; pochován byl na zdejším hřbitově.

Farář Milo Vašta Dne 30. srpna zemřel po dlouhé chorobě (revmatismus) zdejší farář Milo Vašta, který tu působil od r. 1917. V kostele byl ctěn jako výborný kazatel, ve škole nezapřel, že je syn učitelův. Jeho úspěch i tu byl dokonalý, ač ušní choroba mu práci nesmírně ztěžovala. Pro společenský život exponoval se bez ohledu na svoje zdraví. Miloval vášnivě hudbu, při níž znamenitě uplatňoval svůj zvonový hlas. Pro kostel a místní pěvecký kroužek složil několik menších skladeb, které zpravidla sám jako dirigent nacvičoval při svém primitivním skládacím a snadno přenosném harmoniu, bohužel ne vždycky v atmosféře zpěvu příznivé, pokud týká se zdraví. Byl všeobecně milován jako kněz z lidu.

Kronikář nejvíce u něho váží si vzácné snášenlivosti. Mezi školou a farou nebylo diferencí, ač různé oslavy národní, při nichž řídící učitel býval nejčastěji řečníkem, mohly se státi kamenem úrazu; zejména každoroční oslavy Husovy, Palackého, Havlíčkovy. V panu faráři našel jsem vždy nejpozornějšího posluchače, který nešetřil lichotivými slovy uznání. Dlouho a rádo bude ho v Kmetiněvsi vzpomínáno. Pochován jest na starém hřbitově.

Antonie Humlová Dne 30. října zemřela A. Humlová, vyměnkářka z čp. 27

Václav Richtr Dne 27. listopadu zemřel V. Richtr st. čp. 54, který jako dělník pracoval ve statku Nepomuckých čp. 38 s malou přestávkou od dětských let až do smrti.

Karel Štajgr Jan Štajgr z Omahy – Nebrasky oznamuje smrt bratra Karla, posla pana presidenta T. G. Masaryka. Jemu bude v kronice věnován zvláštní článek po slavnosti odhalení pamětní desky na rodném době čp. 37.

Toho roku narozeno: 4 hoši, 8 dívek.

Rok 1931

Karel Štajgr, 1860 – 1930

(dle matričního záznamu Steiger)

Odhalení pamětní desky pod protektorátem pana presidenta
T. G. Masaryka stalo se dne 21. června 1931.

Slavnosti byli přítomni:

Vojta Břez
organizátor revolučního hnutí českobratrů
amerického, poslanec N. Shromáždění.
Anděla a Josefa Webrův souběh Karlový u
nichž bydlel v r. 1916-1917 před svým odjezdem do
Ameriky v Domajlicích a v Praze.
Domajlic, okresní hejtmán - Kraslupce 11. VI.
Ludvík Kohout, okresní školní inspektor v Kraslupce 7. VII. 1917
za legionáře z Kraslupce. *Benedikt Pabst, kapitan, us. 1. 1. 1917*
za brannou jednotku č. 10. 10. 1917 legionářů v
Praze. *Vilém Štěpán*
za pokol Velvorský. *Štěpán*
za: Okresní úřad - Kraslupce. *Jaroslav Kojan*
Břez, na m. d. r. 1. 1. 1917. *1. 1. 1917*
za okresní zastupitelstvo v Kraslupce. *Jar. Mlýnský Štěpán*
za hasičskou jednotku Lovčanskou č. 43.
za první doleravole. *Čeruz Jos.*
ze Spojených států amerických. *zup. náčelník*
Jiřík. *Chas. Kralov*

Tak jako jsem považoval volbu poslance Vojty Beneše za slavnostního řečníka za nejšťastnější, tak také myslím, že jeho referát zaslaný „Národnímu Pokroku“ do Omahy a uveřejněný dne 17. července 1931 nejlépe vystihne obraz i náladu celé slavnosti. Uvádím jej proto nezkrácený s nepatrnou opravou: „Odhalení pamětní desky na rodném domku Karla Štajgra. Píše Vojta Beneš, Praha, Československo – Praha, Československo, 22. června 1931. – Chci Vám povědět o krásné slavnosti konané dne 21. června v Kmetiněvsi, rodném místě zvěčnělého našeho přítele Karla Štajgra. Když loni po Karlově smrti, v červenci, došla do Kmetiněvsi zpráva od žijícího bratra, že Karel vydechl svou šlechetnou duši, rozhodli se kmetiněvští občané se starostou v čele, že „presidentovu poslu“ vybudují na věčnou památku pamětní desku na jeho rodném domku, aby hlásala dětem celého kraje vděčnost za to, co pro svou rodnou zemi a její svobodu vykonal. Do roka bylo dílo hotovo a na den 21. června byl jsem pozván do Kmetiněvsi, abych tam jako slavnostní řečník promluvil o Karlu Štajgrovi a jeho revolučním díle. S nesmírnou radostí pospíchal jsem toho dne ráno do podřipského kraje, přes Kralupy a polom autobusem do Hospozína a Kmetiněvsi. Je to neveliká osada s pěknou pětitřídní školou, starým kostelíkem s výhledem na žírné lány kolem dokola až daleko k temně modrému Řípu na severovýchodě. – Vesnice samý prapor, všude pěkně vybíláno a připraveno na slavný den. Nikdo mne tam neznal. Jen po cestě v autobusu z Kralup poznaly mne slečny Webrovny z Domažlic, dcery profesora Webra, strýce Karlova – tedy sestřenice jeho, o nichž a o celé rodině jejich tak krásně píše a vzpomíná ve svém raportu. Dobré slečny mne poznaly a radostně se ke mně hned hlásily. Vzpomínali jsme mrtvého Karla. Vypravoval jsem jim, jak v roce 1928 vítal mne v Omaze, jak byl šťasten, že jsme se ještě jednou viděli a jak jsme spolu projížděli autem parkem za Omahou. Ony zase vzpomínaly, jak byl dobrý, jemný, vzdělaný a ušlechtilý a jak se těžce s domovem loučil. – Dopoledne u pěkného pomníku padlých vojáků světové války sešly se školní děti, aby deklamovaly a vzpomínaly za vedení svých učitelů našeho osvobození. Potom muzika vyhrávala až do poledne a odpoledne před 2.

Začala slavnost. Přišli legionáři z širokého kraje, dlouhé řady hasičů a Sokolů z Velvar i odjinud; veliká spousta obyvatelstva shromáždila se u školy, a už před 2. Vyrazilo se pochodem od školy. V čele dlouhý průvod školních dětí, za nimi rada politické správy, sympatický dr. Podhajský z Kralup, obě slečny Webrovy, obecní zastupitelstvo atd. – A za hudbou, jejíž veselé pochody zněly daleko do širého okolí, šli bratři legionáři. Vzali si mne doprostřed jako legionářského poslance, a potom za námi dlouhé řady sokolské s prapory, hasiči v slavnostním kroji a spousty lidu, zvláště prostých žen. Byl to v těchto smutných dnech krásný projev úcty a vděku k prostému synku kalounkáře Štajgra, ke Karlu Štajgrovi, jehož služba vlasti a jejímu lidu je právě v těchto dnech mravního rozvratu u nás tak velice ceněna. – Pochodem po návsi kolem pomníku padlých došli jsme k rodnému Štajgrovu domku. Jest už sice přestavěn, není to už tak docela ten starý rodný dům, ale přece jen je to místo, o němž tak krásně píše ve svém raportu presidentovi. – Dole pod tribunou zazpíval potom zpěvácký spolek. Nahoře nad lidem starosta obce Kmetiněvsi Jar. Stříbrný, představenstvo obce. Přivítal hosty a vzpomenu milé a prostě rodiny Štajgrovy a těch dnů, kdy Karel s oprátkou na krku navrátil se do své domoviny po 33 letech pobytu v cizině jako věrný a statečný její syn, který nabídl své vlasti to nejvyšší, co může svému lidu nabídnouti muž. – A potom jsem mluvil. Už dávno nemluvil jsem s takovým pohnutím a vnitřním vzrušením, jako toho 21. června. Karel stál tu přede mnou, jeho laskavé oči se na mne dívaly a kázaly mi povědět našim lidem o té nejvyšší cnosti kmetiněveského rodáka, jíž se tolik nedostává našim veřejně pracujícím mužům právě v těchto dnech – o skromnosti jeho ušlechtilého života. – Na tři tisíce mužů, žen a dětí poslouchalo zaujato na kmetiněvském náměstíčku o životě a ušlechtilé duši chudého kalounkářova syna Karla Štajgra. Je to také on, člen velké revoluční armády, který spolu s velkými mrtvými revoluce, se Štefánikem, s Wuchterlem, s Klecandou, s Havlenou a 40.000 mrtvými stojí jako stráž republiky na Hradě Pražském. Proto žádná rána tam namířená nedopadá. Za Masarykem stojí tam na Hradě stráž 40.000, co umřeli a umírají od dob velké revoluce jako její věrní vojáci. – Karel Štajgr je jedním z nich. Umírají

beze jmění, umírají beze slávy. A přece něco svému národu odkazují – svou velkou ideu. Jaká je to idea? Je to víra v československý lid. Naše legie, naši Štajgrové, to nebyli pohádkoví hrdinové bez hany a vady. Byli to lidé ze života, z vesnic a měst, z dílen i polí, jak je den rodí, - s nedostatky i vadami, snad i pijáci, snad i hráči karet, snad slaboši a malí prostí lidé, když svítilo slunce a život volal se svými radostmi. Jejich cena, jejich sláva zasvítla, když se ozvala hrůza děl a ukázala krev bojišť. Potom pod vedením Masarykovým utvořili nesmrtelnou armádu, která vybojovala největší vítězství národa československého. A jsou už zase doma naši legionáři. Lid se na ně dívá, ničeho na nich nevidí, - zase prostí lidé jako všichni ostatní, zase snad slaboši a zase obyčejné typy lidské. V tom právě je největší naše naděje; neboť nám to dokazuje starou pravdu, že v každém z nás, ve všech dětech republiky, hřích i cnost, sláva i malost, hrdinství i bezvýznamnost dřímá. Záleží na tom, která ta stránka člověka českého bude probuzena – zdali mravní síla nebo ty jeho slabosti. Masaryk, revoluce dovedli vzbudit ty velké mravní vlastnosti dřímající v lidu. – Hovořil jsem o Štajgrovi, o jeho cestě a utrpení. Nejmnocnějším dojmem působila však vlastní slova Štajgrova, jež mi napsal v r. 1923. Tehdy jsem se doslechl, že snad se mu ne právě dobře vede. Napsal jsem mu, že bych mu rád dopomohl k místu na některém americkém konsulátu. Štajgr nějakou dobu neodpovídal, ale potom mne došlo psaní, jeho slova jsem citoval třem tisícům shromážděného lidu. Psal mi K. Štajgr: „To, co jsem vykonal, považoval jsem za svoji povinnost, jelikož mi svědomí moje tak velelo. Žádné sliby ani odměny jsem neočekával ani neobdržel. Mou touhou jedinou bylo vykonal úspěšně svoje poselství, a když jsem dru Scheinerovi sdělil Masarykovo, cítil jsem se naprosto šťasten. A když jsem pak i u ostatních vyzvání úspěšně vše vyřídil, považoval jsem se za dostatečně odměněn úspěchem tak těžce dobytým. Ty blahé pocity jsem si přinesl s sebou do Omahy; Děkuje Prozřetelnosti za šťastné pořízení a návrat do svého amerického domova.“ Tento krásný příklad pravé obětavosti vlastenecké je pro Kmetiněves velkou ctí a zářit bude celému kraji od pokolení do pokolení. Karel Štajgr přesto, že spí v cizí půdě, zůstane už na vždycky v paměti svých krajanů. Také o něm budou platiti

slova Lincolnova: „Svět si nepovšimne toho, aniž toho pamatovati bude, co mu tuto pravíme, ale nikdy nemůže zapomenouti toho, co tento veliký mrtvý vykonal.“

V úctě a hlubokém pohnutí skláníme před ním své hlavy. – Sta očí plakalo, když zvuky státní hymny nesly se do dálky jako poslední pozdrav zemřelému Karlu Štajgrovi, který tak krásně zapsal se do dějin svého národa.“

K tomuto výstižnému referátu činného účastníka slavnosti a osobního přítele oslavencova uvádím následující podrobnosti. Po oznámeném úmrtí K. Štajgra projevena bratru jeho Janovi, 1417 William Str., Omaha, Nebraska, USA soustrast obecního zastupitelstva v Kmetiněvsi a uvažováno ihned, jak uctíti jeho památku. Po zjištění některých životopisných dat stanoveno zasaditi na jeho rodném domě pamětní desku. Místí osvětové komisi – V. Richtr, Č. Šilhart, Josef Palas a přibraný Jan Komeda – bylo uloženo učiniti všecky přípravy k slavnosti. Do Lán vyslána deputace sestávající z Josefa Zahálky a Jana Komedy k panu presidentovi se žádostí, aby přijal protektorát. Pan president ochotně svolil a slavnosti dal tím výstižně důstojný ráz. Zhotoviti a zasaditi desku svěřeno kralupskému sochaři Břetislavu Vobořilovi. Zlatý nápis, navržený prof. Zástěrou z Kralup, jest:

Zde se narodil 30. června 1860

Karel Steiger,
národní pracovník českoamerický,
který v r. 1916 neohroženě donesl
z Ameriky do vlasti poselství
T. G. Masaryka.

Zemřel 10. července 1930 v Omaze (Amerika)

Čest památce poctivého národovce!

Poznámka kronikářova: na desce vyryto nesprávně „z Ameriky“, správně „z Londýna“, kde sešel se s prof. Masarykem.

Deska zhotovená ze švédské žuly spolu s rámem z hořického pískovce stálo 1.600 Kč, jež zaplacený z výtěžku slavnosti. Veškerý náklad spojený se slavností činil okrouhle 10.000 Kč a kryt byl úplně výtěžkem získaným ze vstupného na odpolední koncert, do divadla, prodej pohlednic s fotografií Štajgra, trikolórek apod.

Fotografie Štajgrovy Velkou fotografii K. Štaigra, i na pohlednicích zhotovil slánský fotograf Kahler podle fotografie zaslané z Omahy bratrem Janem, který odpovídal na všechny zdejší dopisy a zaslal také 16 dolarů (534,40 Kč) k uctění památky bratrovy. Z těchto peněz zakoupeny budou knihy do obecní knihovny a ponesou poznámku „Věnovala rodina Steigrova“.

Přípravy na slavnost Aby slavnost nebyla snad oslabena případnými podniky v okolí, vylepeno brzy „Předběžné oznámení“. Zvalo se pak plakáty, na nichž čte se: „Pod protektorátem pana presidenta T. G. Masaryka pořádá osvětová komise v Kmetiněvsi za spoluúčasti národních spolků pietní slavnost odhalení pamětní desky svému rodáku Čechoameričanu Karlu Steigerovi,

poslu pana presidenta, který neohroženě donesl v roce 1916 poselství českým politikům ve staré vlasti. Slavnost koná se v neděli dne 21. června 1931 s tímto pořadem: V předvečer sehraána bude divadelní hra „Vrah“ (Bestiatriumfans) v hostinci Josefa Zahálky. 21. června 1931 o 5. hodině ranní budíček. O 9. hodině dopolední hold školní mládeže a po něm koncert u pomníku padlých. – Odpoledne o půl 2. hodině seřazení spolků legionářských, sokolských, hasičských atd. u školy, odtud průvodem obcí k desce, kde po zapění pěveckým odborem Sokola přednesena bude slavností řeč. Po odhalení koncert na obecní louce. Slavností řeč prosloví prosloví br. poslanec Vojta Beneš. Vzhledem k důležitosti této slavnosti dovoluujeme si Vás na (tuto) srdečně pozvati. V Kmetiněvsi v květnu 1931. Osvětová komise.“ V. Richtr vedl korespondenci s Janem A. Steigrem vedle bývalého starosty Jaroslava Stříbrného.

Z životopisu Steigrova Rodiče Karlovi, Josef a Anna Steigrovi, přišli do Kmetiněvsi kol r. 1850. Otec Anny Steigrový, Jan Tabor, kalounkář z Domažlic; přicházel pravidelně do zdejší krajiny za obchodem a v Kmetiněvsi nebo v Hospozíně vždy přenocoval. Byl tu znám pode jménem „horák“. Ten vyhlédl pro svoji dceru a Josefa Steigra Kmetiněves jako vhodné středisko pro podomní obchod, tehdy jistě výnosný. Mladí manželé přinesli s sebou vedle nejnutnějších potřeb chudých lidí a synka Josefa chuť a odvahu k životu. Zůstávali nejprve v přízemí domku čp. 37, majetku to chalupníka Korouse z čp. 30. V témž čísle krom Steigrových zůstávaly ještě 3 – 4 jiné rodiny. Později přestěhovali se nahoru. Dnes je dům majetkem rolníka Josefa Zahálky a úplně přestavěn na zvýšené přízemí. Steigrovi, kalounkáři, nosili napřed zboží (kanafasy, plátno, kalouny apod.) v putně, později v rancích, a když se pak ještě více zmohli, jezdili 1 koněm hlavně po „jarmarcích“. To již zůstávali ve svém domku čp. 21, který zakoupili od muzikanta Jana Jaroše, houslisty, jenž se slepým bratrem Františkem hrávajícím na harmoniku a se svou ženou, zpěvačkou chodili po světě a tak se živili. Do svého stěhovali se kol r. 1870. Obchody dělali výborné, dokud nebyly zřízeny textilní obchody ve městech. Dle pamětníků, kteří s nimi také v čp. 37 zůstávali, byli Steigrovi stále zásobeni různými potravinami, jež ve statcích dostávali nebo vyměňovali za zboží.

Když se stěhovali do Ameriky „museli mít moc peněz“. Paní Steigrová byla urostlá, bystrá a veselá; výborná kuchařka. Všude byla ráda viděna, protože přinášela také zprávy ze světa; tak se často její obchodní návštěva protáhla i na ½ dne. Před odchodem do Ameriky Steigrovi každého něčím podarovali; ženy a děti nejvíce látkami na šaty. Měli celkem 12 dětí, z nichž 6 zůstalo naživu. Jsou to: Josef, Vincenc, František, Karel, Jan Ant. a Antonín. První dva odešli do Ameriky napřed, ostatní s rodiči r. 1883. Karel chodil do zdejší školy hlavně k učiteli Justovi a byl považován za nadaného hochu. Na fotografii v něm pamětníci poznávají podobu otcovu. – Uvedená data zjistil kronikář. – K tomu ještě dodávám: Karel byl křtěn 1. července 1860 farářem Bohuslavem Šmídou, kmotry mu byli František a Magdaléna Hančovi z čp. 55.

Životopisná data od bratra Jana K písemné žádosti starosty Jar. Stříbrného zaslal bratr Jan Antonín tato životopisná data: „Karel Steiger byl pojmenován presidentův posel za dodání zpráv od tehdejšího prof. Masaryka do vlasti. Vyřídil zprávy o činnosti osvobozovací akce v zámoří do Prahy a na venkov mezi přátele, kteří pak pokračovali v další práci. Vykonání úkolu bylo spojeno s velmi mnohým nebezpečím. Bylo to snad jen s požehnáním věčné Pravdy, že se mu podařilo tak vše provést. Rozen byl 29. června (v matrice je 30. 6.) 1860, takže byl právě 70 let stár. Školu vychodil v Kmetnovsi, 2 roky real. gymnasium v Domažlicích, kdež byl domov rodičů. Tam nás i ostatní dávali, abychom poznali jejich domov i tamní lid chodský (Buláky). V roce 1883 odjel do Ameriky a zůstal po nějaký čas v Chicagu. Odtud se přestěhoval do Omahy Nebrasky, kdež byl delší dobu bratr Josef, Čeněk i Jan. Na to po čase přijel do Schnuyler (?), kde s bratrem Janem vedli obchod po několik roků a přestěhovali se zpět do Omahy, kde též již i rodiče byli s bratrem Frankem a Antonem. V Omaze se opět držel obchodu po několik let. Toužil po cestování, zanechal obchodu a odešel do Californie, kde se zdržel delší čas (5 roků), procestoval tam všechna důležitá města. Po návratu z Californie přijel vykonati zde zmíněnou cestu do vlasti. Jel přes Anglii a Německo, a po cestě měl velmi mnohé nehody i náhody, o čem by dlouho bylo co psát. Nazpět jel ze Švýcar do Francie, kde měl řízení; a jelikož Spojené Státy provolaly válku

Německu, musel jeti až přes Španělsko, a to poslední lodí, která brala cestující. Tak se dostal šťastně do New Yorku, kde vyřídil svěřené mu záležitosti, jakož i v Chicagu a dostal se do Omahy. – Zde byl dobře znám mezi krajany i též mezi Američany, tak dostal hned po návratu místo v úřadovně městského inženýra (Engineer Office). Tam pracoval po 8 let. – Zdraví však mu nesloužilo; což byl následek vykonané cesty, čímž byly síly jeho Přepjaty. Aby se pozdravil, cestoval z rozličných zdejších krajích, hledal lékaře, kteří by mu navrátili zdraví, ale marně. Přes polední zimu se zdržoval na jihu v Texasu. Na jaře přijel zpět. Síly ho opouštěly, stonal, až 10. července 1930 dokončil svůj příčinnivý život. Tělesné pozůstatky byly ve zdejším crematoriu zpopelněny a uloženy s urnou mezi rovy našich rodičů na zdejším Českém Národním hřbitově v Omaze Nebrasce. – Žil život skromný a příčinnivý, měl proto vždy dobré jméno mezi krajany i mezi Američany. Budiž Mu zachována čestná paměť mezi námi! Věčný pokoj popeli Jeho!“ - Tak končí Jan A. Steiger svůj dopis z 15. 7. 1932. – A my, Jeho krajané, připojujeme se k němu v hluboké úctě.

Karel Steiger o svém rodišti Na své cestě po staré vlasti zatoužil přirozeně K. Steiger podívat se do své rodné obce. Dojmy své krásně popisuje sám ve svém raportu, vytištěném v knížce „Presidentův posel“ (nákladem „Nové Školy“ v Praze r. 1926) ve stati „Po stopách mládí.“ – Uvádím bere změny: „V neděli 5. listopadu vyjel jsem vlakem (z Prahy – pozn. Kronikáře) do Slaného, ohlásiv se dříve na policejním ředitelství. V Slaném jsem byl přes noc a ráno jsem si zjednal povoz, aby mě zavezl do mého rodiště, do Kmetňovsi. Na cestě jsem se zastavil na Dolíně u známých z mládí u Pokorných, v Beřovicích u Hrubých a ve Tmáni jsem zajel do bývalého statku Koutských, jenž patří nyní Hoffmanovům. Hospodář, můj druh z mládí, je již pod drnem. Po polednách dojel jsem do Kmetňovsi. Těžko najít slova, abych věrně popsal pocity, které se mne zmocňovaly, když jsem z hostince u Nováků pohlížel na domek (čp. 21), jenž býval mým domovem. Je dosud takový, jaký byl před 33 lety. Omládl jsem o všechna ta léta, když jsem se na chvíli zasníval a viděl jsem vcházet, pracovat, slyšel jsem hovořit a zpívat nejmilejší mi bytosti na světě, ty drahé hlavy, co odpočívají tam v dálném kraji za velikou vodou. Vidím domek za domkem,

náves a zahrádky, vše tak, jak bývalo. I byl jsem na chvíli zas tím drobným klučíkem, jenž tu pobíhá mezi slepicemi, škádlí kočku a tahá za ucho trpělivého psa. Šťastná chvíle, pohádka. Šel jsem navštívit sousedy. Mnoho se nezměnilo od mého odjezdu do Ameriky; ptám se po tom a onom, a dovídám se, že mnozí již odešli k sv. Václavu na věčný odpočinek. – Včera sešel jsem se s několika hospodáři v hostinci (na mysli patrně večer téhož dne) a věru málo jsem se potěšil. Na bohatou druhdy obec dolehla hrůza války stejně děsně jako kdekoli jinde. Vláda běře tam, kde jest co vzíti, v chudých krajích a vesnicích je s tím dříve hotova, v bohatých vybírá tak dlouho, až se dostane ke dnu; takovým počínáním vyrovnává nejsnáze rozdíly mezi bohatými a chudými. Všichni mladší a zdraví muži jsou na vojně a pouze neduživci, starci a ženy musí nahrazovati jejich síly. Dále všechno dobré koňstvo, jímž se tato vesnice vždy chlubívala, bylo rekvírováno pro vojsko a pouze několik mrzáků ponecháno k nutné práci. Není potom divu, že sklizeň rok od roku klesá, čímž trpí tento lid i celý státní systém, jenž takovýmto způsobem kope si hrob. Přespav do rána odebral jsem se na stanici a po šesté hodině ranní jsem odjel do Roudnice.“

Nevím, co bych ještě dodal k skromným těmto řádům, psaným s nelíčenou pietou k muži, o němž měly by matky vyprávěti svým dětem, školy stavěti ho za vzor nenáročného obětavého člověka, chcete-li vlastence. Jeho „raport“ měli by číst všichni, kteří v dnešní hospodářské krizi tak často a tak lehkomyšlně pronášejí slova rouhavá o osobách a věcech, které by měly i v nejtěžších zkouškách zůstat svaty a nedotknutelný. Zastydět by se museli všichni, kteří by upřímně porovnali svůj vlastenecký účet s tím, co Karel Steiger vykonal nenáročně, se zápaem opravdového hrdiny jen a jen z čisté, nezištné lásky ke své krvi, ku své staré vlasti, tj. pro nás, pro naše potomky, když dobrovolně nabídl sebe a sebe také obětoval. Hrdinů potřebuje vlast v každé době; ale ne vždy se hrdinové rodí. Nedovedeme-li býti hrdiny, budme aspoň trpělivými, skromnými lidmi, jak bývali naši otcové v dobách mnohem horších. Nezapomínejme, že i my tvoříme dějiny svého národa, že i my budeme váženi ne podle statků pozemských, ale podle svých skutků.

Počasí Počasí bylo toho roku pro vegetaci u nás velmi nepříznivé. Dlouhotrvající jarní mrazíky zdržovaly jarní práce až do počátku dubna. Sýpka obilí byla pro nedostatek vláhy a přílišná vedra v červnu špatná, úroda bramborů a řepy dobrá. Celkové srážky vodní činily málo přes 400 mm, v Hospozíně (cukrovar) zaznamenáno 458 mm; největší na 5. července kdy spadlo 80 mm vody. Této srážce předcházelo vedro 35°C ve stínu dne 4. července. Konec žní nebyl příznivý; zato sklizeň řepy provedena za krásné pohody; nebo celý podzim byl pro polní práce velice příhodný.

Kontingent osevu řepy Mezinárodní dohodou byl pro rok 1931 a následující 4 léta pro výrobní státy stanoven tak zvaný kontingent, jímž v našem státu snižuje se osev cukrové řepy o 22%, které počítají se z tříletého průměru za léta 1927, 1929 a 1930. Tato redukce vztahuje se na pole, nikoli na majitele pozemku. Cena řepy za q stanovena na 10,80 Kč. Ostatní nároky

pěstitelů zůstávají nezměněny: 6% řízků, 6% šámy, ¼% melasy, 4 kg cukru, vše za 100 q řepy netto. Semene připadá na 100 q řepy 10 kg zdarma.

Náhlý pokles cen dobytka Ceny dobytka náhle klesly tak, že

za 1 kg živé váhy hovězího dobytka placeno 4 – 6 Kč,

za 1 kg živé váhy telat placeno 4 – 7 Kč,

za 1 kg živé váhy vepřů placeno 5 – 9 Kč,

1 pár selat prodáván za 80 – 240 Kč,

pár koní prodáván za 8 – 15 tisíc Kč.

Práce obecní Nákladem obecním zřízena betonová lávka přes potok na cestě od školy k nádraží; stála 1.290 Kč.

Na jaře provedeno oplocení „parku“ nákladem 3.693 Kč, a to ostnatým drátem.

Oprava silnice Nákladem okresním opravena silnice za stodolami na Velké straně.

Stavby soukromé Postaven domek čp. 106; majitel Jaroslav Matoušek, zedník, jenž se sem přistěhoval z Ješína, a Anna, manželka, rozená Babická.

V nádražní ulici postavil rodinný dům František Koula, majitel čp. 59; stavba nemá zatím čísla popisného.

Ladislav Rubeš, majitel čp. 9 postavil chlévce.

Změna ve správě školy Dnem 1. července t. r. ustanoven dosavadní zástupce řídícího učitele Josef Bartoš definitivním řídícím učitelem a od 1. října správcem místní lidové školy pokračovací.

Změna v čp. 25 Josef Zahálka, majitel čp. 37 a nájemce hostince čp. 25, zakoupil zbytkový statek v Kystře (u Loun) a odstěhoval se tam dne 20. října t. r. Dne 15. října převzal po něm živnost hostinskou František Štump, až dotud zedník v Poštovicích.

Zřízení obchodu v čp. 79 František Šartner přistěhoval se sem z Čuprije, Moravská bánovina v Jugoslavii, a znovuzřídil smíšený obchod v čp. 79; ovládá dobře srbský jazyk.

Obecní volby Volby do obcí, připadající na den 27. září, se u nás nekonaly, protože voliči shodli se na jednotné kandidátce, podle níž členy nového zastupitelstva se stali: Karel Lukášek, František Kubišta, Václav Richtr, Josef Šebesta, Antonín Procházka, Oldřich Frolík, Josef Bartoš, Antonín

Dragoun, Pavel Hampejs, Václav Slivoň, Václav Vajgl, Čeněk Šilhart, Václav Kalous, Josef Zahálka, František Koula (jako 13.). Náhradníci: František Nepomucký, František Jahodář, Karel Rychtařík, Josef Bureš, Alois Vyskočil, Petr Drbal, Bohumil Šrámek, Jan Hampejs. – Za odstěhovalé Josefa Zahálku a Čenka Šilharta nastoupili první dva náhradníci. V obecní radě zasedají: Václav Kalous, Václav Vajgl, Josef Bartoš, Václav Slivoň. Pokladníkem obecním zvolen za rezignujícího Josefa Šebestu Pavel Hampejs.

Úkoly obecního zastupitelstva rozděleny jsou mezi jednotlivé komise, a sice:

1. finanční: Josef Bartoš, A. Dragoun, V. Vajgl, Jaroslav Stříbrný, Miroslav Zahálka a Josef Bureš
2. hřbitovní: starosta V. Richtr, Pavel Hampejs, František Jahodář
3. elektrárenskou: V. Vajgl, Fr. Kubišta, V. Kalous, A. Procházka
4. osvětovou: starosta V. Richtr, Jos. Bartoš, V. Vajgl, A. Dragoun, V. Slivoň
5. knihovní rada: starosta V. Richtr, Josef Šebesta, Oldřich Frolík
6. zdravotní komise: starosta V. Richtr, K. Lukášek, Fr. Koula, V. Kalous a Fr. Kubišta
7. letopisecká: starosta, Fr. Jahodář, P. Hampejs, V. Slivoň
8. kronikářem potvrzen Jan Malec
9. delegátem do okr. osvětové komise zvolen starosta V. Richtr.
10. Ohledatelem dobytka ustanoven obecní strážník František Kejř.

Autobusová doprava V roce 1931 měla již Kmetiněves výborné autobusové spojení všemi směry:

1. Státní autobus z Libochovic před Velvary a Kralupy do Prahy za 13 Kč 1 cesta, 2x denně
2. Urbánek z Vraného 2x denně do Slaného za 5 Kč.
3. Koubek ze Mšeného do Velvar 6x denně za 3 Kč 1 cestu.

Motorový vůz Toho roku počal na trati Zlonice – Roudnice jezdit motorový vůz (benzinový pohon) pro osobní dopravu a přidána 1 jízda tam a zpět (v 16 hod. z Roudnice a v 18 hod. ze Zlonic).

Radio Od r. 1926 zavádějí se i u nás hojně radiové stanice, ponejvíce na kristal a naslouchátka; dnes je jich tu 19; mezi nimi silnějších stanic (lampovek) 6

značky Telefunken na připojení k elektrické síti a s amplionem nebo arcofonem.

Zemřeli:

Josef Šilhart Dne 18. února t. r. zemřel J. Šilhart, obecní strážník ve výslužbě; dobrý pamětník některých místních událostí; věk 73 léta.

Anna Humlová Dne 31. května zemřela A. Humlová z čp. 60, spolumajitelka hostince Slovanka; ve věku 62 let.

Anna Šilhartová Dne 9. srpna zemřela A. Šilhartová vdova po obecním strážníkovi, ve věku 73 léta.

František Klán Dne 10. listopadu zemřel tragickou smrtí truhlářský dělník Fr. Klán, rodem z Vodolky, spadnuv se žebříku. Zaměstnán byl po několik let jako vedoucí síla u truhláře Pavla Hampejse; člověk zkušený, milý společník, vynikající řemeslník. Jeho práce řezbářské mají uměleckou cenu, jak svědčí i rám, v němž je na obecním úřadě zaskleno poděkování pana presidenta. Věk 74 léta.

Barbora Lukášková Dne 8. prosince zemřela rolnice – vyměnkářka z čp. 12 B. Lukášková ve věku 80 let.

Antonín Mrhal Dne 10. prosince raněn byl srdeční mrtvicí dělník Antonín Mrhal ve věku 40 let.

Toho roku narozeno: 4 hoši, 4 dívky

Kronika vyznamenána Výnosem okresní politické správy v Kralupech nad Vltavou z února 1932 číslo 5073, uveřejněném v okresním věstníku číslo 2 oznamuje se, že vzorně vedené pamětní knihy mají obce Vepřek, Sazená a Kmetiněves. Kronikářům jejich vyslovuje se veřejná pochvala. Vyznamenání toto kladu zde hlavně proto, abych je mohl připsati svému dítku – obecní kronice -, kterou zde znovu doporučuji lásce všech, kteří ji kdy budou bráti do rukou.

Rok 1932

Poměry povětrnostní Vánoce minulého roku byly tmavé, tj. bez sněhu. Celá zima vyznačovala se nepravidelností. Značné mrazy – největší 11. února – střídaly se až do 28. března s abnormálními teplotami (10°C dne 4. ledna). Sněhové poprašky a málo vydatné přehršky nemohly náležitě zavlažiti půdu. Bylo tím hůře, že dlouho trvající mrazy oddalovaly jarní práce na poli až do 25. března, kdy počalo se do polozmrzlé půdy síti. Nerušeně příznivé počasí jarní dostavilo se teprve 29. března.

Dne 7. dubna rozbouřila se od jihozápadu vichřice, která brala nakypřenou a úplně suchou prst a zanášela ji za meze, do příkopů a úvozů. Chůze a práce v mracích hlíny byla úplně znemožněna. Zaseté obilí namnoze obnaženo, jinde zase hluboko zaváto. Lidé v příbytcích cítili prach, který všude, zejména znatelně za okny usazoval se jako jemný, hnědý, jakoby sametový povlak (čistý humus). Hospodyně musely všude provádět znovu generální úklid. Ještě štěstí, že po 6. hodině večer náhlý liják tuto saharskou bouři náraz přerušil. Vichřice sice řádila ještě druhého dne, ale již beze škody. Pamětihodné je, že podobný prachot řádil v našich končinách právě před 30 lety, a to o velikonocích – po 3 dny. Celý duben a květen vyznačoval se neobvyklým suchem, poslední i neobvyklým teplem. Nepatrné srážky nemohly stačiti pro vývoj hospodářských kultur, jejichž stav do 29. května byl přímo katastrofální. Teprve 30. května ve 2 hodiny v noci začlo pršet a do 5 hodin odpoledne namoklo 46 mm. Toho dne šla voda přes silnici tak, že ve 2 hodiny odpoledne nemohl přes ni přejít pohřební průvod Veroniky Rosové; přešel jen vůz a průvod musil přes lávku. Do 1. června spadlo pak na 70 mm vody, 5. a 6. června dostavilo se několik prudkých bouřek s lijáky; 6. 6. padaly s deštěm kroupy, jež zčásti poškodily úrodu na Malé Straně. Opožděná vydatná vláha zdržela žně, jež začly teprve kol 20. července a byly celkem dobré s ohledem na práci i výnos. 15., 20., a 21. srpen zaznamenávají nejvyšší teplotu t. r., totiž 30 – 32°C. První pozimní mráz -3°C dostavil se již 6. října a spálil jiřiny. Brambory a řepa dobývaly se však za příznivého počasí. Dne 7. prosince

napadlo při 2°C mrazu 5 cm sněhu, který se udržel při málo kolísající teplotě až do vánoc, které byly již zase „tmavé“. Celý prosinec vyznačoval se mlhavým, podmračeným rázem, který přešel i do nového roku; snad následek nových velkých skvrn objevivších se právě na slunci.

Nedostatek slunce byl také příčinou katarhů, záškrtů a chřipek i u nás se vyskytujících.

Vodní srážky Celkové vodní srážky za uplynulý rok činily 465 mm (cukrovar), zdejší škola naměřila 431 mm.

Odvod branců Dne 9. května konal se odvod zdejších branců, kteří při návratu s obecním starostou v čele vzdali u pomníku padlých čest jejich památce. Tento krásný vlastenecký akt učinil v obci velmi příznivý dojem. Jest si jen přát, aby se stal chvalitebným obyčejem.

Požáry Dne 9. srpna shořelo 9 korců zralého ječmene na stojato, majetek to hospodářského družstva v Křovicích. Požár vznikl od jiskry z lokomotivy. Škoda byla státem z části hrazena (ječmen poškozen již kroupami).

Dne 6. prosince po 2. hodině v noci vzňala se z neznámé příčiny stodola v čp. 30, majetek K. Korouse. Se střechou a patry byla zničena sláma a píce jen málo pojištěná. Za úplného bezvětrí nehrozilo nebezpečí, že se požár rozšíří.

Železniční neštěstí Dne 17. října v 8:30 zachycen byl na přejezdu odbočky u stanice povoz Ladislava Rubeše, čp. 9 lokomotivou jedoucí z cukrovaru. Zapřažení voli byli zohaveni tak, že museli být na místě zabiti. Syn hospodářův František byl odhozen a lehce zraněn. Vůz naložený řízky poškozen jen nepatrně.

Nová kolej Zavřením zlonického cukrovaru přibyla řepa cukrovaru hospozínskému, čímž i provoz na zdejší železniční stanici zvýšen tak, že musela být přistavěna odstávková kolej č. 6 a skladištní č. 4 prodloužena na 11 m (dříve jen na 3 vozy). Tyto stavby provedeny nákladem as 100.000 Kč.

Stravování školní mládeže Správa zdejší školy zavedla pro školní děti nezaměstnaných polévkovou akci, na kterou přispěly všechny záložny velvarské, tamní hospodářské družstvo, Masarykova liga v Hospozíně; krom nich přispěl dr. Schulmann 100 Kč, nejmenovaný 20 Kč. Za 600 takto sebraných korun rozdáno v místních hostincích 750 polévek s houskou.

Zavření lidové hospodářské školy V lidové hospodářské škole nemohlo být letos vyučováno pro nedostatek žactva.

Hospodářská krise Slova, která až do omrzení vyslovuje kde kdo, právem či neprávem, vážně či ironicky. Šeredné dítě války, jemuž kmotrou byla požívačnost a macechou chamtivost; slepá, bezohledná. Ký div, že z krise hospodářské vyrůstala krise mravní, nebezpečnější a osudovější prvé. Zjev všeobecný, evropský, světový. Jak projevuje se krise u nás? Dělnictvo naší obce, převážně zemědělské, bylo po celý rok zaměstnáno tak, že si vydělalo aspoň na nejnutnější potraviny a jiné životní potřeby. K výdělku hodně přispěl hospozínský cukrovar, který letos ponejprv zpracovával také řepu cukrovaru zlonického a prodloužil tím svou kampaň téměř do konce listopadu. Podobně i práce spojená s rozšířením kolejí na nádraží poskytla mimořádný výdělek. Následkem toho bylo u nás rozděleno jen málo podpor nezaměstnaným. Dle Gentského systému dostávali u nás podporu 2 nezaměstnaní, mimo ně pak poděleno několik osob poukázkami na odběr potravin (ženatí 20 Kč, svobodní 10 Kč týdně).

Je přirozeno, že i u nás uvažuje se o příčinách hospodářské krise, bohužel, namnoze nekriticky. Často přezírají se hlavní a nesporná fakta, jež přivedla dnešní stav: nadvýroba způsobená racionalisací a zmechanisování práce, co zase znamená vyluku milionů pracujících z provozu a tím i z trhu; nebo bída nezaměstnaných působí zpětně na výrobce tím, že největší konsument nemůže kupovat. Příčiny hospodářské krise jsou všeobecně uznávány, odstranit však hospodářskou krizi stává se problémem, na němž zatím marně lámou si hlavy nejlepší národohospodáři světa. Stojíme patrně před novou úpravou organizace lidské společnosti. Každý poctivý člověk měl by si dnes uvědomit, že žijeme v době nejvýš vážné a jednat co nejopatrněji; vystříhat se zejména každé demagogie, kterou lid připravuje se o důvěru a úctu k představitelům vlastního státu. V této těžké době měli by se spojit všichni lidé dobré vůle, s odvahou a rozvahou postavit se proti zničitelným a sobeckým bouřlivákům, jimž každá špatnost jednotlivců dává podnět k nesmyslným útokům na demokracii a republiku. K politickému rozčilování hodně přispívají některé časopisy, na pohled nestranické

(politicky) a proto nejčtenější. Protože náš průměrný člověk čerpá svoje politické poznatky téměř výhradně a pravidelně z jediného časopisu, možno si v jeho politickém smýšlení učiniti úsudek podle toho, co čte. Uvádím proto časopisy, jež odebírány u nás koncem r. 1932.

Deníky	Národní Politika, nedělních čísel	70	Politika srbská	1
	v předplacení č.	12	Prager Presse (nedělní)	1
Venkov,	nedělních čísel	8		
	v předplacení č.	7		
	Lidových Deníků v předplacení č.	15		
	Českého Slova v předplacení č.	2		
	A – Zet (Českého slova) v předpl. č.	20		

Periodické časopisy

Naše Stráž (Kraj., Slaný)	7	Fašistické Listy	3
Hostimil	2	Rádce rolníka	1
Železniční Listy	2	Včel. Rozhledy	1
Zemědělská Jednota	9	Česká Včela	3
Náš Střed	16	Obst. und Gartenb. Zait	1
Večerník Našeho Středu	16	Ovocné Rozhledy	1

Illustrované časopisy

Illustrované Listy	3
Hvězda	10
Zpravodaj	10
Šnejdrem	1

Celkem přijde od obce as 800 čísel týdně.

Číslo jistě úctyhodná na 500 obyvatelů. Jaký kulturní efekt by musil z toho vyplynout, kdyby všem jmenovaným časopisům šlo vpravdě a jedině o vzdělávání lidu. Nejhorší při tom je, že jen málo čtenářů čte politické úvahy kriticky; jen málo čtenářů ověřuje si pravdu, případně vyvrací lež srovnáváním s úvahami časopisů jiných, jen málo čtenářů při tom dnešním myšlenkovém kvasu bezpečným vodítkem vědecká a historická fakta. Tím, že ve všech 3 našich hostincích jest pravidelně vyložen jediný politický časopis, je našemu průměrnému člověku podobná práce velmi ztížena.

Ceny hospodářských produktů Nejnižší cena po válce zaznamenána za ječmen, tj. 70 Kč za 1 q. Nejvyšší cenu udržela si pšenice, jejíž průměrná cena byla 160 Kč za 1q, žita 80 Kč za 1 q, ovsa 75 Kč za 1 q, brambory žlutomasé nad 20 Kč za 1 q, brambory bělomasé pod 20 Kč za 1 q. Cena řepy při omezeném osevu činila 10.80 Kč za 1 q s obvyklými % řízků, semene, šámy a cukru.

Rovněž i ceny dobytka měly tendenci sestupnou. Slepice stála na trhu 10 Kč, cena vajec klesla až na 40 h za kus, másla 14 Kč/kg. Naproti tomu 1 kg nejlepší domácí mouky prodáván v drobném po 3 Kč/kg a chleba za 2 Kč.

Zdražení tabáku Toho roku zdraženy také výrobky tabákové reže. Uvádím jen u nás nejvíce kouřené druhy. Zorky stály 10 h (dříve 13 kusů za 1 Kč), Sport 25 h (dřív 5 za 1 Kč); z doutníků Portoriko 60 h (dřív 50 h), Viržinko 1,40 Kč (dřív 1,20 Kč). Mnoho kuřáků omezuje se jen na kouření z dýmky. Hospodářskou tíseň je znát i ve výčepu piva, zejména plzeňského, jež v dobách hospodářské konjunktury bylo i u nás obvyklým nápojem vrstev zámožnějších. Víno – až na nepatrné výjimky – se tu nepije.

Účty místních řemeslníků poklesly namnoze až na úroveň účtů předválečných.

Narození a úmrtí V roce 1932 narodilo se 12 dětí, zemřelo 6 osob, a to:

Marie Slivoňová, 22. května ve věku 75 let

Veronika Rosová, 28. května ve věku 65 let

Barbora Pospíšilová, 18. července ve věku 74 let

Václav Římsa, 14. září ve věku 63 let

František Nepomucký Dne 2. září zemřel František Nepomucký, majitel statku 38, v němž narodil se i vlastenecký a hospodářský buditel kraje rakovnického z let čtyřicátých minulého století, vyhlášený lékař Matěj Dobromír Štembera. Pohřeb hospodářův konal se v neděli 4. září za veliké účasti domácích i přespolních. Pochován byl do hrobky, kterou si byl pořídil několik let před svou smrtí s důkladností sobě rovnou. Je málo pohřbů, na nichž by většina účastníků provázela mrtvého s upřímnou láskou a vděčností, jako tomu bylo tentokrát; nebo pan Nepomucký měl stále dveře otevřeny; a nebylo nikoho, kdo by odcházel s nepořízenou. Děti odnášely si vždy něco pěkného nebo sladkého, dospělí, čeho

potřebovali. Ve válce byl statek Nepomuckých posledním a bezpečným útočištěm pro ty, kdo sháněli aprovisaci. – Krace, motyčky, stožáry, různé kultivátory, sečky, sekačky, vozy, přerůzné stroje a nástroje stále putovaly po vsi ochotně byvše zapůjčovány. Jeho koníček, jemuž ne marně říkali „obecní“, zapřažený do známé žluté bryčky, trpělivě vozíval více spoluobčany než vlastního pána. Statek Nepomuckých, již svým účelným a důmyslným seskupením budov pozoruhodný, svítí vždy čistotou a pořádkem. Každý kus bezpočteného inventáře pečlivě a včas vyčištěný má svoje místo, každý šroub i hřebík svou přihrádku; všude nacházejí se rezervy nářadí, náčiní, násad, kol, spousta přerůzného materiálu, ba i rarit a památností. Když místní řemeslníci měli v práci něco pěkného nebo zvláštního, bylo to nejspíš pana Nepomuckýho. Statek Nepomuckých mohl býti předmětem velmi účelných exkursí nebýti vrozené skromnosti hospodářovy, která zabíhala druhdy až i v nedůvěřivost. Fr. Nepomucký byl členem všech místních spolků i okolních, což bylo u něho samozřejmé. Jednou také zdejší včelařský spolek musel shánět členy i mez nevčelaři, aby měl počet dle stanov potřebný. Šlo se zkrátka na pana Nepomuckýho. Nevadilo, že toho sportu spíše nenáviděl boje se včel. Usmál se svým zvláštním způsobem, beze slova vytáhl svou objemnou toboleku s pečlivě roztříděnými, vlastnoručně narovnanými a často vyžehlenými bankovkami, zaplatil členský příspěvek, a tak „včelařil“ až do smrti. Chasa u Nepomuckých sloužila pravidelně po celý život, nebo dokud se nezařídila pro sebe, případně neprovdala. Kolektivní smlouvy byly tam zbytečné, zbytečný byl i dozor na poli, kam hospodář dojížděl spíše na procházku (než na nějaký dozor). Nejčastěji stačil mu rozhled se zídky nacházející se za statkem přes silnici. Přesto, anebo právě proto zanechal po sobě značné jmění a statek ve vzorném stavu.

František Nepomucký bezpečně luštil nejtěžší sociální problémy vybraným, delikátním způsobem řídě se slovy písma: Z mamonu dělejte si přátele! Sedlák kavalír – v nejlepším slova smyslu. –

Stavby

T. r. vystavěl zemědělský dělník, Bedřich Hájek, zdejší příslušník, rodinný domek čp. 107. Miroslav Samohrd, čp. 33 vystavěl za stodolou kolny.

Změna držebnosti Karel Korous ml., čp. 30 koupil v úřední dražbě mlýn čp. 42 se 4¾ korci pole za 300.000 Kč. Hospodaří tam se svým švagrem Jaroslavem Hampejsem z čp. 103.

Josef Zahálka, čp. 37, prodal 30 korců polí klobouckému obchodníkovi Neumanovi.

Toho roku narozeno 2 hoši, 9 dívek

Honitba v Kmetiněvsi Před r. 50 minulého století provozovala u nás honitbu jen vrchnost, a to z pravidla Kinští, ač obec patřila pod klášter doksanský. Stříleli se hlavně koroptve a zajíci. Zvěř měli na starosti fořti (nejbližší v Hospozíně a v Křovicích) a hajní; poslední hajný Korous zůstával v hájovně čp. 30. Zvěř při velkých honech nadháněla se směrem k Budeničkám, kde byla odstřelována. Poněvadž krom panských zřízenců jinak nikdo v katastru střílet nesměl, pytláčil každý sedlák i jiní. Našli se i odvážlivci, kteří vyjížděli do rajónu na koni a bystře unikali panským zřízencům; v každé obci byli pak pytláci, kteří dodávali zvěř na objednávku a chlubili se, že jim nikdy hrnec od zajíce nevyčichne. Kol r. 1850 měl pronajatu honitbu farář Šmída, jemuž dělal nadále hajného řečený Korous. Po něm pak držel honitbu Stříbrný čp. 32, Jirkovský čp. 33, - asi v letech 1869 – 1870; Zahálka čp. 14, 1870 – 1876; Novák čp. 25, 1876 – 1882; Hudeček čp. 8, 1882 – 1888; Novák a spol., 1888 – 1894; Hudeček čp. 8, 1894 – 1906; Lukášek čp. 12, 1906 – 1912 za roční nájem 600 Kč; Rubeš čp. 9, 1912 – 1918 za roční nájem 1.100 Kč; Jar. Novák čp. 25 1918 – 1924 za 4.050 Kč; Miroslav Zahálka a Lad. Rubeš 1930 – 1936 za 8.000 Kč.

Až do roku 1912 činil roční odstřel zajíců 150 – 250 kusů a několik set koroptví, krom r. 1911, kdy za neobvykle suchého léta vylíhlo se neobvyklé množství pernaté zvěře. Nový nájemce Lad. Rubeš věnoval honitbě větší péči tím, že chodil s výrem a odstřeloval škodnou, zejména dravce, z nichž nejhojnější býval jestřáb, káně obecná i rousňák, řidčeji sokol, luňák, pilich. Ze šelem škodil pes, kočka, tchoř a hranostaj, kterých revírních za první 3 léta zahubil na 80. Výsledek racionálního vedení honitby projevil se tím, že průměrný odstřel zvěře za jmenované období činil kol 400 zajíců a přes 1.000 koroptví.

Způsob lovu: V našem revíru je hlavním úlovkem koroptev a zajíc; zřídka sem zabloudí z budenického parku bažant, ještě řidčeji srnec. Koroptve se odstřelují ponejvíce v létě, kdy všechno obilí je již sklizeno. Střelci a honci postupující v řadách vytlačují je z řep a bramborů, ze kterých bývají postupně ostřelovány. Zapadlé koroptve v narostlém chrástu těžko se hledají; honí-li se bez dobrého psa, mnoho se jich ztratí. Ulovené koroptve zavěšují se do oček (motouzu) a prodávají pak hokynáři nebo si je střelci – nejčastěji Pražáci – sami rozeberou. U nás se jich málo sní. Cena koroptví pohybuje se kol 10 Kč za pár. Pro zdar koroptví je u nás rozhodující 1. polovice června, kdy se mladí líhnou. Přijdou-li v tu dobu záplavy, bývají hnízda koroptví zatopena, případně vylíhlá kuřátka nemající nikde krytu zahynou. – Naprostý nedostatek stromů, křoví i jiného porostu je pro veškerou zvěř okolnost velmi nepříznivá.

Zřídka chytají se u nás koroptve (na zimu) do sítě 40 – 60 m dlouhé, 6 m vysoké, napjaté mezi bidly; síť je dole zahrnuta v otevřenou kapsu, do které hnané koroptve sítí sražené padají. Děje se tak za mlhy nebo navečer. Tento způsob lovu je „pravodatnými“ revírníky zavrhován, protože koroptve takto několikrát přehnané prý se vystěhují. Lepší je chytání pod podražec, tj. síti as 15 x 15 m, připevněné volně do čtvercového rámu, který podepře se cihlovou cihlovou podporou střechovitě, na tu se přiváže motouz as 5 – 10 m dlouhý a vede se do zákopu, kde ukrytý číhař v příhodném okamžiku podtrhne a chycené koroptve vybere. Aby se tak stalo, musejí se koroptve na místě krmit, aby si zvykly na zrní i rám. V poslední době užívá se i podražců samočinných.

Hon na zajíce pořádá se pravidelně na zimu (nejčastěji v prosinci), na posvícení se odstřeluje jen nepatrný počet. Dokud bylo méně střelců, dělalo se 5 – 6 kol. Po r. 1910 přišlo se na to, že bude výhodnější dělati jich méně; dnes zatahuje se jen 3x+ a to na Malé Straně (Nivy se vynechávají), na Velké Straně 2x (Skálu vyjímajíc). Rozpustí se při prvním kole u studny (při čp. 53), při druhém na Slatinkách, (na ohybu silnice k Radešínu), při třetím na Dolíku (při druhém ohybu téže silnice). Napřed jde vždy z jedné strany trubač, z druhé domácí střelec dobře znalý místního katastru. Za každého střelce posílají honce, který nosí příslušnému pánu brašnu

s patronami a rekvizitami a sbírá zastřelené zajíce. Když je kolo uzavřeno, na znamení trubkou se tlačí, tj. jde se do středu a zvednutá zvěř střílí se směrem do kola i z kola. Postupuje se stejnoměrně a není dovoleno dělat pytle, tj. zůstat pozadu, aby zajíci do mezery tak utvořené se stáhli. Když kolo se stáhne na dostřel, zatroubí se po druhé na znamení, že je dovoleno střílet jen z kola; potom honci postupují rychleji než střelci, aby vytlačili nezvednutou ještě zvěř. Po každé leči snášejí se zastřelení zajíci a kladou do řady. Pak se počítají a navlékají do připraveného vozu na tyče. Druhého dne se rozprodávají; zbytek odveze obchodník. Cena 1 zajíce pohybovala se letos kol 20 Kč, pár mladých koroptví kolem 10 Kč.

Po honě je tak zvaná poslední leč, totiž hostina pro střelce – nejčastěji v hostinci čp. 25 – obyčejně s 3 chody (jídly). Pije se pravidelně plzeňské pivo, vyhrává muzika, druhdy se i sborově zpívá. Zaječí hony bývají dostaveníčkem majetných rolníků a zámožných měšťanů, dnes ponejvíce Pražáků. Konce nebývají vždycky nejveselejší. Skoro pravidelně hraje se hazardní hra ferbl.

Stať tato zpracována dle údajů a dat Ladislavem Rubešem opatřených.

Rok 1933

Počasí

Do poloviny ledna bylo mlhavo, málo vydatné přepršky a sněhové poprašky; v druhé polovině mrazy, nejsilnější 24. – 27. 1., kteréhož dne klesla teplota na -20°C .

V první polovině února opět přepršky a poprašky, teplota nad nulou, abnormální $+1$ až $+8^{\circ}\text{C}$, v druhé polovině nepřetržité mírné mrazy.

Začátek března vyznačoval se častými mlhami, 15. – 20. teplo, krásně, takže 15. mohlo být hrabáno již v zahradě. Po 20. Střídaly se ranní mrazíky s vyšší denní teplotou. V těch dnech začínalo se tu a tam s jarními polními pracemi, jež dostaly se do plného proudu teprve začátkem dubna. Od 8. 4. přicházely ještě mrazíky, poslední 26. a 27. -4°C , -2°C . Málo vydatné srážky.

V květnu neklesla již teplota pod nulu, ač „zmrzlí“ v našem kraji pravidelně se hlásivají ranními mrazíky. Suchý ráz celého roku nezapřel ani měsíc obvykle nejvlhčí.

Katastrofální sucho potrvало až do 14. června, kdy přišla od Ripu krásná bouřka, 15. pršelo od 15. hodiny až do západu slunce. Následovaly deště dne 17., 18., 22., 24., 29. a 30., a zachránily úrodu před úplnou zkázou v poslední čas.

Červenec byl celkem normální; největší vedro vylo 27. a 28., 34°C a 36°C ve stínu. 29. přišla v 17. hodin bouřka s vydatným deštěm.

Začátek srpna pro sklizeň nepříznivý, ustálil se v trvale suché počasí až do konce roku. Nepatrné srážky neměly na celkový ráz počasí vlivu.

Dne 2. října dostavil se první mráz -2°C , jenž spálil jiriny i révové listí keřů ve volné poloze.

Listopad byl suchý a beze všech pozoruhodných výkyvů povětrnostních. Zato prosinec začal mrazy, jež stupňovaly se nepřetržitě až do 19. 12. Nejsilnější mráz -22°C byl 15. 12. Led dostával brzy takové síly, že původní nebyl konečně způsobilý k ledování, jež se tentokrát odbylo skoro napořád již v první polovině prosince.

Vodní srážky Srážky vodní, znamenáné ve zdejší škole, činily za tento rok 312 mm, cukrovar v Hospozíně napočítal 314 mm. Vedle r. 1904 a 1911 je to nejsušší rok po r. 1900. Studny někde, zejména na Velké Straně byly prohlubovány.

Úroda Vydatné deště, jež dostavily se až v červnu, zachránily žeň aspoň tak, že sýpka obilí byla dosti dobrá; slámy a píce však málo, krmná hodnota její špatná, takže musela být doplňována jadrnými krmivy. Abnormálním suchem nejvíce utrpěla cukrovka a brambory, jež vyzíraly nadto myši a ponravy. Průměrný výnos řepy po 1 korci byl 20 – 60 q. Výnos semenné řepy u nás jen omezeně pěstované nekryl ani režii. I vojtěška, v poslední době u nás hojně pěstovaná na semeno, dala jen skrovný výnos. O úrodě ovoce nemůže být ve zdejším kraji po r. 1929 řeči. Kronikář však umělým zavlažováním dosáhl i v tomto abnormálním roce slušné a kvalitní úrody ovoce a vinných hroznů.

Mnoho myší a zajíců Brzy po žních rozmnožily se myši (hraboši) nebezpečnou měrou, nejprve na Velké Straně, brzy i na Malé ohrožující nejen brambory a řepu, ale i semena, jež pro nedostatek vláhy vycházela jen spoře a nestejně, některá pak až v zimě, v ledu a únoru pod sněhem, nejpozdější až k jaru. Myši musely být dle úředního nařízení hubeny; málo to však pomáhalo. Teprve zimní vlhko, mrazy a snad i hlad (nebylo osení) učinily jich řádění konec. Suché počasí bylo příznivo i zajícům, jichž střeleno při hlavním honu přes 400. Pro naprostý nedostatek potravy, hlavně osení, byli hubení a dělali velké škody na neopatřených stromcích. Přicházeli hladoví až do vsi (např. přes zamrzlý rybník do Novákovíc zahrady), a často tu byli mládeží honěni. I koroptví bylo hojně. Všecka zvěř pochopitelně byla laciná; zajíci prodáváni za 20 Kč, i hluboko pod 20.

Kronika vyložena (přednáška) 12. ledna přednášel kronikář za hojné účasti zejména žen a dorostlé mládeže o místní obecní kronice v hostinci u Nováků. Přednáška a čtení zajímavých statí upoutaly posluchačstvo po 3 hodiny. Přítomno na 70 lidí. Kronika byla pak po 14 dní vyložena na obecním úřadě k veřejnému nahlédnutí. Proti zápisům nebylo učiněno námitek.

Letecká sbírka Národní letecká sbírka, pořádaná na zimu po celé republice, vynesla u nás 150 Kč (516 obyvatel). Naše obec byla tentokrát mezi posledními v okrese. Sazená např. sebrala 845 Kč (565 obyvatel), Nelahozaves 1.524 Kč (1.004 obyvatel); v celém kralupském okrese sebráno 29.099 Kč.

Oslava 28. října V předvečer výročí naší samostatnosti pořádán byl místními spolky z Kmetiněvsi a Hospozína lampionový průvod od školy do Hospozína k památníku padlých vojáků, kde promluvil poslanec Em. Kejmar, odtud šlo se přes Hospozín k nádraží a Kmetiněvsi k pomníku kde mluvil hostinský Jos. Štump. Lampiony nesly školní děti v průvodu učitelského sboru; u pomníku pak pronášely vlastenecké básně. Účast občanstva byla velmi hojná.

Pozorován byl trapný zjev, že v některých statcích nebyla tentokrát vyvěšena státní vlajka.

Stavby Toho roku postavil na obecním pozemku za čp. 108 (Hájek) rodinný domek Ferd. Kovrzek, zem. dělník a zdejší příslušník – jako čp. 109. Ladislav Rubeš (čp. 9) postavil na svém dvoře špýchar a kolny, Jaroslav Stříbrný zřídil ve staré budově konírnu a prasečnický.

Změna obchodu Josef Šartner pustil smíšený obchod v čp. 79 paršenskému příslušníku Jos. Jouklovi a odstěhoval se do Červeného Mlýna u Roztok.

Telefon Dne 29. listopadu prodloužena telefonní linka od špýcharu Jaroslava Hampejse do čp. 81, kde zřízena telefonní stanice pro obecní úřad i soukromé hovory – nákladem 1.310 Kč. Telefon byl hned 1. prosince v provozu. Roční poplatek z hovorny činí 500 Kč.

Příprava pro měšťanskou školu Dne 6. března konána informační schůze pro zřízení měšťanky u přítomnosti referentů, školního inspektora Kohouta a ředitele měšť. školy Jos. Bureše v hostinci u Nováků.

Dnes, v březnu 1934 je již schválen zatímní plán, definitivní pak i s rozpočtem, vypracovaný stav. mistrem Janem Nedvědem ze Zlonic nachází se u předsedy místní škol. rady V. Richtra. Rozpočet zní na 541.000 Kč, úhrada jeho není však dosud zabezpečena.

Osobní změny ve škole a péče o mládež Definitivně při zdejší škole ustanoven František Tureček, pro pobočku při IV. třídě pak výpomocně Emilie

Šubrtová. Správa školy opatřila pro chudou školní mládež 800 porcí polévek za 650 Kč, jež věnovali různí dárci, zejména okolní záložny. Počet dětí, zdejší školu navštěvujících, byl okrouhle 240.

Sport

Po válce rozšířily se i u nás nové sporty, většinou cizího původu, jak již jména nasvědčují: football, házená, tenis, stolní tenis, v zimě hokey, posledně volley-ball (odbíjená).

Football hraje se nejčastěji na škol. hřišti školní mládeží i dorostem, mnohdy v zápase s přespolními.

Nejnovější volley-ball pilně a pravidelně cvičen v cementárně p. Antonína Dragouna čp. 94 za vedení ing. Josefa Vaigla z Hospozína. Místní mužstvo po 5 leté pilné přípravě propracovalo se k jisté dokonalosti a bylo zváno na většinu sokolských soutěží, z nichž přineslo si celkem 10 cen, umístilo se 3x jako první, 2x jako druhé, 2x jako třetí v soutěži až 28 účastněných družstev. Největší trofejí jsou 3 stříbrné poháry a prohlášení našeho družstva jako druhého na turnaji sokolské župy Podřipské. Odměna starosty župě doktora Blažky – mramorová plastika. Protože všichni hráči jsou členy dorostu republikánské strany, hrálo družstvo na dvou soutěžích dorostu a přineslo si s obou první ceny. Dne 6. července hráno v Želevicích u Libochovic o putovní pohár Ant. Šáry; získán pohár a diplom. Dne 8. října získán putovní pohár Stan. Kubra v ceně 1.000 Kč a krásná plaketa. Jelikož tato soutěž byla přístupna všem OSRD z Čech, dosáhnulo tím neofic. mistrovství dorostu v Čechách. Družstvo v kompletní sestavě: Ing. Jos. Vaigl z Hospozína jako kapitán mužstva, 2. Hampejs O., 3. Hampejs J., 4. Dragoun J., 5. Kraus J., 6. Kytka V. Náhradníci: Štěpánek Ferd. a Samohrd Mir. Stať tato zapsána dle podání ing. Josefa Vaigla.

Předání „elektriky“ svazu Dnem 1. ledna 1933 předala naše obec veškerá zařízení elektrická Elektrárenskému svazu okresů středočeských. Od toho dne vybírá si také svaz peníze za odebranou energii.

Odvody branců V letošním roce byli za naši obec odvedeni k vojsku: Ferdinand Štěpánek, Karel Kovrzek, Josef Halaš, Čeněk Hampejs, Jan Volek.

Narození a úmrtí Toho roku narodilo se tu 7 hochů a 2 dívky.

Zemřeli:

Ferdinand Štěpánek, zemědělský dělník, dne 1. března ve věku 61 let

Alžběta Zahálková, výměnkářka, dne 26. dubna ve věku 81 let

Josef Štěpánek, zemědělský dělník, dne 23. března ve věku 51 let

Miroslav Zahálka, syn statkáře dne 1. července ve věku 19 let

Antonín Vais, truhlářský dělník, dne 2. července ve věku 29 let

Antonín Hampejs, domkář, dne 30. prosince ve věku 44 let

Příčinou smrti předčasní byla u většiny případů – tuberkulóza destruktivní.

*Pohřební průvod + Miroslava Zahálky 3. VII. 1933.
(19 letého syna Miroslava Z.), stánek č. 14 a 13.
Spolek Z. došl budovy za pochodu H. Sittlerka, stánek č. 12.*

Rok 1934

Rok neúrody Rok neúrody, jaké není u nás pamětníka. Neúrodu zavinilo hlavně abnormální sucho v podzimu minulého roku a v době vegetační r. 1934. Nedostatečně zakořeněný nebo vůbec včas vyšlý ozim začal se znamenat teprve na jaře, mnohé parcely musely být zaorány, Jařiny při slušné vláze a neobvykle teplém dubnu – 17., 18., a 20. dubna 25 – 26°C slibovaly nejkrásnější sklizeň. Teplota v květnu znamenaná při východu slunce, činila skoro vždy nad 10°C, přes den pak vystupovala často na 20 – 26°C. Naproti tomu kritickým dnem stal se 17. Květen, kdy klesla rtuť na nulu. Mikroklima (teplota při zemi) bylo patrně ještě nižší, protože vyšlé již brambora zmrzly skoro napořád. Nejstudenější dny v květnu byly ještě 16. (2°C) a 30. (1°C). Tyto ohromné rozdíly tepelné v dubnu a květnu spolu s naprosto nedostatečnými srážkami způsobily katastrofu. Husté obilí, zejména jařiny, se namnoze ani nevymetaly, jinde po vydatných deštích 26. a 27. června, leklé znovu se mladily nasazující nové klasy – marně; nebo ani ty pro opětné sucho vyvinouti se nemohly. A tak na mnohých parcelách se zaorávalo obilí neposečené. Na to, které se vozilo s polí, byl žalostný pohled. Nebylo možno rozeznati, veze-li se sláma nebo obilí, jež bylo tak krátké, že jen těžko se dalo vrstvovat. Sýpka vypadala podle toho. V nejlepší případech z 1 korce namlátilo se žito 2½ q, pšenice až 5 q, ječmene 4 q, ovsa 5 q. Dostat aspoň semena, znamenalo prostřední uspokojující výmlat. Krátce a výstižně řečeno: prázdné stodoly a prázdné špýchary; nedostatek píce, nedostatek slámy. Pro Kmetiněves naprosto neznámý zjev. Místo pravidelného vývozu slámy (celých stohů) ze vsi, přivážena sem sláma ze Slovenska. Slušný výtěžek dala vojtěška semenná, až 2 q po korci. Jakost semínka však pro časté deště v době sklizně utrpěla. Cukrová řepa jinde toho roku o 50% lepší než loni, v našem katastru dosáhla jen sklizně loňské: 20 – 60 q. Podobně i brambory. Odhad škody způsobené suchem, činil u nás 60%, státem přiznaná náhrada rovněž 60%.

Silná redukce dobytka hovězího i vepřového byla pochopitelným důsledkem neúrody.

Ještě že hojné srážky v třetí čtvrtině roku způsobily výborný stav osení a tím oprávněnou naději na lepší časy.

Tento katastrofálně suchý rok, který našemu zemědělci nevymizí tak snadno z paměti, měl o 143 mm větší srážky než loňský, totiž 455 mm. Hospozín 447 mm. Příčina neúrody tkví ovšem v nepřiměřeném jich rozdělení.

Kroupy Toho roku byl náš katastr částečně postižen kroupami; škoda jimi způsobená neměla však na celkovou sklizeň většího vlivu.

Snůška medu Úroda ovoce – pokud stromy byly odborně a náležitě ošetřeny, výborná. Podobně snůška medu – díky semenné vojtěšce tady hojně pěstované.

Obilní monopol Za účelem zajištění a usměrnění odbytu a cen domácího obilí, upravuje se obchod s obilím, moukou a mlýnskými výrobky a některými krmivy podle vládního nařízení ze dne 13. července 1934, číslo 137. Sbírky zákonů a nařízení. Podle § 22 výkupní ceny obilí stanoví Společnost pro obchod obilím podle jakosti předem na každý hospodářský rok. (od 1. 9. do 30. června), a to u pšenice a žita parita Praha jako ceny základní, které se zvýší prvního dne každého měsíce, počínajíc 1. září a naposledy 1. června o pevný měsíční příplatek stanovený rovněž Společností. Tyto základní výkupní ceny a měsíční příplatky vyhlásí ministr financí s ministrem zemědělství v Úředním listě R. Československé. Přihlížejíc k těmto cenám stanoví Společnost výkupní ceny pro jednotlivé stanice nakládací. Tyto ceny se rozumějí za zboží bez pytlů s naložením do vagonů včetně dovozného do nejbližší stanice železniční nebo lodní nebo do jiného místa určení.

Pro nakládací stanici Hospozín – Kmetiněves stanoveny pak za 100 kg následovně:

pšenice tvrdá (červená) v hektol. váze	79 kg Kč 163,-
žita v hektol. váze	70 kg Kč 125,-
ječmene sladovnického v hektol. váze	67 kg Kč 121,-
ovsa v hektol. váze	50 kg Kč 113,-

Měsíční příplatky činí u pšenice 1,80 Kč, u žita 1,50 Kč, u ječmene 1,50, u ovsa 1,20 Kč.

U nás vykupovala obilí (pro Společnost) filiálka Hospodářského družstva velvarského v Hospozíně, jež měla ještě pronajatý špýchar při čp. 102 v Kmetiněvsi. Ve filiálce té doby úřadují: účetní Josef Janda a pokladník Antonín Herout.

Události pozoruhodné Rok 1934 je hojný na katastrofy a nebezpečné převraty v okolních státech.

Dne 2. ledna zahynulo 142 horníků na dolu Nelson III u Mostu. Většina ohořelých mrtvol nebyla dosud vytažena.

31. ledna zabili se 3 Rusové letící balonem do stratosféry. Dosáhli rekordní výšky 20.600 m.

7. února byly krvavé demonstrace v Paříži.

12. února vypukla revoluce v Rakousku, při níž stříleno z děl a strojních pušek. Zahynulo několik set lidí.

17. února zabil se pádem ze skály belgický král Albert.

20. června v Německu zastřelen generál Schleicher a 7 nejpřednějších „úředníků“. Mnoho lidí jinak násilně odstraněno z vedoucích míst.

25. července byl puč v Rakousku. Kancléř dr. Dollfuss zastřelen.

3. srpna zemřel německý president republiky Paul Hindenburg ve věku 87 let a Hitler prohlásil se hlavou státu.

9. října zastřelen v Marseille jugoslávský král Alexandr I. a francouzský ministr zahraničí L. Barthou, jenž krále vítal na půdě spřátelení Francie. Oba se stali obětí najatého vraha.

Volba presidenta Republiky Naproti tomu jeví se náš stát opravdovým ostrovem klidu, pokoje a míru. Nejlepším toho důkazem je volba ctihodného 84 letého T. G. Masaryka, jenž dne 24. května po třetí zvolen presidentem republiky velkou 3/5 většinou hned v I. volbě k upřímné radosti všech věrných Čechoslováků.

Švehlova lípa Dne 6. května pořádána místním sdružením republikánského dorostu slavnost sázení Švehlovy lípy před statek čp. 8. Slavnosti zahájil předseda okres. sdružení Hudeček Zd. z Černuce, mluvili předseda zem.

sdužení V. Kocourek z Vojniček u Libochovic a Vlast. Hora z Vchyně u Lovosic. Slavnosti bylo přítomno as 300 lidí.

Spolek pro chov drobného zvířectva Dne 11. února ustavil se místní spolek pro chov drobného zvířectva. Prvním předsedou zvolen K. Lukášek ml. jednatelem Fr. Kejř, pokladníkem Josef Samohrd. Přednášel Fr. Zelenka, tajemník jmenovaného okresního sdružení. Přihlásilo se 29 členů. 28. září uspořádána výstava drobného zvířectva obeslaná domácími i přespolními chovateli.

Odvody branců Dne 11. května byli za zdejší obec k vojsku odvedeni: Jaroslav Nedvěd, Theodor Kraus, Václav Slivoň.

Včelařství Dne 3. června měl místní včelařský spolek mimořádnou valnou hromadu, v hostinci čp. 25, při níž zkouš. učitel včelařství Emil Pondělíček ze Slaného přednášel o zušlechťování včelstev.

Cirkus Od 15. července dával oddíl Jungova cirkusu 3 večerní představení na „dolíčku“ (před školou). Předváděna akrobacie, cvičení lvů (2), zvonková hra – vždy za hojné návštěvy.

Hon zaječí Dne 28. října pořádán hon na zajíce. Střeleno 275 kusů

Oslava Krále Alexandra I. Dne 30. prosince uspořádal místní osvětový sbor za spoluúčasti sdružení republikánského dorostu oslavu jugoslávského krále Alexandra I. - v sále u Košťálů. O králi a jeho díle přednášel řídící učitel Jan Malec; recitace obstarali členové republikánského dorostu, kteří také pěkně zazpívali státní hymnu jugoslávskou a československou, jakož i jiné vlastenecké písně. Slavnost byla přes nepříznivé počasí velmi pěkně navštívena. Kronikář měl tutéž přednášku ve Velvarech dne 8. února 1935.

Řepná kampaň Protože cukrovar ve Zlonicích byl zrušen, trvala kampaň i při neúrodě řepy v hospozínském cukrovaru až do 22. listopadu, což má pro zdejší kraj značný národohospodářský význam.

Lov rybníků Dne 2. prosince vylovili rybáři roudničtí z obecního rybníku as 40 kg kapříků (nájemcům K. Lukáškově a Jar. Stříbrnému). Dne 6. prosince loven rybník Novákovice; ryby tu byly odrostlejší.

Vyhazována strouha Předě žněmi vyhazována strouha (Vranský potok) po celé šíři katastru. Práce stála obec 5.340 Kč.

Výpůjčka Výpůjčka na úpravu rybníku a silnice u nádraží bude činit 25.000 Kč.

Vyznamenání hasiči Župou povltavskou byli vyznamenáni čestnými diplomy za 35 letou nepřetržitou činnost ve zdejším sboru Alois Vyskočil a Antonín Procházka, za 32 let Josef Šilhart, František Jahodář a Václav Slivoň, za 26 let Jan Trnobranský.

Stavba Stavební ruch toho roku byl nepatrný. Krom dokončení stavby domu čp. 109 Michala Tarase (ruského běžence) se tu letos nestavělo.

Narození a úmrtí Toho roku narodili se 4 hoši a 4 dívky
Zemřeli: 2. března Václav Holub ve věku 62 let,
5. března Anna Machová ve věku 77 let,
13. března Anna Kalousová ve věku 62 let,
2. dubna Čeněk Stříbrný ve věku 73 let,
13. dubna Karel Korous ve věku 61 let,
26. června Marie Kuncová ve věku 93 let,
31. července Jan Trnobranský ve věku 59 let
a 1 novorozený hoch.

Ze jmenovaných zemřeli 4 na rakovinu, 2 mrtvicí, 1 sešlostí věkem – Marie Kuncová, výměnkářka, nejstarší osadník Kmetiněvsi.

Toho roku na zimu vysadil rolník Jaroslav Stříbrný as 2 korce zahrady za stodolou, a to: meruňky, slívy, švestky, hrušně a jabloně.

Ku přání okresního úřadu v Kralupech, kde se fotografie pohřbu leg. Jar. Skaly líbily, zaznamenávám dodatečně (a proto z nedostatku místa zpětně) výměr pluk. soudu 8 střel. Slezského pluku z 15. října 1920, číslo 126:

Leg. Skala „Skala Jaroslav, osobní číslo 31.747, narozený 24. března 1890 v Kmetiněvsi u Velvar, příslušný tamtéž, svobodný, povoláním řezník, posledně desátník 7. Roty 8. Střeleckého pluku.

Byl zabit jedoucí lokomotivou (přejet vlakem) dne 8. května 1919 asi o 5. hodině večerní ve vzdálenosti 3 – 4 versty (1 versta = 1,066 m) od stanice Očinsk, směrem ke Krasnojarsku. Svědkem jeho smrti nebyl nikdo. Pohřben 12. 5. 1919 v Očinsku na voj. hřbitově. Poslední pořízení nezanechal. Pozůstalost jeho – zápisník s různými fotografiemi, ocelové

hodiny a peněženka s obnosem 54 rublů 25 kopejek odvedeny do štábu pluku. Na pozůstalost nárok neučinil nikdo. Služné obdržel do konce května 1919. Doplatky na služné a za vyznamenání (kříž sv. Jiří 4. stupně) nebyly naň pro jeho nepřítomnost plukem vyplaceny. Adresa do vlasti: Skala Jan, Kmetiněves.

Sepsáno plukov. soudem 8. stř. pluku podle oznámení velitele 7. Roty za dne 30. října 1919 č. 1238 a podle pluk. seznamu podlých a zemřelých 8. střel. pluku.“ Podepsán za předsedu nadp. Růžička.

Dle nezaručeného ústního podání kamarádů měl být patrně při silném větru sražen v okamžiku, kdy na dvojkolejné trati kynul na pozdrav odjíždějícím druhům neznamena je blížícího se „expresu“.

Leg. V. Lukášek Druhým padlým ruským legionářem byl Václav Lukášek z domku čp. 29, který dle ministerstva národní obrany v Praze z 1. 4. 1919 – opustil šiky československých legií, položiv hrdinsky život za osvobození své vlasti. Padl dne 7. 7. 1918 u Tarnopole. Z kanceláře čsl. legií V. pluk, rota 5. Na rubu tohoto oznámení připsal otec: „V.L. nar. 6. 8. 1895, nastoupil službu 5. 3. 1915 v Linz, 8. 4. Ersatz Komp., 6. Zug – Salzburg Festung. Do pole šel 30. 4. 1915 – na frontu ruskou. Zajat 7. 7. 1915 u Lublina. Místo zajetí Rsk. Ev. Gono – Tveruroz. Russland. (Těžko čitelné).

Dle nezaručeného sdělení kamarádů legionářů zašel dobrovolně vlastním granátem maje obě nohy prostřeleny kulometem v kotnících a nechtěje se dostat do zajetí, když naši jej odnésti nemohli.

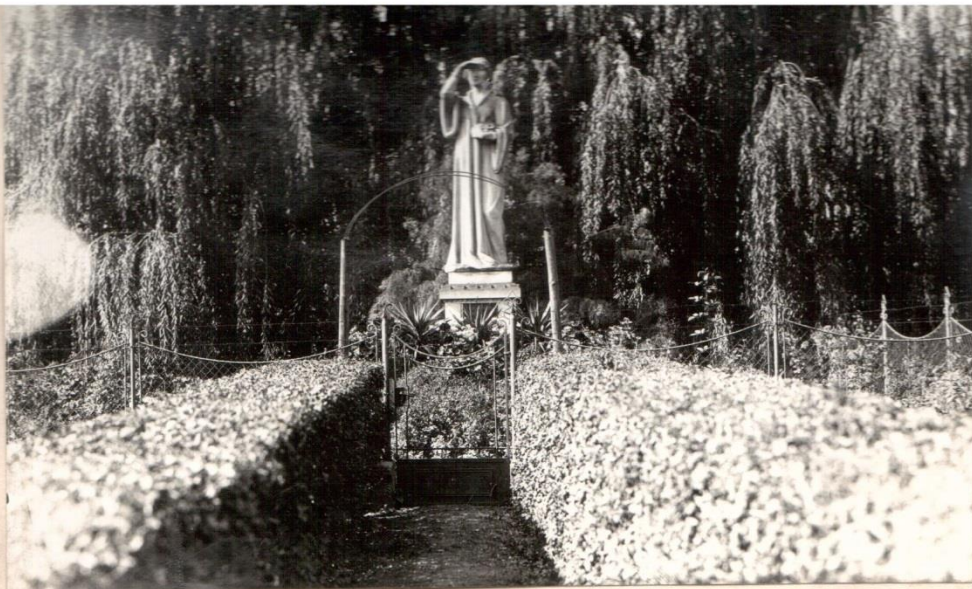
Leg. Fr. Kalous

Třetím padlým legionářem krajanem je Frant. Kalous z domku čp. 52. V knize – Dějiny 4. střeleckého pluku Prokopa Vel. 1917 – 1920. Napsal major gen. štábu Meth. Pleský za účasti památníku odboje – čteme pietní vzpomínku, již uvádím doslovně.

Kalous Feodor, šikovatel 11. roty, jeden z těch poctivých, vytrvalých dobrovolců, kteří bez reptání snášeli útrapy a dovedli život položit za osvobození své vlasti. Narodil se 5. listopadu 1893 v Kmetiněvsi u Velvar a vyučil se zedníkem. Svým výdělkem pomáhal chudým rodičům živit četnou rodinu. Zaját byl již 15. března 1915 v Karpatech. 7. srpna 1916 vstoupil do řad dobrovolců, byl krátký čas v záložní rotě 1 střelec pl., pak u 12. roty. Tehdy také přestoupil na pravoslavi a změnil své jméno na Feodor. Později přeložen k 3. pluku, kdež povýšen na svobodníka. Při tvoření se 4. pluku přeložen k tomuto a zařaděn k 11. rotě, kdež záhy byl oblíben pro svoji upřímnou povahu a svědomité konání povinností. Byv za krátko povýšen na četaře a šikovatele, prodělal s plukem ústup z Ukrajiny; účastnil se pak bojů u Bachmače, kdež byl těžce raněn. Po vyléčení bojoval zas u Penry, mostu alexandrovského. Lipjag, Samary a naposledy u Syzraně. Tam střelen byl kulkou do obličeje a náboj mu uvízl v krku. Tomuto zranění zakrátko podlehl a pohřben v Samaře.

Rodiny všech padlých legionářů dostaly pamětní list věnovaný T. G. Masarykem r. 1920. V umělecky provedeném textu stojí za jménem ... padl v boji za osvobození československého národa

Pomník postavený padlým vojínům
ve svět. válce (pohled z r. 1934).

Slavnostní
sázení stromů
vy lipy před
statkem čp. 8.
r.
1934

a
důst
republ. strany
"čsl. venkova"
(zemědělci).
r.
1933
(po pohřbu)

Hor. řad B. Dragomír, Al. Janča, Ant. Hubička, Fr. Rulíš, Jir. Kampa
Vagner, Joz. Bartoš, Čadka, Šebal, Urbanová, Fr. Kárek
R. Kárek, Joz. Kampa, J. Urban, Mil. Kárek, Sison, K. Kárek, Vojtěch, A. Kárek, Mar. K. Kárek, R. Kárek, Joz. Kárek, Vojtěch

188

Ladislav bratr Jar.
Skala v rakvi.

Pohřeb bratra Jar.
Skaly, zdejšího
rodáka i žaka zdejší
školy.

Pohřeb br. Jar. Skaly.

Slavnostní střelení při
pohřbu br. Jar. Škalý
12. V. 1919.

Rěč velitele 7. roty
kapitána Jos. Růžického
nad hrobem br. Jar.
Škalý, Ocínok, 12. V. 1919.

Všecky fotografie opatřil kronikář J. Malec za peníze, které
dostává za vedení kroniky; podobně i jubilejní všechny
znamenky s příslušnými razítky, jež byly vydány u pří-
ležitosti 85. narozenin p. pres. T. G. Masaryka. Jmenovitě
hodnota známek 27 K. Uloženy jsou zatím u kronikáře.
Posledních 5 fotografií poslaných přímo ze Sibíře darova-
la rodina Škalova.

Rok 1935

Třetí rok sucha a neúrody

R. 1935 vyznačoval se i pozoruhodnými zjevy povětrnostními. Celý podzim minulého roku byl abnormálně teplý. Všecko rostlinstvo vegetovalo jako v jarních měsících. Včely pylovaly ještě v prosinci a plodovaly jako jindy v příznivém únoru; plod také dochovaly, protože ještě leden i únor nového roku byly velmi teplé. Zato 4. března dostavil se první mráz -5°C , jenž potrvál s výjimkou 16. a 21. až do 22. března, tedy plných 16 dní. Kruté mrazy na příliš pokročilou vegetaci znamenaly pohromu, zejména pro ovocné stromy, jimž zmrzly všechny květné pupeny, takže krom některých otužilejších soret štěpů nerozkvetlo na nich ani kvítečku. Některým choulostivějším odrůdám namrzly i pupeny dřevní tak, že chabě obrážely až v červnu. Nejvíce postiženy byly Eslingenská švestka a slíva Ontario. Z peckovin nejlépe vzdorovaly švestka domácí, vlaška (Weslavka), sl. Bon de Bry, staroč. karle. Ze štěpů vůbec neutrpělo pohromy Skleněné žluté, Zuccalmaglioova reneta, Coxova reneta. Škoda, že poslední 2 jsou náchylny rakovině. Třeba hodně jim dodávat vápna. Bobulové ovoce obstálo, vinných hroznů byla úroda znamenitá a výborné jakosti. Na nulu klesla teplota opět až 5. listopadu. Jiřiny uklízely se namnoze s nezmrzlou natí. Největší mráz v prosinci zaznamenán 24. a to -5°C . Protože však v prosinci klesla teplota většinou pod bod mrazu, vegetace normálně zdržovala se ve vývoji. Největší starost byla s ledem, jímž hostinští a řezníci ani v lednu nemohli se řádně zásobiti. Protože dosud nebyl dostatek příležitosti k práci, znamenala teplá zima velkou úlevu pro chudinu. Vodních srážek v cukrovaru hosp. 455 mm, ve zdejší škole zaznamenáno 553 mm.

Zvláštní nebes. úkaz Dne 28. února byl u nás pozorován ve 3 hod. odp. zvláštní úkaz na nebi. Kol slunce utvořil se dvojnásobný duhový kruh. K vnitřnímu kruhu na severu a na jihu přiléhal obráceně podobný půlkruh, na západě a na východě na vnitřním kruhu přesně na ose vytvořena byla 2 tlumeně osvětlená slunce, z nichž vybíhal duhový kužel až přes vnější kruh. Nebeský

zjev trval půl hodiny. – Dne 29. března zahřímalo při sněhové bouři. Duben byl dosti teplý a v druhé polovici také vlhký. Zato květen mnoho pokazil. Hned 2. a 3. byl mráz, poslední 14. 5. a to -2°C. Toho dne pomrzly ranné brambory, mnohé řepy musely být zaorány. Množství srážek bylo na urostou úrodu nedostatečné. Červen byl příliš teplý a téměř beze srážek. Teplota stoupla po několik dní přes 30°C, největší – jaké není pamětníka – byla 27. 6., totiž 39°C. Následujícího dne dostavila se bouřka s vydatnou srážkou, jež zachránila, co se ještě zachránit dalo. K večeru dostavil se nový silný déšť. I začátek července byl příznivý. Protože však srážky přišly pozdě a zimní vláhy nebylo, sklizeň obilí byla jen o mdlo lepší než loni. Bramborů bylo méně než loni, řepa vydala o něco více. Podzimní setba provedla se za okolností velmi příznivých.

Semenná vojtěška Toho roku pěstovalo se u nás na 400 korců vojtěšky na semeno (druhá seč). Prodávána za 6 – 8 Kč za 1 kg. Suchý rok byl vývoji semena velmi příznivý. Pro místní včelaře, kteří mají dohromady as 20 včelstev, znamenalo hojnost výborného medu.

Hasičské skladiště V první polovině února konaly se již přípravy ku stavbě hasičského skladiště, ve kterém také umístěn skromný lazaret pro 2 lůžka. Podnik, k němuž dal podnět místní hasičský sbor, slouží ke cti jemu i občanstvu, jež účastnilo se zdarma všech prací, nebo dalo potahy k svážení materiálu. Fixní vydání se stavbou spojená hrazena čistým výtěžkem slavnosti pořádané při otevření domu 11. 8. 1935. Scházejících 3.000 Kč hradil hasičský sbor výpůjčkou. Budova nese na severní straně nápis: Hasičský domov. Na východní: Vlastní silou – 1895 – 1935. Ze starého skladiště udělány byty pro místní chudé příslušníky. Místo kol skladiště pěkně upraveno, svah ke strouze zvýšen a vyrovnán vyvezeným bahnem z rybníka.

Betonová hráz ob. rybníku K větším podnikům obec. Patří také betonová hráz kol rybníku (krom j. strany) jež stála 21.000 Kč.

Oslava 85. nar. T. G. Masaryka Oslava 85. Narozenin pana presidenta T. G. Masaryka oslavena v předvečer lampionovým průvodem a s hudbou po vsi a na Slatinka, kde byla zapálena hranice, proslovem a krátká řeč Jos. Štumpem a odříkány básničky škol. dětmi.

Odvody branců Dne 14. května byly odvody branců, při nichž uznáni způsobilými: Ladislav Hampejs, Jar. Jahodář, Václav Kindl, Frant. Semrád a uč. Václav Vaneš.

Pakt s Ruskem Dne 16. Května podepsán byl v Černickém paláci v Praze spojenecký pakt se Svazem Sovětských Socialistických Republik Ruských a naší republikou.

Volby Dne 19. května konány volby do posl. sněmovny a do senátu. 26. 5. do okresního a zemského zastupitelstva.

Ze 137 volících mužů a 160 žen, 134 + 154 (okres. zast.) odevzdalo hlasů:

	Do posl. sněm.	senátu	do zast. zem.	do zast. okres.
Republ. str.	127	120	150	134
Soc. demokr.	29	19	19	19
Nár. social.	15	12	10	11
Kom. str. čsl.	57	51	35	31
Lidová str. čsl.	12	13	11	13
Živn. obch.	30	27	22	28
Fašist. nár. o.	21	-	22	-
Nár. sjednocení	7	12	5	11

Volby prováděny vždy současně na sále hostinců Košťálova a čp. 25.

Neštěstí Dne 11. července kočí Štěpán Král ze Slovenska, službou u rolníka Jos. Bureše čp. 27 při řezání elektr. pohonem přišel o pravou ruku, jež mu byla uříznuta. Odvezen byl do slánské nemocnice a zachráněn při životě. Na jaře 1936 odešel na Slovensko.

Požár Dne 22. srpna po 13. hodině vypukl požár ve stodole rolníka Karla Lukáška čp. 12. Za stávajících veder a sucha byla celá budova v několika minutách v jednom plameni. Štěstí, že směr vzdušného tahu směřoval k západu, kde stály vysoké topoly a v bezprostřední blízkosti nebylo budov; jinak sotva uhájila se nepřetržitá řada stodol k východu položených. Z četných stříkaček ruč. i motorových má největší zásluhu o lokalizování požáru poštovický sbor, který přijel brzy se svou nedávno zakoupenou motorovou stříkačkou. Bez ní těžko zabránilo se nedozírné katastrofě. Tento požár dal

podnět k úspěšné akci na zakoupení motor. stříkačky pro obec naši, když se seznalo, že dosavadní na odvrácení podobného nebezpečí již nestačí.

Válka Itálie s Habeší Dne 2. října, po velké řeči Mussolinově začala Itálie bez vypovězení války útočit na Habeš.

Sbírka Dne 12. října sebral kronikář na „Dětský den“ 140 Kč ve prospěch péče o mládež.

Kulturní podniky Dne 24. února pořádal Politicko hospodářský spolek přednášku na heslo „Plánovité hospodářství“. Mluvil ing. Janáček a prof. Bílý, oba ze Slaného. Dne 18. dubna přednášel na požádání místního agrárního dorostu kronikář na téma Péče o zdraví venkova.

Změny vnitropolitické Na počátku listopadu podal min. předseda Malypetr demisi. Na jeho místo jmenován prezidentem republiky dr. Hodža. 11. listopadu podává demisi kabinet Hodžův. President demisi nepřijímá; 14. prosince zřídá se T. G. M. svého presidentského úřadu. Toho dne povolává k sobě na zámek Lány m. př. dr. Hodžu, předsedu sněmovny Malypetra, předsedu senátu dr. Soukupa. Za jejich přítomnosti kancléř dr. Šámal předčítá abdikální listinu, jejíž historicky památná slova uvádím doslova:

„Presidentský úřad je těžký a odpovědný a vyžaduje plné síly. Vidím, že již nestačím a proto se ho vzdávám. Byl jsem čtyřikrát zvolen prezidentem republiky; snad mi to dává legitimaci, abych vás poprosil, abyste při správě státu pamatovali na to, že státy se udržují ideály, z nichž se zrodily. Sám jsem si toho byl vždycky vědom. Potřebujeme dobrou zahraniční politiku a doma spravedlnost ke všem občanům, ať jsou kterékoli národnosti. Rád bych vám ještě řekl, že za svého nástupce doporučuji dr. Beneše. Pracoval jsem s ním za hranicemi i doma a znám ho. Mám plnou důvěru, že vše půjde dobře, a dá-li Bůh, budou se na vás ještě chvíli dívat, jak to vedete.“

Dne 18. prosince zvolen také dosavadní ministr zahraničí dr. Edvard Beneš prezidentem republiky hned v první volbě imponující většinou – 340 hlasy ze 440 přítomných poslanců a senátorů.

Mírumilovný ráz politiky našeho státu daný dějinami a pevnou rukou T. G. Masaryka zdůrazněn i novým prezidentem v heslu: „Starým směrem a novým tempem“. – Odstupujícímu prezidentovi dán jako důkaz vděčnosti národa zámek Lány v doživotní užívání zákonem, jímž také stanoví se, že

všecky počty příslušející hlavě státu jsou zaručeny i Presidentu Osvoboditeli – doživotně.

Úmrtí a narození V tomto roce v Kmetiněvsi zemřeli:

Václav Hořejší, tov. dělník, ve věku 41 let, na tuberkulosu,
Antonín Zahálka, rolník na odp., ve věku 75 let, na rakovinu žaludku,
Kateřina Mrázková, dělnice, 73 léta, sešlostí věkem,
Theodor Kalous, domkář na odpočinku, 74 léta, sešlostí věkem,
Františka Psíková, dělnice, 79 let, sešlostí věkem
Jan Huml, hostinský, 78 let, sešlostí věkem,
Libuše Buřichová, dělnice, 23 let, oběsila se.
Narodilo se 5 hochů a 6 děvčat, z nichž 1 zemřelo.

Doslov kronikářův

193 strany obecní kroniky znamená nejméně 193 dny perné práce spojené s vyhledáváním a ověřováním různého a někdy i těžko přístupného materiálu, jež dlužno po určitý čas nechávati uzrát a kriticky třídit a tříbit. – Přesto nemohu říci, že by mne kdy práce mrzela. Naopak. Zápisy, provázené někdy i značnou únavou za rekonvalescence po těžkých chorobách, byly pro mě sváteční přehlídkou událostí, v nichž nacházel jsem i kus vlastního života. Sledovati logické závěry na pohled bezvýznamných dějů, být si vědom, že spojuji zašlé generace s živoucími a do jisté míry dávám i směr generacím příštím, - je povznášející vědomí, znamená odměnu, jakou nemůže dáti tento svět.

Radost moje není ani kalena vědomím, že bych se byl kdy prohřešil proti heslu, jež uložil jsem si na počátku kroniky – zapisovat jen pravdu – Rada nástupcům: Mějte stále na zřeteli, že zodpovědnost kronikářova je veliká. Stále se cvičte v bedlivém vyhledávání smyslu událostí, jež kol vás se odehrávají. Nekritický soud nekritických občanů vás nesmí rozladit. Vytrvejte! Každého dne si dělejte poznámky, zítra už by bylo pozdě. Blahé vědomí vykonané povinnosti vás nemine. – Hled'te být dlouho kronikářem, protože cena vašich záznamů stoupá léty.

Dopsáno 28. července 1936